

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

МАТЕРІАЛИ
звітної наукової конференції
Відокремленого структурного підрозділу
«Івано-Франківський фаховий коледж
Приярпатського національного
університету імені Василя Стефаника» за 2022 рік

3 квітня – 6 квітня 2023 року

УДК 001(08)

Збірник матеріалів звітної наукової конференції Івано-Франківського фахового коледжу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за 2022 рік. Івано-Франківськ, 2023. 243 с.

Рекомендовано до друку Педагогічною радою Відокремленого структурного підрозділу «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол №3 від «6» квітня 2023 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова оргкомітету – директор коледжу, кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Ю. М. МОСКАЛЕНКО;

Заступник голови оргкомітету – заступник директора з навчально-виховної роботи, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Т. В. ПОЛЯКОВА.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Ликтей Л. М., Вольвин Е. М., Глушко В. І., Гой Н. В., Гоцуляк К. І., Наконечна І. М., Павлюк С. М., Селепій О. Д., Солонець Д. М., Стребкова І. В., Савчин Н. В., Гавадзин О. Я.

ДАТА ПРОВЕДЕННЯ:

3 квітня – 6 квітня 2023 року

© ВСП «Івано-Франківський фаховий коледж
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника», 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОБЛЕМА: РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ТА ГРОМАДЯНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	8
<i>Нагорняк Неля. Освітньо-виховна діяльність сестер Василянок у Станиславові першої половини ХХ століття.....</i>	<i>8</i>
<i>Федорів Мар'яна. Причини та передумови російської збройної агресії проти України.....</i>	<i>12</i>
<i>Моцтовська Оксана. Проросійські виступи на Сході та Півдні України й початок антитерористичної операції.....</i>	<i>16</i>
<i>Плавюк Анастасія. Розгортання російсько-української війни в липні 2014 – лютому 2015 року.....</i>	<i>20</i>
<i>Луцька Уляна. Підготовка Російської Федерації до відкритого збройного вторгнення в Україну (2018 – лютий 2022 року).....</i>	<i>23</i>
<i>Цибух Аліна. Початок російської повномасштабної війни проти України, перебіг її першої та другої стратегічних фаз.....</i>	<i>27</i>
<i>Пирожук Ірина. Перший терор голодом в Україні (До 100 роковин Голоду 1921-1923 років в Україні).....</i>	<i>32</i>
<i>Зоріна Анастасія. Галич як центр української державності (До 1125-річчя першої писемної згадки про місто Галич).....</i>	<i>35</i>
<i>Галюк Василина. «Ой у лузі червона калина» - пісня українських національно-визвольних змагань.....</i>	<i>38</i>
<i>Білик Тетяна. Героїзм постаті Володимира Івасюка.....</i>	<i>41</i>
<i>Голуб Ольга. Реакція світового співтовариства на дискримінацію кримських татар в анексованому Криму.....</i>	<i>43</i>
<i>Бучинська Анастасія. Роль Сергія Єфремова в розгортанні Української революції.....</i>	<i>46</i>
<i>Гимбурич Тетяна. Роль Михайла Грушевського в розгортанні Української революції.....</i>	<i>49</i>
<i>Януш Наталія. Універсали Української Центральної Ради як «демонстрація національних емоцій».....</i>	<i>52</i>
<i>Рихтик Павлина. Микола Зеров як постать-символ «Розстріляного Відродження».....</i>	<i>55</i>
<i>Самборська Галина. В. Черчіль про причини опускання «залізної завіси» у Європі.....</i>	<i>58</i>
<i>Єндзік Соломія. Соціальні регулятори поведінки людини.....</i>	<i>61</i>

<i>Костів Юлія. Рольові теорії особистості.....</i>	<i>64</i>
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА» «ДОШКІЛЛЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ІННОВАЦІЇ».....	67
<i>Базів Тетяна. Розвиток діалогічного мовлення дітей дошкільного віку засобами театралізованої діяльності.....</i>	<i>68</i>
<i>Білінська Анастасія. Використання методу тематичних інтелектуальних карт в освітньому процесі ЗДО.....</i>	<i>71</i>
<i>Шулик Уляна. Формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобом сюжетно-рольових ігор.....</i>	<i>73</i>
<i>Фіголь Катерина. Медіаосвіта як сучасний напрям освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.....</i>	<i>75</i>
<i>Соловей Софія. Медіаосвіта дошкільника засобами мультиплік.....</i>	<i>79</i>
<i>Король Романа. Дитяча арт-терапія: творчість проти невидимих травм.....</i>	<i>81</i>
<i>Хомин Тетяна. Нейроігри у роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями артикуляції.....</i>	<i>85</i>
<i>Койляк Лілія. Використання пісочної терапії в логопедичній роботі.....</i>	<i>90</i>
<i>Торко Мирослава, Сидорів Сергій. Формуємо позитивну мотивацію та резилентність в умовах воєнного стану навчаючи дошкільників англійської мови.....</i>	<i>93</i>
<i>Дзьоба Сніжана, Сидорів Сергій. Жестова мова в навчанні дошкільника англійської мови: розбудова інноваційного педагогічного процесу ЗДО в умовах воєнного стану.....</i>	<i>96</i>
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПОЧАТКОВА ОСВІТА» ПРОБЛЕМА: МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	99
<i>Пішак Юлія. Сучасні практики використання проєктної технології під час дистанційного навчання у НУШ.....</i>	<i>99</i>
<i>Процків Надія. Актуальність використання інноваційних технологій на інтегрованих уроках в НУШ.....</i>	<i>102</i>
<i>Димашок Марія. Творче використання народознавства у освітньому процесі у другому циклі початкової освіти НУШ.....</i>	<i>104</i>
<i>Берчук Марія. Дії учасників освітнього процесу під час повітряної тривоги....</i>	<i>107</i>
<i>Тишківська Вікторія. Виховання толерантності у дітей молодшого шкільного віку.....</i>	<i>109</i>

<i>Мердак Юлія. Розвиток емоційної саморегуляції майбутніх педагогів початкової школи в умовах війни.....</i>	<i>111</i>
<i>Тарасевич Уляна. Навчання учнів початкової школи в умовах війни.....</i>	<i>113</i>
<i>Озорович Христина, Гайда Мирослава. Технології оцінювання результатів інклюзивного навчання.....</i>	<i>115</i>
<i>Дзеса Ярина, Пліш Роксолана. Арт-терапевтичні технології та їх використання в корекційній роботі з дітьми з ООП.....</i>	<i>117</i>
<i>Бойчук Христина, Струтинська Христина, Токарук Христина. Порівняння системи інклюзивного навчання в Україні та інших країнах.....</i>	<i>119</i>
<i>Кащук Оксана, Романів Ірина. Дистанційна підтримка учнів з ООП та їх батьків.....</i>	<i>121</i>
<i>Вуйда Марія, Ковальчук Кароліна. Використання дидактичних ігор для формування іншомовної комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови у початкових класах.....</i>	<i>123</i>
<i>Богусевич Марія. Використання рухливих ігор на уроках англійської мови у початковій школі.....</i>	<i>125</i>
<i>Щербанюк Лілія-Валентина. Основи формування позитивної мотивації у навчанні молодших школярів іноземної мови.....</i>	<i>127</i>
<i>Лукинюк Марія. Розвиток мислення учнів початкової школи на уроках англійської мови.....</i>	<i>129</i>
<i>Мазяк Інна. Методика застосування board games для підвищення ефективності навчання англійської мови на початковому етапі.....</i>	<i>131</i>
<i>Панчишак Олеся. Інформаційно - комунікаційні технології як сучасний засіб навчання математики у початковій школі.....</i>	<i>133</i>
<i>Зорійчук Вікторія, Кащук Оксана. Шляхи підвищення навчальної мотивації в учнів початкової школи.....</i>	<i>136</i>
<i>Монастирецька Оксана. Майндмеппінг як інноваційний підхід до навчання української мови в початковій школі.....</i>	<i>138</i>
<i>Плавюк Анастасія. Технології з елементами STEM-освіти на уроках української мови в початковій школі.....</i>	<i>140</i>
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН» ПРОБЛЕМА: «НЕОБХІДНІСТЬ НАВЧАННЯ ВИСОКО ПРОФЕСІЙНИХ ДИЗАЙНЕРІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА».....	143
<i>Новицька Мар'яна. Озеленення даху, переваги та недоліки на прикладі концепцій</i>	

сучасних забудовників м. Івано-Франківськ.....	143
<i>Чуйко Соломія, Соронович Наталія.</i> Вплив сучасних ігрових мобільних застосунків на особистісний розвиток дизайнера.....	147
<i>Лиско Владислав.</i> Проблематика мистецтва та арт-ринку в Україні ХХІ ст.: порівняльний аспект з країнами Європи.....	150
<i>Горникевич Валерія.</i> Особливості дизайну дверей Івано-Франківська поч. ХХ ст. у стилі модерн.....	152
<i>Дидик Наталія.</i> Роль зонування в оформленні дитячої кімнати.....	156
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА» «ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ».....	159
<i>Павляк Вікторія.</i> Методи інтегрування для розв’язання екологічних проблем	159
<i>Галицький Володимир.</i> Розробка додатку «Калькулятор для розв’язування трансцендентних рівнянь» на мові C#.....	162
<i>Рокицький Іван.</i> Розробка Android програми To-Do list на мові програмування Java.....	165
<i>Опар Юлія. Поп’юк Денис.</i> Розробка та створення сайту на тему «Syntax Station: корисні статті та сервіси для студентів ІТ сфери».....	167
СЕКЦІЯ ПРАВНИЧИХ НАУК «ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВИХ НАУК ОЧИМА ПРАВНИКІВ-ПОЧАТКІВЦІВ».....	170
<i>Гайдич Надія.</i> Етапи, стан та перспективи вступу України до ЄС.....	170
<i>Лазорик Тетяна.</i> Основні напрями та способи притягнення воєнних злочинців до кримінальної відповідальності.....	173
<i>Стефанишин Вероніка.</i> Кримінальні правопорушення у військовий час і військові злочини.....	176
<i>Шевчук Мар’яна.</i> Мародерство. Кримінально-правова характеристика.....	179
<i>Лаиша Вікторія.</i> Криптовалюта як об’єкт цивільних правовідносин.....	182
<i>Козак Олександра.</i> Процесуальні особливості розгляду справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою.....	185
<i>Рудак Таміла.</i> Статус біженця чи тимчасовий захист.....	188
<i>Шкіряк Василь.</i> Особливості реалізації майнових та особистих немайнових прав внутрішньо переміщеними особами.....	191
<i>Бундзяк Богдана.</i> Організаційно-правові засади реформування сучасних міжнародних організацій в умовах сучасних викликів та проблем.....	194
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»	

«ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ І ЇЇ ТУРИСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ».....	197
<i>Томашевська Марта. Гастрономія на Гуцульщині як чинник розвитку туризму в даному регіоні.....</i>	<i>197</i>
<i>Дуленчук Марина. НПП «Верховинський» як чинник розвитку туризму та збереження рекреаційних ресурсів для майбутніх поколінь на Гуцульщині....</i>	<i>201</i>
<i>Івженко Марк. Гуцульщина у фольклорно-етнографічних працях Михайла Ломацького.....</i>	<i>205</i>
<i>Сем'ян Дарія. Мандруємо кулінарною спадщиною України</i>	<i>209</i>
<i>Поповиченко Христина. Вплив історико-культурних ресурсів на розвиток пізнавального (культурного) туризму Центральної Гуцульщини.....</i>	<i>213</i>
<i>Сухарчук Софія. Народні ремесла Гуцульщини як важливий чинник розвитку туризму.....</i>	<i>217</i>
СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ» «СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ І СВІТІ»	
<i>Гуцуляк Дмитро. Світові тенденції розвитку екотуризму.....</i>	<i>222</i>
<i>Андрусак Анастасія. Діджиталізація туристичного сектору як інструмент розвитку в сучасних умовах.....</i>	<i>225</i>
<i>Пасічняк Ангеліна. Сучасні методи просування та стимулювання збуту туристичних продуктів за допомогою соціальних мереж.....</i>	<i>228</i>
<i>Волочій Софія. Системи управління якістю на туристичних підприємствах....</i>	<i>231</i>
<i>Андрейко Вікторія. Рекреаційний потенціал Прикарпаття.....</i>	<i>234</i>
<i>Черевко Евеліна. Предмет та завдання гігієни та санітарії в туристичному бізнесі.....</i>	<i>237</i>
<i>Пухова Софія. Тенденції та перспективи розвитку туризму у Івано-Франківську.....</i>	<i>240</i>

СЕКЦІЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
«РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ТА ГРОМАДЯНСЬКИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії загальної підготовки, кандидат економічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Гой Наталія Василівна.

СЕКРЕТАР - викладач циклової комісії загальної підготовки, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії Надурак Наталія Миколаївна.

ОСВІТНЬО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ СЕСТЕР ВАСИЛІЯНОК У
СТАНИСЛАВОВІ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Нагорняк Неля, студентка 1 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максимець Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Чільне місце в історії становлення національної системи освіти посідає навчально-виховна діяльність чернечої спільноти УГКЦ сестер Василянок в Галичині першої половини ХХ ст. Вагому роль відіграли освітні заклади Станиславівського (нині Івано-Франківського) монастиря святого Йосифа Обручника сестер Василянок (прибули до Станиславова у 1900 р.) зазначеного періоду, особливо в історії української церкви та національної культури. В умовах панування на українських землях іноземних режимів, сестри-василіянки плекали в молодій генерації відданість Богові й Україні, готували своїх вихованок до боротьби за українську державність.

Мета – дослідити навчально-виховну діяльність Чину сестер Василянок першої половини ХХ ст. в контексті тогочасної системи освіти в Галичині на

прикладі їхніх освітніх закладів у місті Станиславів (нині м. Івано-Франківськ).

Виклад основного матеріалу. «Інститут Марії» – це дівочий інтернат при монастирі сестер Василянок у Станиславові, який існував з 1901 до 1939 р. Був закритим жіночим середнім навчально-виховним закладом – пансіонатом. Розмістився у будівлі, яку ГКЦ подарував інженер Олександр Осостович. На її основі вже пізніше, до 1938 р., був споруджений монастирський комплекс сестер Василянок у Станиславові (тепер Івано-Франківськ), що зберігся донині на вулиці Василянок, 17. Спочатку тут проживали дочки-сироти греко-католицьких священників, а згодом за певну плату тут замешкали учениці різних шкіл Станиславова [5, с. 100].

У вересні 1909 р. сестри Василянки офіційно відкрили у Станиславові чотирикласну всенародну, тобто загальнодоступну школу, яка згодом переросла у приватну жіночу семикласну вселюдну або виділову школу з українською мовою навчання. Щоправда, право прилюдності, тобто видавати документи про освіту державного зразка, було одержано 1912 р. Початкові чотири її класи називали ще «школою вправ», адже там проходили практику учениці учительської семінарії. Згідно зі шкільною реформою 1932 р. в Польській Республіці виділова школа перетворилась на семикласну народну школу III ступеня. З приходом радянської влади у 1939 р. була реорганізована в неповну середню школу [1, с. 33; 5, с. 106].

Приватна учительська жіноча семінарія сестер Василянок у Станиславові – це нижча професійна школа з українською мовою навчання, яка була офіційно організована 30 жовтня 1909 р. ще за Австро-Угорщини. Продовжувала свою діяльність за Польської Республіки. У ній навчалися за певну плату, оскільки тогочасна влада не сприяла розвитку українського державного шкільництва. Була наділена правом прилюдності. До 1919 р. термін навчання в ній становив чотири роки, опісля п'ять. Відповідно до шкільної реформи 1932 р. прийом до неї був припинений з 1933 р., оскільки головними закладами з підготовки вчителів були

визначені педагогічні ліцеї. Останній її випуск відбувся в 1936 р. [2, с. 235–239].

Приватна жіноча гімназія сестер Василянок у Станіславові з українською мовою навчання постала в Польській Республіці після шкільної реформи 1932 р. на базі учительської семінарії. Перший прийом до неї проходив у 1933 р. Вона була загальноосвітнім чотирирічним закладом освіти, після якого мало продовжуватись навчання у дворічному педагогічному ліцеї. Проіснувала до 1939 р. [4, с. 352].

Серед відомих учениць та випускниць станіславівських закладів освіти сестер Василянок варто назвати членкиню ОУН та підпільницю Марію Бабінчук (Вацебу), бігунку і стрибунку Ірину-Ярославу Барнич (Дубас), діячку ОУН та підпільницю Оксану Зенюк (Вінтонів), «музу» композитора Ярослава Барнича Ксеню Клиновську, художницю Олену Онищук (Руденьку), професорку й докторку медичних наук Євгенію Петранюк (Яцожинську), педагогиню і директорку школи Ангеліну Петраш (Корчинську), черницю-педагогиню Дарію-Катерину Полішко, мисткиню-педагогиню Вітольду Проців, активну пластунку і вчительку Дарію Скождополь (Бойчук) [3, с.134; 35].

Висновки. Отже, завдяки освітньо-виховній діяльності сестер Василянок у Станіславові в першій половині ХХ ст. активно функціонували дівочий інтернат («Інститут Марії»), приватні жіноча семикласна вселюдна школа із чотирикласною «школою вправ», учительська жіноча семінарія, жіноча гімназія з українською мовою викладання, які доклались до формування та зміцнення української національної ідентичності. Вони випустили цілу плеяду відомих постатей, які мали значні досягнення в різних царинах – духовній, педагогічній, громадсько-політичній, науковій, мистецькій.

Список використаних джерел

1. Вуянко М. Монастирі Івано-Франківська (Станіславова). Перша половина ХХ століття. Історико-біографічне видання. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 1998. 216 с.
2. Державний архів Івано-Франківської області: Путівник. Т. 1 : Фонди періоду до 1939 року / старший опорядник Любов Соловка. Київ: Державний комітет архівів України, 2008.

464с.

3. Полєк В. Майданами і вулицями Івано-Франківська. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2007. 148 с.

4. Савіцька І. Я. Українські гімназії Станіславова у міжвоєнний період (1921–1939 рр.). Галичина. Всеукраїнський науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис. 2015. Ч. 27. С. 346–355.

5. Савчук Б. Твердиня віри. Історія Станіславського (Івано-Франківського) монастиря сестер Василіянок. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2011. 272 с.

6. Скрипник О. Розшифроване вінчання. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2020/10/9/158242/> (дата звернення: 10.12.2022).

ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Федорів Мар'яна, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максимець Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Російську збройну агресію проти України, яка розпочалась з 20 лютого 2014 року, можна назвати ще Третіми визвольними змаганнями українського народу за збереження української нації та державності. Вона мала свої причини (те, що її породило) й передумови (те, що її уможливило), які варто з'ясувати, адже від цього також буде залежати, чи повториться в майбутньому таке воєнне протистояння між Росією та Україною, яке переживаємо ми зараз.

Мета – об'єктивно й комплексно розглянути причини й передумови, які призвели до початку російської збройної агресії проти України 20 лютого 2014 р. як гібридної війни та розгортання відкритого російського вторгнення на українську територію 24 лютого 2022 р.

Виклад основного матеріалу. Проросійські кримінальні олігархічні клани та залежна від них місцева влада, особливо в Автономній Республіці Крим, Донецькій та Луганській областях України, сприяли появі сепаратистських рухів ще в 1990-х рр. Вони виступали за приєднання до Росії або одержання автономії, зокрема Донбасу, а також надання державного статусу російській мові в Україні [6; 7, с. 22–32, 304].

Проросійські кримінальні олігархічні еліти, встановивши з дозволу центральної влади контроль над Сходом та Півднем України, поглибили там у 1990-х рр. соціально-економічну кризу. Ці угруповання були орієнтовані на

російський ринок та не були зацікавлені в розвитку й модернізації підприємств, які вони отримали за безцінь. Таким чином, у зв'язку з крахом соціалістичної моделі господарювання й відсутності реформ економіка занепадала. Місцеве населення пов'язувало це із розпадом СРСР, за яким відчувало ностальгію [7, с. 22–32].

З початку незалежності України 1991 р. на всій її території поширювалися російські спецслужби та московська агентура. Ці люди займали керівні посади в Україні, інформували Російську Федерацію (РФ) щодо політичного та економічного стану держави, контролювали ЗМІ, послаблюючи таким чином українську державність. Відомо, що корупція є одним з основних інструментів, який використовували російські спецслужби для появи агентури в Україні серед політичної еліти [13;14].

Росія була категорично проти входження України в НАТО і загалом будь-якого розширення ОПАД на Схід Європи, оскільки розглядала це як загрозу російській національній безпеці. Володимир Путін наголошував, що Україна мусить бути частиною «русского міра» й належати не до європейського, а до євразійського інтеграційного проєкту. До того ж, РФ негативно ставилась до революційних рухів в Україні, оскільки вони могли спровокувати самих росіян на такі дії та в підсумку відбулося падіння проросійського режиму внутрішньої окупації Віктора Януковича. Зрештою, за допомогою антиукраїнської пропаганди, московської агентури та російських диверсантів Кремль анексував Крим та розпалив війну на Сході України у 2014 р. [1; 2, с. 162].

Наростанню російських ворожих дій проти України сприяла геополітична концепція Олександра Дугіна, що висвітлює Україну, як державу без суверенітету, геополітичного значення, культурної та етнічної унікальності, яка обов'язково повинна анексуватися РФ. Власне ця концепція значною мірою надихнула В. Путіна реалізувати ідею континенту в континенті під назвою «Євразія», на шляху до чого стоїть українська держава [4, с. 199, 216–217; 9].

Початок Другої холодної війни тільки поглибив конфлікт Росії з Україною, оскільки на думку В. Путіна проєвропейська частина українців – це «п'ята колона» Заходу і що саме через українську державу США веде з РФ протистояння. Крім того, РФ сприймала Україну, починаючи з 1991 р., як власну сферу впливу, як державу з обмеженим суверенітетом, а українців визначала за різновид росіян. Відтак, вона прагне контролювати трудові ресурси, мінеральні й енергетичні багатства України, особливо її Сходу та Півдня. Чи не найголовніше, російський диктатор В. Путін визначив як одну з ключових цілей війни з Україною заволодіння українським генофондом, оскільки нині Росія стикнулася з великою демографічною кризою, у зв'язку з чим російський етнос вимирає [5; 8, с. 51–52, 66; 10, с. 111; 11].

Період президентства В. Януковича сильно послабив українську державність. Поширювалась корупція, спостерігалось економічне падіння, збільшувався зовнішній борг, знижувались рівень та якість життя українського населення в порівнянні з життям самого В. Януковича та його «сім'ї». До того ж, нав'язувалась російська культура та російська мова [2, с. 109–161; 3; 12; 15].

Висновки. Отже, проросійські олігархічні клани, антиукраїнська пропаганда, московські агенти й диверсанти відіграли ключову роль в анексії Криму та розгортанні війни на Сході України. Кремль розглядав розширення ОПАД на Схід Європи, входження України в НАТО, Помаранчеву революцію та Євромайдан як загрози російській національній безпеці. Геополітична концепція О. Дугіна підштовхнула В. Путіна на війну проти України та слугувала однією з основ для російського націоналізму, який відзначається шовінізмом, імперіалізмом, іредентизмом та євразійством. Період президентства В. Януковича сильно послабив українську державність, поширив корупцію, перетворившись на проросійський режим внутрішньої окупації України.

Список використаних джерел

1. Виступ Володимира Путіна на саміті НАТО (Бухарест, 4 квітня 2008 року). URL: <https://www.unian.ua/politics/110949-vistup-volodimira-putina-na-samiti-nato-buharest-4-kvitnya-2008-roku.html> (дата звернення: 11.10.2022).
2. Гай-Нижник П. П. Росія проти України (1990–2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення. Київ : «МП Леся», 2017. 332 с.
3. Горбулін В. Крим. Війна: передумови російської агресії: аналітичні матеріали директора Національного інституту стратегічних досліджень. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:9ugZvfKXd_UJ:https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/2399.html?PRINT&hl=uk&gl=ua&strip=1&vwsr=0 (дата звернення: 11.10.2022).
4. Дугин А. Основы геополитики: геополитическое будущее России. Москва: АРКТОГЕЯ-центр, 2000. 599 с.
5. Здоровило Т. Війна в Україні є боротьбою за мінеральні та енергетичні багатства нації – WP. URL: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/159/168626/> (дата звернення: 11.10.2022).
6. Історія Без Міфів. Війна на Донбасі: сепаратизм, криміналітет, російські диверсанти // 10 запитань @DenisKazanskyi, 2021. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PWNC5aOeyvg> (дата звернення: 10.12.2022).
7. Казанський Д., Воротинцева М. Як Україна втрачала Донбас. Харків: Вектор-друк, 2020. 326 с.
8. Кузьо Т. Війна Путіна проти України. Революція, націоналізм і криміналітет / пер. з англ. Андрія Павлишина. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. 560 с.
9. Лиховіцер Д. Putin's Rasputins: Олександр Дугін, Юрій Ковальчук чи Іван Ільїн – хто стоїть за російським фашизмом? URL: <https://zaborona.com/oleksandr-dugin-yurij-kovalchuk-chy-ivan-ilyin-hto-stoyit-za-rosijskym-fashyzmom/> (дата звернення: 12.12.2022).
10. Лукас Е. Нова холодна війна. Як Кремль загрожує і Росії, і Заходу. Київ: Темпора, 2009. 488 с.
11. Слонець Б. Путіну потрібна українська ДНК. URL: <https://rivnepost.rv.ua/news/putinu-potriben-ukrainskiy-dnk> (дата звернення: 10.06.2023).
12. Про засади державної мовної політики: Закон України від 3 липня 2012 р. № 5029-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17#Text> (дата звернення: 11.10.2022). 2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 11.10.2022).
13. Швець Ю. Агентура ФСБ в Україні: истоки и настоящее время. URL: <https://www.rip.youtube.com/watch?v=d5mEfD8Ciy0> (дата звернення: 11.10.2022).
14. Швець Ю. Агентура ФСБ в Україні накануне агрессии. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=J6lw80jcfsl> (дата звернення: 11.10.2022).
15. Як українці похоронили СРСР : інтерв'ю з О. Зінченком / автор К. Мацарський; Радіо НВ; Подвійні стандарти. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8EqVcbQjEmQ> (дата звернення: 22.10.2022).

ПРОРОСІЙСЬКІ ВИСТУПИ НА СХОДІ ТА ПІВДНІ УКРАЇНИ Й ПОЧАТОК АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Мошовська Оксана, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максимець Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Гібридна війна на сході України стала початком нового збройного протистояння росії та України. Створення антитерористичної операції мало на меті протидію діяльності російських збройних формувань і дало змогу українцям давати гідну відсіч своїм суперникам.

Мета. Об'єктивно й комплексно розглянути початок і розгортання проросійських виступів на території України та створення антитерористичної операції.

Виклад основного матеріалу. У лютому-травні 2014 р. на сході та півдні України відбулися проросійські виступи (так звана «російська весна»), в яких брали участь російські спецслужби, найманці, незадоволені подіями Євромайдану громадяни України. Зокрема, численні мітинги відбулися 1 березня 2014 р. в різних містах на півдні та сході України – Донецьку, Луганську, Дніпропетровську, Маріуполі, Харкові, Миколаєві, Херсоні. Вони ознаменували початок розгортання антиукраїнського повстання, яке пізніше переросло у бойові дії на сході країни. Учасники акцій виступали здебільшого проти нової української влади, за відокремлення півдня і сходу України та приєднання до росії, проведення місцевих референдумів (не передбачених Конституцією України) щодо федеративного устрою України (неприродного для України, адже

федерація – об'єднання певних розрізнених територіальних утворень в одну державу, натомість пропонувався зворотній процес – роз'єднання вже існуючої цілісної держави), надання російській мові статусу другої державної. 1 березня учасники проросійських протестів на чолі з колишнім активістом неонацистської російської національної єдності Павлом Губарєвим вдаються до перших захоплень державних установ у Донецьку. А от Віктор Янукович, який самоусунувся з посади Президента України, перебуваючи в росії, 1 березня 2014 р. закликав Володимира Путіна ввести в Україну російські війська. З часом відбулися проросійські заклоти в Донецьку, Луганську, Харкові, Одесі (2 травня 2014 р.). Не вдалося їх організувати у Маріуполі, Дніпропетровську, Запоріжжі, Мелітополі, Херсоні, Миколаєві. Водночас проукраїнські сили проводили акції на підтримку територіальної цілісності України та її державного устрою. Варто зазначити, що з середини квітня 2014 р. проросійські бойовики розпочали планомірне захоплення будівель місцевих рад, місцевих управлінь Міністерства внутрішніх справ та Служби безпеки України в більшості районних центрів Донецької та Луганської областей, а також в Донецьку (6 квітня) й Луганську (29 квітня) [6, с. 81-85; 2, 85-92].

7 квітня 2014 р. було самопроголошено «Донецьку народну республіку» («ДНР»), а 28 квітня того ж року – «Луганську народну республіку» («ЛНР»). Були призначені місцеві референдуми щодо їх «державної самостійності» в межах відповідно Донецької та Луганської областей [4, с. 59-65].

12 квітня 2014 р. вважається початком воєнного конфлікту на сході України, коли російська диверсійно-розвідувальна група на чолі з Ігорем Гіркіним («Стрелковим») разом з місцевими бойовиками захопила місто Слов'янськ Донецької області [3, с. 69-77].

14 квітня 2014 р. за рішенням Ради національної безпеки та оборони (РНБО) України в Донецькій та Луганській областях розпочалась Антитерористична операція (АТО), яка з 30 квітня 2018 р. переформатована в

Операцію об'єднаних сил (ООС). Незважаючи на її розгортання, протягом квітня-травня 2014 р. більшість районів Донецької та Луганської областей опинились під контролем сепаратистів [5, с. 95-102; 4, с. 63].

11 травня 2014 р. було проведено псевдореферендуми щодо незалежності «ДНР» і «ЛНР», за даними яких за державну самостійність проголосувало відповідно 89,07% і 96,2%. Попри невизнання «референдумів» Україною та міжнародною спільнотою, сепаратисти оголосили українські війська «окупантами» і зажадали їх негайного виведення, а згодом проголосили воєнний стан [6, с. 86-88].

26 травня 2014 р. відбулася перша битва за Донецьке летовище (всього оборона тривала 244 дні). Українські військові за допомогою авіації й десанту знищили до 300 сепаратистів [1, с. 49-51].

Висновки. Отже, проросійські виступи на Півдні та Сході України стали початком гібридної війни росії проти України, а антитерористична операція дала змогу українцям давати відсіч та боротися з окупантами, і, хоч не завжди наша боротьба була успішною, українці гідно боролися і продовжують боротися щодня задля нашої перемоги.

Список використаних джерел

1. Вионг Т. Х., Наконечна Я. О. ДОНЕЦЬКИЙ АЕРОПОРТ: ІСТОРІЯ ГЕРОЇВ : thesis. 2018. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/37177>
2. Ганжа О. М. Політика Європейського Союзу у контексті конфлікту на Сході України. Соціально-економічні проблеми і держава. 2016. Т. 15, Вип. 2. С. 85-92. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2016/16hogep.pdf>
3. Заблоцький О. Вплив суспільно-політичних трансформацій на зміни в етнічному складі Донбасу в 1991-2014 роках. Політологічні читання. 2018. Т. 3, № 2. С. 69-77. URL: <https://doi.org/10.30525/2663-4405/2018-3-2-69-77>
4. Колесник В. М. Україна в інформаційній війні Росії: особливості та наслідки. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2016. № 12 (293). С. 59–65. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_Ts_2016_12_11
5. Лихачов І. І. Міжнародно-правові аспекти подій на Сході України в контексті російсько-українських відносин. Збірник наукових праць Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. 2018. Вип. 24. С. 95–102. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2016/16hogep.pdf>

6. Підшибякін С. Проросійські виступи на сході України навесні 2014 р. та проголошення так званих «ДНР» і «ЛНР» у баченні українського політикуму. *Humanities science current issues*. 2020. Т. 1, № 31. С. 81–89. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/31.213691>

РОЗГОРТАННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В ЛИПНІ 2014 – ЛЮТОМУ 2015 РОКУ

Плавюк Анастасія, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максимець Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Пряме й опосередковане застосування збройної сили Російською Федерацією проти суверенітету і територіальної цілісності України.

Мета. Розглянути та проаналізувати ворожі дії Росії проти України у 2014-2015 рр., визначити суть Мінських домовленостей.

Виклад основного матеріалу. З 2-ї половини липня 2014 українська армія почала завдавати ракетно-артилерійських й авіаційних ударів по точках, де зосереджувалася зброя. Росія у відповідь застосовувала бойову авіацію та засоби протиповітряної оборони. Насамперед, 13 липня повідомлялося про перше використання росіянами штурмовиків Су-25 проти українських військ.

17 липня проросійські бойовики ракетою з протиповітряної установки «Бук» збили авіалайнер «Боїнг 777» Малайзійських авіаліній з 283-ма пасажирами та 15-ма членами екіпажу. Експертна група «Bellingcat» 8 вересня 2014 оприлюднила докази того, що «Бук» — російський і належав 53-й зенітно-ракетній бригаді ЗС РФ, розташованій під Курськом (РФ) [1].

Початкова фаза прямої агресії з боку Росії розпочалася 20 серпня, а активний етап – 24 серпня. Цього дня почався контрнаступ, в якому головною силою були регулярні російські війська, що склалися з 8-ми батальйонних тактичних груп. Виникла загроза захоплення Маріуполя і «пробиття» коридору до Криму. Згодом, 1 вересня, по російському військовому угрупованню був

завданий удар ракетами «Точка-У», в результаті чого воно втратило боєздатність. Було відновлено контроль над кількома населеними пунктами. Подальше просування українських військ було призупинено через укладання мирних домовленостей в Мінську [1].

26 серпня в Мінську відбулася багаточасова розмова президентів П. Порошенка та В. Путіна, переговори продовжилися 3 вересня в телефонному форматі. У підсумку 5 вересня в рамках Трьохсторонньої контактної групи був підписаний «Протокол відносно спільних кроків, спрямованих на імплементацію Мирного плану Президента України П. Порошенка та ініціатив Президента Росії В. Путіна». Домовленості передбачали формування 30-кілометрової зони розмежування та контроль українсько-російського кордону фахівцями ОБСЄ; Україна де-факто згодилася надати територіям, що на початку вересня опинилися під контролем «ЛНР» і «ДНР», права автономії і при цьому не припиняти їх субсидування. Відповідний статус мав бути наданий на 3 роки. Незважаючи на підписання цього документа, бойові дії на сході України продовжувалися [1].

Із вересня 2014 до 23 січня 2015р. тривала друга битва за Донецьке летовище. Бої почались 26 травня 2014 року, коли проросійські сепаратисти та чеченські бойовики захопили будівлі аеропорту. Цього ж дня українські силовики, завдяки скоординованим діям українських Повітряних сил та висококомобільних десантних військ, завдали удару по позиціях терористів та встановили контроль над Донецьким летовищем. Пізніше була повна дестабілізація міста Донецьк, початок окупації та нескінченні спроби ворога відібрати контроль над аеропортом, але наші воїни не здавали позицій і, навіть під шквальним вогнем, тримали оборону. За стійкість, безстрашність і непереможність, українських захисників Донецького летовища назвали «кіборгами». Оборона Донецького аеропорту тривала 244 дні, **23 січня 2015 року називають останнім днем оборони Донецького летовища**. У підсумку воно було повністю зруйноване [3].

Із падінням Донецького аеропорту в 20-х числах січня, сили окупаційних корпусів за підтримки російських військ розпочали атаки на Дебальцеве. В період 21 січня – 18 лютого 2015 року тривали зимові бої за Дебальцеве (Дебальцівський котел) [2].

11 лютого був запланований саміт у Мінську в «Нормандському форматі» тривали 16 годин, і 12 лютого був підписаний «Комплекс заходів з виконання Мінських угод», названий «Мінськ-2». 13 лютого в ході чергового раунду переговорів В. Путін сказав, що має інформацію про оточення українських військ під Дебальцевим. Це було зумовлено тим, що згідно з Мінськом-2 з 15 лютого мав бути припинений вогонь, а тому місто могло залишитися під контролем України. 14 лютого після підготовчих заходів український Генштаб віддав наказ про організований вихід підрозділам за двома основними напрямками. У підсумку Дебальцеве було втрачене, але українська армія уникла поразки [1;2].

Висновки. Отже, 27 січня 2015 року Верховна Рада України у своїй постанові звернулася до міжнародних організацій із закликом визнати Росію країною-агресором, констатуючи продовження воєнної агресії щодо України з боку Російської Федерації. Російсько-українська війна розвивалася за умов систематичного заперечення Російською Федерацією своєї участі у збройному конфлікті, тому в українському суспільстві війну оцінюють у спектрі від Третіх визвольних змагань, війни за незалежність та вітчизняної війни до прагматичної спроби Росії утримати Україну в орбіті свого впливу.

Список використаних джерел

1. Головка В. В. Збройна агресія Російської Федерації проти України. Енциклопедія історії України: Додатковий том. Кн. 1: А–Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во «Наукова думка», 2021. 773 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=zbrojna_agresija_rosijsko_ji_federatsiji_protu_ukrajiny (останній перегляд: 11.03.2023).
2. Російсько-українська війна (з 2014). URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C>
3. Штогрін І. Чому 244, а не 242: «кіборги» про останні два дні оборони Донецького аеропорту. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/oborona-donetskogo-aeroportu->

ПІДГОТОВКА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ДО ВІДКРИТОГО ЗБРОЙНОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ (2018 – ЛЮТИЙ 2022 РОКУ)

Луцька Уляна, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максимець Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Українсько-російські відносини мають довгу і суперечливу історію, яка нараховує сотні років. Основним її змістом є прагнення Московії та її спадкоємців - Російської імперії, Радянського Союзу та Російської Федерації – унеможливити становлення незалежної держави Українського народу – повноправного члена європейської співдружності націй.

Мета. Об’єктивно й комплексно розглянути підготовку Російської Федерації до відкритого повномасштабного вторгнення в Україну (2018 – лютий 2022 року).

Виклад основного матеріалу. Керченська криза. З весни 2017 р. спостерігалася неухильна ескалація в Чорноморсько-Азовській акваторії. Так, у районі Одеського газового родовища з однієї раніше захопленої бурової платформи (розташованого за 55 км від острова Зміїний та 100 км від Одеси) був обстріляний зі стрілецької зброї військово-транспортний літак ВМС України. Нова точка напруги виникла через незаконне будівництво Росією мосту через Керченську протоку — з Таманського півострова до тимчасово окупованого Криму. Першу чергу мосту було введено в експлуатацію у травні 2018.[2, с. 773].

У травні Росія закрила частину Азовського моря, досить близьку до українського узбережжя, начебто для проведення бойових стрільб. У відповідь Україна проголосила частину акваторії, що межує з Росією, зоною проведення

постійних військ. навчань [4].

У березні 2021 р. під приводом масштабних військових навчань НАТО в Європі Росія почала збирати війська та військову техніку біля кордону з Україною. Це створило міжнародну кризу та викликало широке занепокоєння щодо потенційного вторгнення. Наприкінці березня – на початку квітня 2021 р. російські військові перекинули велике число озброєння й техніки із Західної та Центральної Росії, а також із Сибіру, в окупований Крим і навчальний центр Погоново Хохольського району Воронежської області. У цілому, за даними Державної прикордонної служби України, поблизу українського державного кордону та в окупованому Криму було зібрано близько 85 тисяч російських військових. З одного боку, Московський кремль заявляв, що російські військові переміщення не становлять загрози, проте, з іншого, попереджав, що російські сили можуть діяти для «захисту» російських громадян в Україні. На той час близько пів мільйона осіб у самопроголошених «ДНР» і «ЛНР» отримали російські паспорти. 22 квітня міністр оборони Росії Сергій Шойгу оголосив про скорочення навчань із поверненням військ на бази до 1 травня, але залишивши обладнання на навчальній базі Погоново для щорічних навчань з Білоруссю у вересні 2021 р. [2; 4].

17 грудня 2021 р. Міністерство закордонних справ Росії офіційно опублікувало проєкти договорів між РФ та США, а також з НАТО про «гарантії безпеки», серед яких були вимоги про невступ України до Альянсу, зменшення числа військ ОПАД у Східній Європі в обмін на виведення російських збройних сил [3].

21 лютого 2022 р. президент РФ В. Путін під час свого виступу на російських телеканалах заявив про визнання «незалежності і суверенітету» так званих «ДНР» та «ЛНР», підписавши відповідні укази. Такими діями він порушив суверенітет України, норми міжнародного права та міжнародні домовленості. Тоді ж були підписані договори про дружбу, співпрацю та обопільну допомогу з

«ДНР» і «ЛНР». Також на спеціальній пресконференції у Кремлі В. Путін заявив, що Росія визнає «ДНР» та «ЛНР» у межах Донецької й Луганської областей. У своєму телевиступі 21 лютого російський президент ще вдався до історичних маніпуляцій, зокрема він підкреслив, що мовляв, здавна мешканці південно-західних давньоруських земель вважали себе «руськими і православними». «Сучасна Україна була цілком і повністю створена більшовицькою Росією. Сталін приєднав до України деякі землі Польщі, Румунії та Угорщини. Також Хрущов навіщо приєднав до УРСР Крим. А ще раніше Ленін передав республікам чималі російські території... більшовикам треба було будь-якою ціною втриматися при владі. Ленінські принципи виявилися не просто помилкою, а значно гірше. Внаслідок більшовицької політики і виникла радянська Україна, яку можна назвати Україна імені Володимира Ілліча Леніна. Він її автор і архітектор. Це цілком підтверджується архівними документами», – наголосив господар Кремля. При цьому Путін використав також інші маніпулятивні наративи: неонацисти на Північному Кавказі воювали з Росією; олігархи обікрали український народ, влада вражена вірусом нацизму і корупції; сталої державності на Україні так і не склалося; корупція роз'їла українську державність і радикали довели Майдан до державного перевороту; радикали влаштували терор захопивши владу у 2014 році, міста охопили хвилі погромів і насилля; Майдан не наблизив Україну до прогресу і процвітання, а націоналісти завели країну в глухий кут; придане, отримане Україною не лише від СРСР, але й Російської імперії – розікрали [1].

23 лютого 2022 р. Президент України В. Зеленський оголосив надзвичайний стан на 30 днів для всієї України, за винятком Донецької і Луганської областей, які перебувають у режимі надзвичайного стану з 2014 р. [4].

Висновки. Отже, основна підготовка Росії до вторгнення в Україну 2022 року розпочалася в березні 2021 року, коли Росія почала збирати війська та військову техніку біля кордону з Україною, що створило міжнародну кризу та

викликало широке занепокоєння щодо потенційного вторгнення. Супутникові знімки показали рух бронетехніки, ракет та іншого важкого озброєння. До грудня біля кордону перебувало понад 100 000 військових. Криза стала наслідком затяжної російсько-української війни, яка почалась у 2014 році. 21 лютого 2022 року Росія офіційно визнала два окупованих нею регіони на сході України, так звану «Донецьку Народну Республіку» та «Луганську Народну Республіку», незалежними державами та ввела війська на Донбас. 22 лютого Путін заявив, що Мінські домовленості більше не діють. Того ж дня Рада Федерації одноголосно схвалила застосування військової сили за межами Російської Федерації. Вранці 24 лютого Путін заявив, що Росія ініціює «спеціальну військову операцію» на Донбасі та розпочала повномасштабне вторгнення в Україну.

Список використаних джерел

1. Бойко І. Путін погрожує показати Україні справжню декомунізацію і згадав спадок Леніна-Сталіна <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/180/164672/>
2. Головка В. В. Збройна агресія Російської Федерації проти України. Енциклопедія історії України: Додатковий том. Кн. 1: А–Я / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ : В-во «Наукова думка», 2021. 773 с. URL: [http://www.history.org.ua/?termin=zbrojna_agresija_rosijskoji_federatsiji_protiv_ukrajiny\](http://www.history.org.ua/?termin=zbrojna_agresija_rosijskoji_federatsiji_protiv_ukrajiny)
3. Москва опублікувала вимоги «гарантій безпеки» до НАТО і США. <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3371073-moskva-opublikovala-vimogi-garantij-bezpeki-do-nato-i-ssa.html>
4. Підготовка Росії до вторгнення в Україну 2022 року https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%A0%D0%BE%D1%81%D1%96%D1%97_%D0%B4%D0%BE_%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%83_2022_%D1%80%D0%BE%D0%BA%D1%83

ПОЧАТОК РОСІЙСЬКОЇ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ, ПЕРЕБІГ ЇЇ ПЕРШОЇ ТА ДРУГОЇ СТРАТЕГІЧНИХ ФАЗ

Цибух Аліна, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Максimeць Богдан Володимирович**, кандидат політичних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. 24 лютого 2022 року повномасштабним вторгненням російської армії розпочався новий етап російсько-української війни. Це – війна за незалежність і суверенітет України, яка триває з 2014 року. Зараз відбуваються такі історичні події, про які потрібно знати, не забувати і говорити.

Мета. Комплексно розглянути та проаналізувати події першої та другої стратегічної фази повномасштабного російського вторгнення на територію України.

Виклад основного матеріалу. Російське повномасштабне військове вторгнення в Україну продовжується зранку 24 лютого 2022 року. Російські війська завдають авіаударів за ключовими об'єктами військової та цивільної інфраструктури, руйнуючи аеродроми, військові частини, нафтобази, заправки, церкви, школи та лікарні[3, с. 2].

Одночасно з нападом Путін виступив з промовою, у якій оголосив не війну, а «спеціальну операцію» проти України, і заперечив право на існування України і українського народу [1, с. 5].

Аби виправдати свої зазіхання на українські землі, Путін звинуватив Україну, де регулярно відбувалася демократична зміна влади, у фашизмі, абсурдно й бездоказово звинуватив Україну в буцімто спробах створити ядерну зброю і закликав українських військових скласти зброю, а також пригрозив ядерною зброєю усім, хто заважатиме російській агресії [1, с. 5].

Генеральна Асамблея ООН у своїй резолюції від 2 березня 2022 року засудила дії Росії та назвала їх агресією проти України. Міжнародний суд ООН в Гаазі 16 березня 2022 року зобов'язав Росію припинити розпочату війну в Україні [1, с. 7].

13 квітня 2022 р. українські військові ракетами «Нептун» поцілили у головний корабель російського Чорноморського флоту ракетний крейсер «Москва», який обстрілював мирні міста України. На початку вторгнення цей крейсер пропонував здатися захисникам острова Зміїний і отримав від них відкоша. Пошкоджений крейсер «Москва» швидко затонув, а російська пропаганда ще довго розповідала, що корабель своїм ходом пливе до Севастополя [1, с. 17].

Того ж дня російські війська захопили зону відчуження. Облога Енергодара почалася 28 лютого, коли російські війська просувалися під час наступу на південь України. 3 березня розпочався російський штурм Запорізької атомної електростанції, а на наступний день вона була захоплена [5].

Однією з ключових битв у ході російського вторгнення в Україну 2022 року є Битва за Київ. Наступ на Київ відбувався з північно-західного напрямку, з боку Чорнобильської зони відчуження та Білорусі. Після відновлення українського контролю над комунікаціями на Півночі Київщини у ворога лишилася одна дорога для втечі через Чорнобильську зону. Українці виграли битву за Київ! Плани Росії знищити мільйони киян, перетворити столицю України на велику Бучу зазнали краху [6; 1, с. 15-16].

Раніше, 6 квітня 2022 року, в Сенаті США і 28 квітня 2022 року в Палаті представників 417 голосами проти 10 голосів був прийнятий закон про ленд-ліз для оборони демократії Україною від 2022 року. Захід остаточно визначився зі своєю позицією: посилювати санкції проти Росії та підтримувати Україну фінансово і постачанням зброї аж до її перемоги [2].

Російський звірства були у сотні разів більшими, ніж навіть терор нацистів

під час Другої світової війни. У м. Ірпені на Київщині за три роки нацистської окупації 1941-44 рр. було вбито в десятки разів менше людей, ніж за місяць російської окупації. У м. Бучі з 4 тисяч людей, що залишилися в окупації, менше ніж за місяць було вбито більше 10%. У багатьох із розстріляних пострілами людей були зв'язані руки за спиною білими стрічками, які російська армія вимагала від українців носити на одязі як знак їхньої етнічної приналежності [1, с. 8].

Росіяни навмисне блокували та обстрілювали колони біженців, аби примножити людські страждання, стріляли по автомобілях біженців з написом «Діти», розбомбили безліч шкіл і лікарень. Загалом станом на 15 серпня 2022 р. в Україні внаслідок повномасштабної агресії Росії 2300 закладів освіти було пошкоджено, з них 286 повністю знищено. Це робилося задля того, щоб зламати опір українців, і щоб за особистими бідами в українців не вистачило сили й духу боронити спільне – Батьківщину [1, с. 9].

Російські солдати багато разів зізнавалися, що керівництво заохочувало їх за вбивство цивільних українців. Підрозділ російських військ, що був причетний до масових звірств у м. Бучі на Київщині, невдовзі був нагороджений спеціальним указом Путіна [1, с. 9].

З середини квітня 2022 р. Росія, проваливши перший етап війни, взялася за другий — спробувала захопити всю територію Луганської і Донецької областей. На початку війни, після прориву ворога з Криму, в Маріуполі в оточення потрапило угруповання українських військ, серед яких був полк «Азов». Українці мужньо обороняли місто. Росіяни нищили його квартал за кварталом, бомбячи житлові будинки, лікарні, школи й пологові будинки. Унаслідок російських бомбардувань Маріуполя за оцінками його мерії загинуло близько 22 тисяч цивільних громадян [1, с. 17].

Битва за Донбас — тривалий військовий наступ Східного театру воєнних дій Російського вторгнення в Україну. «Битва за Донбас» зовсім не схожа на

війну першого етапу, коли окупанти заходили колонами, тримаючи у машинах парадну форму, а позаду – оркестр. Серед різних свідчень найбільш яскравим та сповненим реалізму є розповідь начальника юридичної служби окремої моторизованої бригади капітана другого рангу Олександра Горового, який воював у Сєвєродонецьку та Лисичанську: «До речі, ті військові частини, які з-під Києва прийшли на Схід, були шоковані. «У нас була зовсім інша війна», – кажуть. Кажуть, що полювали за танками, палили їх, швиденько пересувалися, розстрілювали, обрізали шляхи логістики, а тут – суцільна лінія фронту, цілодобово працюють міномети та артилерія – і ми нічого зробити не можемо [7; 8].

Село Чорнобаївка, як каже Олександр Коваленко, військово-політичний оглядач групи «Інформаційний спротив», є воротами до Херсона і має дуже важливе стратегічне й тактичне значення для наступу на Миколаїв. Це пов'язано, насамперед, із розміщенням у селі аеродромом, який окупанти весь цей час намагалися використовувати як майданчик для підготовки десантування [4].

Висновки. Отже, що б не робили окупанти, як би вони не намагались зламати дух України, українці повинні триматись, бути повністю зосередженими на тому, що необхідно для перемоги, думати, як ще можна допомогти обороні України. Збройні Сили України – лише передовий загін спільної боротьби. Захист Батьківщини – обов'язок всього українського народу. Кожен українець на своєму місці має спокійно робити свою справу, наближаючи перемогу.

Список використаних джерел

1. Героїчна боротьба України проти повномасштабної агресії росії. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/31/Inform.materialyHEROYICHNA.BOROTBA.UKR.31.08.2022.pdf>
2. Російське вторгнення в Україну (з 2022) – Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_\(з_2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російське_вторгнення_в_Україну_(з_2022))
3. Військове вторгнення Росії на територію України на сторінках онлайнверсії газети "Україна молода" (за період 10–16 червня 2022 року) : аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. В. Матюха ; за заг. ред. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. Сербін]. – Київ : [б. в.], 2022. – 39 с

4. Село Чорнобаївка як феномен війни росії з Україною. URL: <https://zemliak.com/gromada/2189-selo-chornobajivka-yak-fenomen-viyni-rosiji-z-ukrajinoyu>
5. Вплив російсько-української війни на атомні електростанції. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Вплив_російсько-української_війни_на_атомні_електростанції
6. Битва за Київ (2022) – Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_за_Київ_\(2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_за_Київ_(2022))
7. Битва за Донбас (2022) – Вікіпедія URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_за_Донбас_\(2022\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_за_Донбас_(2022))
8. Горбулін В., Бадрак В. Війна на виснаження: в очікуванні нової фази. URL: https://lb.ua/society/2022/07/06/522249_viyna_visnazhennya_ochikuvanni.html

ПЕРШИЙ ТЕРОР ГОЛОДОМОР В УКРАЇНІ

Пирожук Ірина, студентка I курсу, спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Надурак Наталія Миколаївна**, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач.

Актуальність проблеми: Питання життя і смерті. Цього року виповнюється сто років від реалізації масового голоду на Півдні України. В Україні це був перший масовий голод, що став наслідком поразки Української революції 1917–1921 років та застосування більшовиками терору для упокорення України.

Мета: Розкрити причини й обставини Голоду 1921–1923 рр. як геноциду українського селянства, організованого окупаційною більшовицькою владою.

Виклад основного матеріалу. Голодомор 1921–1923 рр. був безпосередньо спланований В. І. Леніним для «перевиховання» українського селянства, що чинило опір утворенню радгоспів та комун. Основною причиною голоду 1921–1923 рр. була конфіскація збіжжя і вивіз його за кордон, що співпало з посухою на півдні України. У червні 1921 р., незважаючи на посуху в південних губерніях, політбюро ЦК КП(б)У постановило стягнути борги по продрозкладці за минулі роки в усіх без винятку губерніях республіки. Москва і Петроград додатково отримали 138 тис. пудів зерна, але зернові запаси українського селянства були остаточно вичерпані. Радянський уряд не створив продовольчого резерву на випадок неврожаю. У 1921 р. з України активно вивозили збіжжя на допомогу голодуючому Поволжю. За офіційними даними експорт зерна у 1921 р. становив 70 млн. пудів, а за даними зарубіжних дослідників – 101 млн [2]. Якби експорт скоротили до мінімуму, то голодних смертей вдалося б уникнути. Але

Москва намагалась шляхом голоду примусити Україну підпорядкуватись більшовицькому режиму. Більшовицька Росія яка розглядала Україну – як сировинний придаток, що мав забезпечувати «диктатуру пролетаріату» всім необхідним, у першу чергу – продовольством. Під маркою допомоги голодуючим, більшовики грабують церковні цінності, накручують в пресі істерію проти «куркулів, які не хочуть ділитися хлібом». При чому куркулями оголошуються всі, хто не згоден віддавати за так чесно зароблене добро [1]. Вирішальну роль у порятунку голодуючих відіграли іноземні доброчинні організації у 1922 р. Стражденним українцям допомагала місія Нансена та Американська адміністрація допомоги (АРА) на чолі з В. Гаскелом [2]. Міжнародна допомога стабілізувала ситуацію в Україні, чим одразу скористалися більшовики, розпочавши світовий експорт зерна – 13,5 млн. пудів зерна нового врожаю з України було відправлено за кордон. Так само хліб продовжували вивозити в Росію. Через це в південних регіонах України голод тривав до літа 1923 р. Масштаби голоду на півдні України більшовики всіляко приховували, розповідаючи лише про «продовольчі труднощі». Нині Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України оцінює втрати українців від надсмертності в 1921–1923 рр. на рівні 935,8 тисяч осіб. 40% із них становили діти до 14 років [1]. Масовий голод пригасив і селянський повстанський рух, що ширився Україною. Більшовики це врахували. Уже за десять років вони застосують практику «впокорення голодом», організувавши в Україні штучний Голодомор-геноцид, щоб закріпити свою політику на окупованих землях.

Висновок. Як тоді, так і нині Росія намагається нав'язати свою волю Україні, а зіткнувшись з опором, вдається до грубої, нічим неприкритої сили та геноциду. Україна має продовжувати докладати зусиль, щоб світ визнав Голод 1921–1923 рр. геноцидом, а уся міжнародна спільнота визнала терористичну, злочинну сутність Росії.

Список використаних джерел:

1. «Питання життя і смерті – зібрати хліб з України»: УІНП презентував історичний ролик до 100-річчя масового голоду 1921–1923 років. Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/pytannya-zhyttya-i-smerti-zibraty-hlib-z-ukrayiny-uinp-prezentuvav-istorychnyy-rolyk-do-100-richchya-masovogo-golodu-1921-23-rokiy> (дата звернення 28.03.2023).
2. Дзира О. Голодомор 1921–1923 рр.: століття трагедії. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/5549> (дата звернення 28.03.2023).

ГАЛИЧ ЯК ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Зоріна Анастасія, студентка 1 курсу спеціальності «Прикладна математика».

Науковий керівник – **Надурак Наталія Миколаївна**, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. У 1125 річницю першої писемної згадки про давнє місто Галич, яке було важливим політичним та етнокультурним центром середньовічної України, актуальною є краєзнавча розвідка про становлення давнього Галича як центру української державності. Ми маємо розуміти, що довелося пережити цьому історичному місцю та його населенню від державного піднесення до ворожої окупації і тривалої боротьби за визволення.

Мета. Проаналізувати історію становлення Галича, як центру української державності.

Виклад основоного матеріалу: Давній Галич займає помітне місце в сузір'ї ранньосередньовічних міст України. Він виник як один із важливих племінних центрів Прикарпатського краю, де з давніх-давен жила та племінна група склавинів, яка в додержавний період отримала літописну назву хорвати [1, с. 6]. Всі найраніші поселення склавинів кінця IV-V ст. розташовуються на Верхньому та Середньому Дністрі та у верхів'ях Пруту в межах майбутньої Галицької землі. Саме тут утверджується самоназва слов'ян. Матеріали археологічних досліджень засвідчують існування тут слов'янського поселення у VIII – IX ст. Згідно археологічних даних літописне місто Галич виникло на зламі IX – X ст. в межіріччі річок Лукви, Лімниці та Дністра. Розвитку Галича сприяли родючі землі, лісові масиви, поклади солі в Прикарпатті та міжнародні торгові шляхи з Візантією (через р. Дністер до Чорного моря), грецькими та азійськими країнами,

суходолом з Києва в Західну Європу і до Угорщини через Карпатські перевали. Перша писемна згадка про Галич зустрічається у 898 р. й належить нотарію угорського короля Бели. На сторінках Іпатіївського літопису Галич з'являється у 1141 р., коли стає столицею Галицького князівства, а наприкінці цього століття у 1099 р. – столицею об'єднаної Галицько-Волинської держави Романовичів [2]. Особливої могутності Галич досяг за князювання Ярослава Осмомисла (1152–1187 рр.), а землі князівства простягалися від Карпат і гирла Дунаю на південному Сході до Сяну на Заході. Великого значення і розбудови Галич набув за князювання Романа Мстиславовича (1199–1205 рр.), який об'єднав Галицькі і Волинські землі. Це дозволило збільшити територію та могутність української держави. Галицько-Волинське князівство у XIII ст. було найбільшою за територією державою Європи [3]. Про міжнародний престиж Галичини свідчить хоча б той факт, що імператор Візантії Андронік Комнин був сином галицької княжни, отримав притулок в Галичині в часи боротьби за престол. Напередодні взяття Константинополя західноєвропейськими хрестоносцями у 1204 р. візантійський імператор Олексій III Ангел теж втівав до Романа Мстиславича в Галич. У XII–XIII ст. у період князівських чвар і ворожих нападів давній Галич став справжнім політичним й етнокультурним центром, перебравши своєрідну естафету від золотoverхого Києва і відігравши важливу роль у тогочасних українських етнокультурних процесах [2]. Підняв рівень економічного та культурного розвитку держави король Данило Галицький (1238–1264 рр.). У Галичі написані перші рядки Галицько-Волинського літопису. У середині XIII ст. Галич перебирав на себе роль наступника розореного монголами Києва, а Галицько-Волинське князівство близько півтора століття утримувало Українську державність. Саме в цьому полягає особлива місія Галича в історії української державності [1, с. 6]. Згодом Галич втратив своє значення як центр української державності, але зберіг важливе значення як культурний та релігійний центр. З середини XIV ст. до кінця XX ст. Галич був під польською, угорською,

австрійською, російською, німецькою та радянською окупацією, але залишався одним із центрів українського національно-визвольного руху [3].

У висновку можна сказати, що Галич має важливе значення в історії української державності, адже місто було його центром. Загалом, Галич має багату історію, яка пов'язана з розвитком української культури, національно-визвольним рухом та становленням України, як держави. Великий внесок місто зробило у збереженні та розвитку української мови, культури та ідентичності. Це місто варто знати та вивчати для того, щоб зрозуміти історію та сьогодення української державності та національної культури.

Список використаних джерел

1. Баран В., Томенчук Б., Фігурний Ю. Давній Галич. К., 2016. 133 с.
2. Історія міста Галич: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://galycka-gromada.gov.ua/istoriya-mista-13-40-26-03-12-2020/> (дата звернення 28.03.2023).
3. Палій О. Галичина від моря до моря або Куди понаїхали «вуйки» Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/columns/512fac23a4f11/> (дата звернення 28.03.2023).

ІСТОРІЯ ПІСНІ «ЧЕРВОНА КАЛИНА» – ЦЕ ІСТОРІЯ НАШОГО НАРОДУ

Галюк Васирина, студентка 1 курсу спеціальності «Прикладна математика».

Науковий керівник –

Надурак Наталія Миколаївна, кандидат історичних наук, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми: Пісня «Ой, у лузі червона калина» сягає корінням XVII ст., часів Хмельниччини, записана в епоху національного відродження у XIX ст., оброблена в часи Української революції і переспівана повстанцями у першій половині XX ст., вона завжди виражала свободолобні, визвольні прагнення українського народу. Ця пісня робить нас сильнішими у XXI ст., тому що єднає нас з українськими героями у віках.

Мета: Розкрити історію створення пісні та як вона стала символом незламного духу українського народу.

Виклад основного матеріалу. За однією з версій перший варіант пісні «Ой, у лузі червона калина» написав 1912 чи 1914 р. поет, директор та режисер Українського театру «Руська бесіда» Степан Чарнецький. Вперше пісня прозвучала напередодні Першої світової війни взимку 1914 р. у виставі Степана Чарнецького «Сонце руїни», в якій розповідалася історія одного з найтрагічніших для українців періодів – «Руїни» другої половини XVII ст. «Сонцем Руїни» називали гетьмана Петра Дорошенка (1627–1698 рр.), який прагнув об'єднати українські землі [2]. Але С. Чарнецький насправді створив рімейк народної пісні часів Хмельниччини. Давній наспів записали і опублікували у 1875 р. відомі збирачі української спадщини та діячі українського національного руху Володимир Антонович та Михайло Драгоманов [1]. Обробка С. Чарнецького

швидко набула популярності, коли на початку Першої світової війни її підхопили Українські Січові Стрільці. Пісня стала одним із гімнів їхньої формації. Командант сотні УСС Григорій Трух додав до пісні кілька куплетів. Навіть найвідоміший львівський військово-історичний часопис того часу отримав назву «Літопис Червоної Калини», а у 1921 р. ветерани УСС створили видавництво «Червона калина» [3]. Тим часом пісня потрапила за океан, де у 1925 р. перший її запис здійснив український співак з нью-йоркської «Метрополітен Опера» Михайло Зозуляк, той самий, який дев'ять років перед тим записав гімн «Ще не вмерла Україна». У роки Другої світової війни пісня стала надзвичайно популярною серед вояків УПА. У 1944 р. «Червона калина» вдруге з'явилася на платівці у США, в аранжуванні Олександра Кошиця, того самого, який зробив знаменитим у світі українського «Щедрика» [1].

На цьому історія написання пісні не закінчується. Наприкінці 1980 р. «Ой, у лузі червона калина» отримала ще один куплет. Його додали українські дисиденти композитор та диригент Леопольд Яценко і правозахисниця, журналістка та редакторка «Вісника репресій в Україні» Надія Світлична. У 1969 р. Л. Яценко з однодумцями заснували «Співоче поле», де відроджували щедрівки, колядки, українські народні та обрядові пісні. Саме там хор «Гомін» вперше виконав сучасний варіант пісні «Ой, у лузі червона калина» [2]. В кінці лютого 2022 р. пісня стала одним із потужних культурних символів українського супротиву російському вторгненню. Вона набула нової популярності і стала всесвітнім шлягером.

Висновок. Із віків визвольних змагань до нас повертаються призабуті пісні, яким нові обставини надають нового звучання. Пісня «Ой, у лузі червона калина» спершу по-новому зазвучала українською, а потім грузинською, англійською, німецькою, французькою і т. д. **Історія найвідомішої стрілецької пісні «Ой у лузі червона калина» нараховує понад 100 років, нині цю мелодію чути в кожному куточку України і не тільки.**

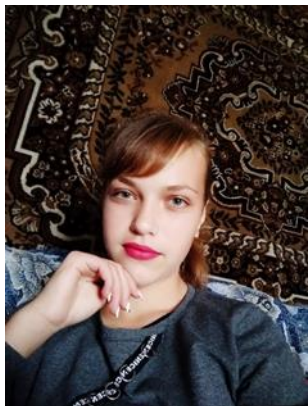
Список використаних джерел:

1.В'ятрович В. Історія пісні «Червона калина» – це історія нашого народу. Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/columns/2022/04/23/161248/> (дата звернення 28.03.2023).

2.Мележик Т. «Ой, у лузі червона калина» – текст пісні, історія її виникнення і найпопулярніші виконання. Режим доступу: <https://tsn.ua/ukrayina/oy-u-luzi-chervona-kalina-teks-pisni-istoriya-yiyi-viniknennya-i-naypopulyarnishi-vikonannya-2026975.html> (дата звернення 28.03.2023).

3.Савва Ю. «Ой у лузі червона калина»: історія пісні та найкращі кліпи. Режим доступу: <https://thegard.city/articles/204442/oj-u-luzi-chervona-kalina> (дата звернення 28.03.2023).

ГЕРОЇЗМ ПОСТАТІ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

Білик Тетяна, студентка 2 курсу спеціальності
«Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман
Олександрович**, кандидат філософських наук,
доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Сучасна ситуацією в Україні демонструє, що війна проти українства ведеться не тільки на фронті, а й у культурній, інформаційній та й інших сферах. Проте ця боротьба є набагато давнішою. Нам слід знати і пам'ятати героїчні постаті нашої історії та культури, адже вони внесли титанічний внесок у зародження і розвиток нашої культури, музики, мови.

Мета. Проаналізувати головні риси героїзму постаті Володимира Івасюка.

Виклад основного матеріалу. Герой з давньогрецької напівбог, славетна людина, захисник. Особа, яка за свої досягнення чи якості розглядається як ідеал, приклад для наслідування. Тож давайте розберемось чому Володимира Івасюка вважають героїчною постаттю. Психологи виділяють багато рис, які мають мати герої, серед них : хоробрість, переконаність, безкорисливість, саможертвовність.

Співвіднесемо ці якості із постаттю українського композитора В. Івасюка.

Чи був Володимир Івасюк хоробрим? Івасюк точно був мужнім, хоча через свою скромність міг сам того не усвідомлювати. Але він під час керівництва в УРСР москвофіла Щербицького і пропагандиста Маланчука зміг відкрити світу українську пісню. Хоробра відданість Івасюка українському народу і рідній пісні змогла зробити так щоб Радянська Україна розцвіла його Червоною Ругою. А ті пелюстки надії розсіялися по цілому світу і проросли в людських серцях.

Чи притаманна В. Івасюку переконаність і відданість? Івасюк був впевнений у своїй справі, він писав і співав щиро. Композитор не сумнівався чи

треба йому і оточуючим нова українська пісня, чи потрібна цьому світу «Червона рута», «Водограй», «Балада про мальви». Його потенціал не давав йому мовчати і з кожним роком Івасюк звучав все голосніше і голосніше аж поки його не змусили замовкнути на віки. Однак його пісня лунатиме далі, її співатиме народ.

Герої, зазвичай, через свою місію і героїчну справу зазнають особистих збитків. Івасюк спокійно міг погодитися на підтримку з боку держави, послухати батька, який казав : «..можливо, краще було б писати про дзвіночки і струмочки, і ні про що...». Однак через безкорисливість і впертість, влада не випускатиме його не тещо за кордон, а зі Львова, його називатимуть вискочкою, виключатимуть з навчальних закладів, не даватимуть премії та нагороди, нівелюючи його титанічну роботу та чималі заслуги, а він все одно буде співати, співати гучно і щиро, запалюючи народ.

24 квітня 1979 р. композитор несподівано зник, а 18 травня тіло Володимира Івасюка знайшли в Брюховицькому лісі із слідами насильницької смерті.

Висновки. Володимир Івасюк жив своєю героїчною місією, вона полягала у народженні нової української пісні, відродженні української мови. Івасюк співав : «Не згаси вогонь холодом долонь!» Тільки той вогонь гасить не холод долонь , а холод серця, байдужість до своєї пісні, віддаленість від свого народу. А він боявся, що Україна стане чужа Українцям. І щоб цього не сталося він присвятив Батьківщині не просто пісні, а життя.

РЕАКЦІЯ СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА НА ДИСКРИМІНАЦІЮ КРИМСЬКИХ ТАТАР В АНЕКСОВАНОМУ КРИМУ

Ольга Голуб, студентка 2 курсу спеціальності
«Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман
Олександрович**, кандидат філософських наук,
доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Тема анексії Криму дев'ять років тому є особливо актуальною сьогодні, адже саме з цієї події розпочалась війна Росії проти України, в якій аналогічно грубо порушується суверенітет нашої держави і зневажається міжнародне право. Ось чому важливим питанням є адекватна реакція міжнародної спільноти на незаконні дії Російської Федерації щодо громадян України, в тому числі кримських татар.

Мета. Висвітлити рівень підтримки світового співтовариства кримських татар у їхньому протистоянні репресивній владі РФ в анексованому Криму.

Виклад основного матеріалу. Унаслідок анексії Криму мільйони громадян України опинилися під злочинною владою Росії. Окупаційна адміністрація розпочала переслідування всіх, хто наважувався протестувати проти захоплення півострова і не підтримав сфальсифікований «референдум про статус Криму», який було цинічно проведено 16 березня 2014 р. В цих умовах особливо потужного тиску зазнав корінний народ Криму – кримські татари.

Результати псевдореферендуму визнали лише 9 держав. Більшість країн світу й міжнародних організацій визнали його нелегітимним, а тому його результати не мають жодної юридичної сили. Країни «Великої сімки», члени Європейського Союзу, НАТО назвали це незаконною анексією. США та ЄС запровадили перший пакет санкцій проти осіб із РФ та України, які підтримали агресію Кремля. Найбільш послідовну проукраїнську позицію займають країни

Східної Європи. Міністри закордонних справ України, Естонії, Грузії, Латвії, Литви та Польщі оприлюднили спільну заяву до 76-х роковин депортації кримськотатарського народу, у якій засудили тодішні й сучасні репресії проти кримських татар.

Чітку позицію невизнання окупації Криму Росією зайняв Європейський Союз. На думку його очільників, права кримських татар були грубо порушені шляхом закриття кримськотатарських видань, заборонаю діяльності Меджлісу як органу самоуправління, переслідуваннями його лідерів та членів кримськотатарської спільноти. ЄС очікує, що Росія перегляне ці рішення та покладе край тиску на кримськотатарську спільноту.

Ситуація в Криму викликає особливе занепокоєння Туреччини, яка розглядає кримських татар як братній народ. Стверджуючи повагу до територіальної цілісності, незалежності, суверенітету України, Туреччина запевняє, що не визнає незаконну анексію Криму і висловлює намір продовжити підтримувати кримських татар, які «мирно захищають свої права та інтереси демократичними методами».

Занепокоєність щодо безпеки й добробуту кримських татар висловила також Організація ісламського співробітництва. У короткій заяві, опублікованій на сайті організації, зазначається що «не можна дозволити будь-якого повторення страждань кримських татар, вигнаних зі своєї батьківщини – Криму, у XX ст.» [1, с. 350].

Шукаючи шляхи ефективної підтримки кримськотатарського народу в умовах російської дискримінації, експертка «Atlantic Council» Е. Кнотт дає низку рекомендацій: потрібно продовжувати жорстко виступати проти російських репресій; Захід повинен ставитись до анексії Криму і переслідування кримських татар як до одного процесу; Міжнародне співтовариство має навчитися називати кримських татар, власне, кримськими; США і ЄС, повинні зайняти тверду позицію проти російської анексії Криму й тиснути на Москву [1, с. 351-352].

Висновки. Міжнародне співтовариства негативно відреагувало на анексію Криму, яку здійснила Російська Федерація. Однак, попри те, що багато країн і міжнародних організацій порушують питання репресій щодо кримських татар з боку РФ, на жаль, їхня підтримка, поки що залишається недостатньою.

Список використаних джерел

1. Шевченківська весна – 2021. Секція «Історія»: Матеріали XIX Міжнар. наук. конф. студ., асп. і молодих вчених (26 березня 2021 року). Київ: ВПЦ «Київський університет, 2021. – 582 с.

РОЛЬ СЕРГІЯ ЄФРЕМОВА В РОЗГОРТАННІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Бучинська Анастасія, студентка 2 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман Олександрович**, кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Висвітлення прихованих і перекручених раніше сторінок української історії передбачає неупереджене ознайомлення із діяльністю видатних постатей національно-визвольного руху в Україні перших десятиліть ХХ століття. Серед таких імен – Сергій Єфремов, світогляд і діяльність якого вплинула на перебіг і наслідки Української революції 1917-1921 рр.

Мета. Висвітлити роль Сергія Єфремова в розгортанні Української революції.

Виклад основного матеріалу. Сергій Єфремов – громадський і політичний діяч, публіцист і літературознавець, який проявив себе як видатний ідеолог і теоретик Української революції 1917-1921 рр.

Ще до революційних подій в Україні С. Єфремов займався політичною діяльністю, виступивши одним із творців Української радикально-демократичної партії, а також членом керівництва Товариства українських поступовців. Світогляд С. Єфремова будувався на засадах лібералізму та націонал-культурництва. Саме вони й визначили його прихильність до поміркованих методів політичної боротьби, якими, зрештою, і діяла Українська Центральна Рада на першому етапі революційних подій.

Позитивно сприйнявши Лютневу революцію 1917 р. в Росії, С. Єфремов сподівався, що українцям вдасться налагодити конструктивну співпрацю із Тимчасовим урядом. Він виступив одним із ініціаторів створення Української Центральної Ради, а пізніше став заступником її голови М. Грушевського.

У Генеральному секретаріаті, який став першим українським урядом, С. Єфремов зайняв посаду генерального секретаря міжнаціональних справ, а також представляв позицію Української партії соціалістів-федералістів, яка не бачила майбутнього України за межами автономії у складі Російської демократичної федерації.

С. Єфремов боляче сприйняв звістку про більшовицький Жовтневий переворот у Петрограді, оскільки вважав, що комуністична ідеологія несе небезпеку для українського національного руху. Сприймаючи гасла більшовиків як безперечну утопію, він вважав їх фанатиками, які провокують анархію та руйнування. Тому С. Єфремов відмовився приймати революцію більшовиків, які грубу фізичну силу, терор зробили найвищим мірилом усіх вартостей людського життя. «Слуги царського самодержавія не завжди зважувались стріляти в наставлені груди, – писав С. Єфремов. – Слуги Леніна не вагаються. І коли винен він найбільше, як призвідник, то винні й вони, ці виродки що втратили образ людський» [2]. Засуджуючи більшовицькі дії, спрямовані на розгортання громадянської війни в Росії і наступ на Україну, С. Єфремов активно підтримував енергійні заходи військової влади Української Народної Республіки, спрямовані на роззброєння пробільшовицьких військ у Києві. У численних публікаціях він застерігав суспільство не піддаватись на фарисейські плачі та неприхований цинізм більшовицької преси.

С. Єфремов засудив гетьманський переворот 1918 р. і відмовився від співробітництва з урядом Української держави Павла Скоропадського. Залишаючись головою УПСФ, як громадський діяч співпрацював із Українським

національним Союзом, проте не підтримав антигетьманське повстання, яке підняла Директорія.

У часи керування Україною членами Директорії, С. Єфремов відійшов від активної політичної діяльності і зосередився на публіцистичній діяльності, а також на роботі в Українській академії наук.

Після встановлення радянської влади в Україні, С. Єфремов намагався здійснювати наукову діяльність, однак зазнавав постійних цькувань і переслідувань аж до винесення йому у 1930 р. вироку 10 років тюремного ув'язнення за участь у вигаданій сталіністами «Спілці визволення України»

Висновки. Сергій Єфремов здійснив помітний вплив на зміст та форму діяльності Української Центральної Ради та політичних інституцій, що постали на першому етапі Української революції. При цьому, проявивши себе як блискучий публіцист і літератор, йому все ж бракувало державницької позиції, що стало однією з причин трагічного розгортання його життєвого шляху.

Список використаних джерел

1. Бойко О.Д. Єфремов Сергій Олександрович [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 3: Е-Й / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. К.: В-во "Наукова думка", 2005. 672 с.: Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Efremov_S_O
2. Кульчицький С. В., Власов В. С. Історія України: довідник. Київ: Літера ЛТД, 2019. 528 с.
- 3 Українська революція URL: <https://uinp.gov.ua/aktualni-temy/ukrayinska-revolyuciya-1917-1921-rokiv>

РОЛЬ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО В РОЗГОРТАННІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Гимбурич Тетяна, студентка 2 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман Олександрович**, кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. В умовах продовження боротьби українського народу за збереження власної державності важливо пам'ятати і звертатись до досвіду видатних постатей, діяльність яких заклала її підмурки. Серед таких діячів – Михайло Грушевський, історик України, якому судилося стати її першим президентом. Попри існування багатьох праць, присвячених політичній та публіцистичній діяльності М. Грушевського, все ще залишаються неточності та упередження щодо оцінки його ролі у революційних подіях першої чверті XX століття.

Мета. Висвітлити роль Михайла Грушевського в розгортанні Української революції.

Виклад основного матеріалу. М. Грушевський навчався на історико-філологічному факультеті Київського університету, а в 28-річному віці він вже став першим завідувачем кафедри історії Східної Європи Львівського університету. Впродовж 16 років вчений очолював Наукове товариство імені Тараса Шевченка. А в 1914 р. його як «австро-угорського шпигуна» заслали до Сибірска. М. Грушевський до Києва повернувся у березні 1917 р. і, потрапивши у вир революційного підйому, був обраний головою Української Центральної Ради, яка взяла на себе функцію керівного органу національно-визвольних змагань українського народу.

Саме М. Грушевський задекларував ідею проведення Всеукраїнських

Установчих Зборів, будучи переконаним, що майбутній устрій України має будуватися не на Всеросійських Установчих зборах, а безпосередньо в Україні. На українські Установчі збори він покладав місію затвердження Конституції та автономного статуту України, над якими розпочала роботу Українська Центральна Рада, а також вирішення земельного питання в інтересах трудящого народу та інші важливі справи українського майбуття.

У складних обставинах наступу більшовицьких військ на Київ М. Грушевський взяв участь у підготовці IV Універсалу Української Центральної Ради, яким проголошувалась незалежність Української Народної Республіки, а 29 квітня 1918 М. його було обрано її президентом.

У 1919 р. М. Грушевський емігрував до Чехословаччини, а потім до Австрії, де очолив Український соціологічний інститут Також разом із Д. Антоновичем він розробив проект Українського вільного університету, котрий розпочав працювати у 1921 р. у Празі. До Києва вчений повернувся лише у 1924 р. і був обраний членом Української академії наук, керівником секції історії України Історичного відділу Академії наук. За сприяння Грушевського в УАН було відкрито 18 науково-дослідних установ історичного профілю.

Однак радянська влада не забула про особливу роль М. Грушевського в Українській революції У 1931 р. його заарештували як керівника неіснуючої контрреволюційної організації «Український національний центр», пізніше вченого вислали до Москви, а наукові установи, створені ним, ліквідували. Помер Грушевський за нез'ясованих обставин під час нескладної операції в Кисловодську, де перебував на лікуванні.

Висновки. Таким чином, одним із лідерів Української революції 1917-1920 рр. був М. Грушевський. Саме його погляди на майбутнє України значної мірою визначали орієнтири Української Центральної Ради у її непростій, трагічній еволюції від позиції автономізму до переконання в необхідності побудови повноцінної незалежності Української Народної Республіки.

Список використаних джерел

1. Винар Л. Михайло Грушевський: Історик і будівничий нації. Український історичний журнал. Київ, 1996. №5. С. 149-153.
2. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть / Упоряд. О.Л.Копиленко. К.: Т-во «Знання» України, 1991. 240 с.

УНІВЕРСАЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ЯК «ДЕМОНСТРАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕМОЦІЙ»

Януш Наталія, студентка II курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман Олександрович**, кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Сьогодні події Української революції 1917-1921р залишаються актуальним досвідом, який потребує глибокого осмислення українцями, які прагнуть захистити свою державність і національну самобутність в умовах нового протистояння з Росією. Вони демонструють трагічні наслідки недооцінки значущості власної державності, викривають небезпеку політичної діяльності діячів, які орієнтуються не на національні інтереси, а лише реагують на вир подій, в яких вони опиняються.

Мета. Висвітлити проблему зміни політичних орієнтирів Української Центральної Ради в контексті розгортання подій на початку Української революції.

Виклад основного матеріалу. *Лютнева революція, яка відбулася в Російській імперії у лютому 1917 року, стала поштовхом для піднесення національно-визвольного руху українського народу. В Україну звістка про повалення самодержавства прийшла на початку березня 1917 року. Українці дізналися, що цар Микола II зрікся престолу, а владу перехопили російські ліберально-демократичні сили, що назвалися Тимчасовим урядом.*

У березні 1917 в Україні було створено Українську Центральну Раду на чолі з Михайлом Грушевським, легітимність якої у квітні підтвердив Всеукраїнський

Національний конгрес. Реакцією на *негативне ставлення Тимчасового уряду до автономної України* стало проголошення УЦР 23 червня 1917 року I Універсалу, яким вона проголосила автономію України, а також запросила до спільної праці національні меншини.

Після переговорів із делегацією міністрів Тимчасового уряду, яка прибула в Київ, і погодження взаємних поступок, у липні 1917 року УЦР на урочистому засіданні прийняла II Універсал, яким відмовлялась від ідеї відокремлення України від Росії і відкладала питання української автономії до її затвердження Всеросійськими Установчими зборами. Склад Генерального секретаріату УЦР мав затверджувати Тимчасовий уряд, а «українізація» військ мала відбуватись під контролем російського командування.

Падіння Тимчасового уряду в результаті більшовицького перевороту у Росії спонукав УЦР 7 листопада 1917 року проголосити III Універсал, в якому Українська народна Республіка окреслювалась як частина Російської федеративної демократичної республіки. Зберігання федеративного зв'язку з Росією, де влада переходила до більшовиків було, безперечно, історичною помилкою, яка мала трагічні наслідки для українців.

Лише ультиматум В. Леніна і Л. Троцького до української влади та brutальний наступ більшовицьких військ на Київ позбавив УЦР ілюзій щодо можливості перетворення Росії на демократичну федеративну республіку. 22 січня 1918 року був проголошений IV Універсал УЦР, за яким Українська народна Республіка ставала самостійною, суверенною державою українського народу. На жаль, цей документ вже мав більше декларативний характер, адже більшовики захопили значну частину України, хоча він і легітимізував право української делегації звертатись по допомогу до Німеччини та її союзників у Брест-Литовську

Висновки. Як бачимо, УЦР приймала управлінські рішення про долю України не виходячи із цінності незалежності своєї держави, а лише реагуючи на

події, які стрімко змінювались. Тому оцінка В. Винниченком Універсалів УЦР як насамперед «демонстрації національних емоцій» є виправданою і в цілому відповідає змісту тих подій.

Список використаних джерел

1. Кульчицький С. В., Власов В. С. Історія України: довідник. Київ: Літера ЛТД, 2019. 528 с.
2. Українська революція Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/aktualni-temy/ukrayinska-revoljuciya-1917-1921-rokiv>

МИКОЛА ЗЕРОВ ЯК ПОСТАТЬ-СИМВОЛ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ»

Рихтик Павлина, студентка 2 курсу
спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман
Олександрович**, кандидат філософських наук,
доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. «Розстріляне відродження» відноситься до періоду великого терору, масових репресій в СРСР. Ці події увійшли в пам'ять людей як символ беззаконня, бездумного нищення радянською владою української культури. Сьогодні ми знову стикаємося зі спробами руйнування української самобутності з боку Російської Федерації, яка докладає багато зусиль, щоб знищити все що стосується української ідентифікації. Вивчення трагічних сторінок життєписів видатних українців, яких репресували тоталітарні системи, сприятиме запобіганню подібному у майбутньому.

Мета роботи. Розглянути Миколу Зерова як постать, життя якої символічно передає зміст трагічних подій «Розстріляного відродження».

Виклад основного матеріалу. «Розстріляне відродження» – це назва літературно-мистецького покоління 20 – початку 30-х рр. ХХ ст. в Україні, яке створило високохудожні твори у галузі літератури, живопису, музики, театру, і яке було знищене тоталітарним сталінським режимом. Для української літератури 1920-ті рр. були періодом національного відродження. Творчий злет, започаткований Українською революцією, тривав і ширився внаслідок українізації. Виникли численні центри літературної творчості, створювалися різноманітні об'єднання, гуртки і студії, в яких митці експериментували з

формою, намагаючись прищепити мистецьким досягненням національний колорит.

Микола Зеров був знаним українським поетом, письменником та культурним діячем, який активно долучався до роботи групи літераторів, котрі намагалися відновити українську літературу після багатьох років цензури та репресій. Також М. Зеров був головним редактором літературного журналу «Червоне перо», який перетворився на своєрідний форум для діячів «Розстріляного відродження». Як особистість М. Зерова відрізняло «любове ставлення до всього», він «розкривав себе в ентузіазмі» [1].

Попри те, що М. Зеров не прагнув широкої популярності, його твори здобули свою аудиторію. У своїй поезії та прозі митець відображав складну долю українського народу під безжальним керівництвом насильницької радянської влади. Він реалістично описував теми, пов'язані з історією, культурою, мовою та природою України, боровся за їхнє збереження.

М. Зеров активно протистояв більшовицькій політиці тоталітаризму та репресій, яку проводили керманичі СРСР проти українського народу та його культури. Він був проти відчуження української території Росією та вимагав повної незалежності та суверенітету України.

Репресивна сталінська машина звернула свою увагу на діяльність М. Зерова. Слідчі вимагали від письменника визнання його участі в неіснуючих антирадянських організаціях, а також вибивали неправдиві доноси на «співучасників». У 1935 році М.Зерова засудили до 10 років заслання. Але через два роки вирок був змінений і письменника розстріляли **3 листопада 1937 р. в урочищі Сандормох (Карелія) [3].**

Висновки. Сьогодні ми повинні пам'ятати діячів «Розстріляного відродження», щоб усвідомлювати важливість збереження національної культури та ідентичності в сучасному світі. З постаті М. Зерова ми можемо почерпнути досвід захисту національних цінностей, які наповнюють українську

національну свідомість та культуру. Творчість і героїзм М.Зерова є не лише важливим спадком українського мистецтва, але й виступають невмирущими символами національного відродження та боротьби за свободу українського народу.

Список використаних джерел

1. **Загорулько Р.** Микола Костянтинович Зеров (1890-1937). режим доступу: <https://csamm.archives.gov.ua/2020/04/24/mykola-kostiantynovych-zerov-1890-937%20%bc%20%b8%20%ba%20%be%20%bb%20%b0-%20%ba%20%be%20%81%20%82%20%8f%20%bd%20%82%20%b8%20%bd%20%be%20%b2%20%b8%20%87-%20%b7%20%b5%20%80%20%be%20%b2-1890-1937/>
2. Микола Зеров – одна з центральних постатей доби розстріляного відродження. Режим доступу: https://allref.com.ua/uk/skachaty/Mikola_Zerov_%E2%80%93%20odna_z_centralnih_postateiy_dobi_rozstrilyanogo_Vidrodjennya
3. 82 роки тому російські комуністи вбили поета-неокласика з Полтавщини Миколу Зерова. Режим доступу: <https://poltava.to/project/5724/>

В. ЧЕРЧИЛЛЬ ПРО ПРИЧИНИ ОПУСКАННЯ «ЗАЛІЗНОЇ ЗАВІСИ» У ЄВРОПІ

Самборська Галина, студентка 2 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Пятківський Роман Олександрович**, кандидат філософських наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблема. Сучасні події, пов'язані із загостренням міжнародних відносин у світі, ще раз доводять: не можна забувати минулого, необхідно робити ретельні висновки і черпати мудрість з історії. На даний час можна спостерігати ситуацію, подібну до подій 1946 р.: як і в ситуації з СРСР, постає питання існування «залізної завіси» між Європою та Росією. Актуально звучать слова В.Черчилля: «Я не вірю, що Росія хоче війни. Чого вона хоче, так це плодів війни і безмежного розповсюдження своєї сили та доктрини» [2]. Загрози, про які говорив англійський прем'єр-міністр, знову існують. Пророче щодо сучасної путінської Росії звучить і застереження видатного британця про те, що росіяни «...нічим не захоплюються більше, ніж силою, і нічого не поважають менше, ніж слабкість, особливо військову слабкість» [2].

Мета. Проаналізувати розуміння В. Черчиллем причин виникнення «залізної завіси» між західним світом та СРСР після Другої світової війни.

Виклад основного матеріалу. Вінстон Черчилль (1874-1965 рр) – випускник військової академії, британський політик, прем'єр-міністр Великої Британії в роки Другої Світової війни. Після приходу до влади А. Гітлера, В. Черчилль як депутат парламенту виступав проти політики «умиротворення» нацистської Німеччини, яку намагалися вести західні політики. Саме він став одним з ініціаторів та головних творців антигітлерівської коаліції.

5 березня 1946 року Вестмінстерському коледжі американського міста Фултон, В. Черчилль виступив зі знаменитою промовою «Рушійні сили миру», де було проголошено: «Залізна завіса опустилась на європейський континент від Щецина на Балтиці до Трієста на Адріатиці» [3]. Саме цей день прийнято вважати початком «холодні війни» - напруженого протистояння та запеклої конкуренції капіталістичної і соціалістичної систем в усіх сферах життя, гонки озброєнь, що тривала майже півстоліття [1].

Поюснюючи причини тривожних європейських перспектив, В. Черчилль зауважив, що, на жаль, «ніхто не знає, що Радянська Росія і комуністична міжнародна організація мають намір робити у безпосередньому майбутньому, або які межі їх експансії і тенденції навернення у свою віру» [1]. Ось чому, на думку політика, необхідно турбуватися про запобігання війні та сприяти якомога швидшому формуванню умов для розвитку свободи й демократії у світі. В. Черчилль наголошував на необхідності дотримання Статуту ООН і співпраці західних демократичних держав, а особлива роль у підтриманні стабільності й безпеки відводив «англомовним націям». «Ми не можемо і не повинні будувати свою політику, виходячи з мінімальної переваги, яка може спокусити будь-кого помірятися з нами силами. – стверджував В. Черчилль. - Якщо західні країни будуть єдині у своїй твердій відданості принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, то вони своїм прикладом навчать цих принципів інших» [3].

Відповідальність за посилення тоталітаризму у країнах, які потрапили під радянську сферу впливу, В. Черчилль покладав не лише на Москву, але й місцеві комуністичні партії, які, не маючи серйозного впливу раніше, тепер у своїх країнах встановлювали необмежений контроль «поліцейських урядів», слухняно виконуючи директиви Москви як комуністичного центру.

Незабаром у газеті «Правда» Йосиф Сталін прокоментував фултонську промову В.Черчилля, представивши її як «установку на війну, заклик до війни з СРСР», а розширення радянської сфери впливу він представив як прагнення

радянської держави «убезпечити себе».

Висновки. «Залізна завіса» виникла в результаті розподілу територій впливу країнами-переможцями за результатами Другої Світової війни, які сформували два ідеологічно відмінні блоки, котрі прагнули розширити свій військовий та економічний вплив у світі. «Залізна завіса» стала важливим геополітичним фактом ХХ століття і символом конфлікту між капіталізмом та комунізмом. Необхідність «залізної завіси» в Черчилль обґрунтовував непрогнозованістю Росії, недемократичністю її лідерів та комуністичних режимів, які захоплювали контроль у країнах, котрі потрапили у радянську сферу впливу.

Список використаних джерел

- 1.Крупина В. Початок «холодної війни». Режим доступу: <https://www.jnsm.com.ua/h/0305Q/>
2. Романчук О. Сімдесят років тому Уїнстон Черчілль попереджав "про небезпеку російської агресії й тиранії". Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/columns/2016/03/17/7102314/>
3. Шпаргало Є. Фултонська промова Черчілля та її значення. Режим доступу: <https://eugene-shpargalo-articles.blogspot.com/2020/04/blog-post.html>

СОЦІАЛЬНІ РЕГУЛЯТОРИ ПОВЕДІНКИ ЛЮДИНИ

Єндзій Соломія, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Кучера Ірина Василівна**, кандидат історичних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. У сучасному суспільстві поведінка особистості визначається не лише її власними установками і цінностями, але і системою соціальних регуляторів, яка ґрунтується на моральних і релігійних установках, економічних і політичних інтересах, звичаях і традиціях. Вивчення процесу формування, функціонування та відмирання норм дозволить краще усвідомити причини виникнення девіантної поведінки.

Мета. Розглянути соціальні регулятори поведінки людини, їх види та роль у суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Соціальні регулятори поведінки можна класифікувати за різними ознаками. Наприклад, за призначенням, соціальні регулятори поділяються на три групи: норми, право та мораль. Норми – це правила поведінки, очікування і стандарти, які регулюють поведінку людей, суспільне життя у відповідності з цінностями певної культури та зміцнюють стабільність і єдність суспільство [3, с. 317]. О. Якуба визначає норми як такі, що відбивають загальні вимоги суспільства, конкретних соціальних спільнот до поведінки їх членів.

Право це сукупність етичних суспільних цінностей, таких як: справедливість, порядок, моральність, правдивість та інші, що ґрунтуються на ідеї соціальної рівності [2, с. 16]. Таке право, щоб стати реально діючим та захищеним

з боку держави, повинно мати свій формальний вираз, тобто бути зведеним у певний нормативно-правовий акт, що приймається чи санкціонується державою [1, с. 92].

Мораль – система поглядів, уявлень, норм, оцінок, що регулюють поведінку людей. Вона є однією з форм суспільної свідомості і свідченням певного рівня розвитку, духовної зрілості людини, характеру її відносин з іншими людьми і світом. Основу моралі становлять переконання, звичаї, традиції, громадська думка. Вона охоплює всі сфери суспільного буття: ті, що регулюються державою (політика, виробництво, соціальна сфера, сім'я тощо), і ті, які держава чи громадські організації не регулюють (дружба, любов, товаришування, побут).

Соціальні регулятори поведінки відіграють важливу роль у суспільства. Вони допомагають досягти консенсусу і запобігти виникненню конфліктів. Крім того, вони є необхідними для створення правової системи та забезпечення порядку і безпеки. Норми поведінки допомагають людям установити контакт із оточуючими, формують певні вимоги до етики та моралі поведінки, що допомагає створювати здорову атмосферу в місцях проживання та роботи. Закони встановлюють правила поведінки для всіх людей у суспільстві. Вони регулюють взаємини між людьми та інституціями, забезпечують безпеку, допомагають захистити права та свободи людей. Моральні норми допомагають людям керуватися особистими цінностями та переконаннями. Вони формують відповідальність та самоконтроль, допомагають людям розуміти, що є важливим для них, та допомагають створювати міцні міжособистісні зв'язки.

Висновки. Соціальні регулятори поведінки є необхідними для забезпечення узгодженості та порядку у суспільстві. Вони є важливим елементом формування культури та моралі, допомагають людям керуватися особистими цінностями та переконаннями. Проте, необхідно постійно аналізувати та змінювати соціальні регулятори відповідно до змін у соціальному середовищі та

потребам суспільства.

Список використаних джерел

1. Львова О. Л. Ідеї природного права та межі його дії // Дія права: інтегративний аспект: монографія / О. Л. Львова; відповід. ред. Н. М. Оніщенко ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. К.: «Юридична думка», 2010. С. 92-130.
2. Селіванов В., Діденко Н. Правова природа регулювання суспільних відносин // Право України. 2000. №10. С. 12-23.
3. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій : підручник. - Львів: Кальварія, 2003. 543 с.

РОЛЬОВА ТЕОРІЯ ОСОБИСТОСТІ

Юлія Костів, студентка 4 курсу
спеціальності «Початкова освіта»

Науковий керівник – **Кучера Ірина
Василівна**, кандидат історичних наук,
доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Дослідження структури особистості є важливою складовою сучасного соціологічного дискурсу. З-поміж наявних підходів до аналізу цієї проблеми чільне місце належить рольовій теорії особистості. Як слушно зауважив Уїлл Сміт «важко приміряти на себе іншу особистість. Але тільки перші два тижні вживання в роль складні. А потім ти пропускаєш образ через себе і починаєш говорити і робити те, що заманеться».

Мета. Проаналізувати основні положення рольової теорії особистості.

Виклад основного матеріалу. Рольова теорія особистості - це підхід до вивчення особистості, згідно з яким особистість описується за допомогою засвоєних і прийнятих нею або вимушено виконуваних соціальних функцій і зразків поведінки - ролей, що впливають з її соціального статусу в даному суспільстві або соціальній групі. Основні положення теорії соціальних ролей були сформульовані американським соціологом Дж. Мідом та антропологом Р. Лінтоном.

Рольова теорія особистості описує її соціальну поведінку двома основними поняттями: «соціальний статус» і «соціальна роль». Соціальний статус особистості – це її позиція в соціальній системі, пов'язана з належністю до певної соціальної групи чи спільноти, сукупність її соціальних ролей та якість і ступінь

їх виконання [3, с. 189]. Соціологи відрізняють вроджені (приписані) та набуті (досягнуті) статуси.

Вроджений статус – це нав’язаний суспільством статус, незалежно від зусиль і заслуг індивіда. Він обумовлюється етнічним походженням, місцем народження, сім’єю тощо. Набутий статус визначається зусиллями самої людини (наприклад, письменник, вчитель, директор).

Поняття «соціальна роль» було розроблено на початку ХХ ст. Е. Дюркгаймом і М. Вебером, а пізніше розвинене Т. Парсонсом і Р. Лінтоном. Соціальна роль – це сукупність дій, що повинна виконувати людина, яка займає певний статус в соціальній системі. Кожний статус, як правило, включає ряд ролей. Сукупність ролей, що витікають з даного статусу називають «рольовим набором» [3, с. 189].

Про соціальну роль йдеться тоді, коли за тривалої соціальної взаємодії регулярно відтворюються певні стереотипи поведінки. Тобто роль є окремим аспектом цілісної поведінки. Множинність соціальних ролей, що виконує індивід, породжує як внутрішньоособистісні, так і міжособистісні рольові конфлікти, які найчастіше виступають як боротьба мотивів діяльності, що свідчить не тільки про існування ієрархії соціальних статусів, а й про ієрархію соціальних ролей [1, с. 392].

Дж. Мід виділив три стадії в освоєнні рольових функцій: імітація, рольові ігри та колективні ігри [2, с. 44]. Вивчення соціальних ролей відбувається також через призму рольового очікування та рольового виконання.

Рольове очікування – це очікувана модель поведінки, яка асоціюється з розглянутим статусом, тобто типова поведінка, характерна носію даного статусу в конкретній соціальній системі.

Рольове виконання – це реальна поведінка людини, яка займає той чи інший соціальний статус. Яскравим прикладом впливу рольових очікувань на поведінку людей є експеримент Ф. Зімбардо з «штучною» в’язницею.

Висновки. Отже будь-яка роль не є чистою моделлю поведінки. Головним елементом, що зв'язує рольові очікування і рольову поведінку є характер індивіда. Це означає, що поведінка конкретної людини не вміщується в чисту схему. Вона є продуктом унікального, властивого тільки їй способу інтерпретації і тлумачення ролей.

Список використаних джерел

1. Горностай П. П. Рольова теорія особистості: теоретичні аспекти та практичні аплікації // Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. К.: Главник, 2005. Вип. 26, в 4-х т., т. 1. С. 391-395.
2. Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста: Пер. з англ. К.: Український центр духовної культури, 2000.
3. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій : підручник. - Львів: Кальварія, 2003. 543 с.

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

«ДИТИНСТВО ХХІ СТОЛІТТЯ:

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТА»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»), викладач-методист, спеціаліст вищої категорії Селепій Оксана Дмитрівна.

СЕКРЕТАР – спеціаліст, викладач циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта») Данів Тетяна Юріївна.

Проблема, над якою працює секція спеціальності «Дошкільна освіта» – **«Дошкілля в сучасному освітньому просторі: теорія, практика, інновації»**. Основні напрями досліджень стосуються актуальних питань сьогодення першої ланки безперервної освіти в Україні.

- Піклування та розвиток дітей раннього віку: інноваційний контекст.
- Підтримка сім'ї у забезпеченні освітнього розвитку дитини в умовах воєнного стану.
- Професійна підготовка та підвищення кваліфікації фахівців дошкільної галузі.
- Впровадження сучасних педагогічних технологій в умовах кризових станів.
- Цифровізація як ресурсне забезпечення якості дошкільної освіти.

Коло наукових інтересів присвячено пошуку відповіді саме на ці питання: розбудові інноваційного педагогічного процесу ЗДО в умовах воєнного стану, реалізації оновленого змісту Базового компоненту дошкільної освіти з акцентами на суб'єктивність дитини, її батьків і педагогів освітніх закладів в освітньому соціокультурному просторі.

ПІДСЕКЦІЯ «ПЕДАГОГІКА. ПСИХОЛОГІЯ»

РОЗВИТОК ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тетяна БАЗІВ, студентка 4 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Бей Ірина Юріївна**, доктор філософії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Бурхливий розвиток техніки подекуди витісняє живе людське спілкування та пригнічує процес становлення і подальшого розвитку мовлення у дошкільників. Сьогодні все більше дітей дошкільного віку стикаються з труднощами саме у спілкуванні. Головна причина цього – обмежений словниковий запас, невиразне мовлення, невміння висловлювати свої думки й розуміти інших людей. Саме тому розвиток діалогічного мовлення за допомогою різних засобів є актуальною педагогічною проблемою.

Мета. Висвітлити проблему використання засобів театралізованої діяльності в розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Театралізована діяльність використовується в освітньому процесі ЗДО як окрема форма роботи з дітьми, як елемент заняття, розваги, свята тощо. Багатьма науковцями вітчизняної та зарубіжної педагогіки розглянуто питання впровадження театралізованої діяльності в освітній процес з метою покращення мовлення дитини. Софія Русова одна з перших систематизувала різні види театралізованої діяльності та вбачала в ній ефективний засіб розвитку мови і творчих здібностей.

Відомі вітчизняні вчені стверджують, що театралізована діяльність є провідним видом мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. До прикладу, наша сучасниця А. Богуш акцентує на тому, що театралізована діяльність – один з компонентів художньо-мовленнєвої діяльності, засіб розвитку образного, літературного мовлення, який дає змогу дитині виразити свої емоції, ставлення до літературного образу, увійти в роль казкового персонажа, самостійно побудувати зв'язне висловлювання [1].

Театрально-мовленнєва діяльність зосереджує увагу на мовленнєвому розвитку дошкільників, адже кожен із складників цієї діяльності: сприймання літературних творів засобами театру; театралізована гра, як гра для себе; інсценування, як підготовлений виступ дітей для глядачів, – виконує свої важливі завдання.

У процесі театралізованої діяльності формуються моральні якості, долаються недоліки. Сором'язливим, невпевненим у собі дітям театр допомагає зняти напруженість, розвіяти сумніви стосовно себе, повірити у власні можливості; невгамовним та неорганізованим – навчитися витримки. Означена діяльність – одна із провідних ліній у вихованні всебічно розвиненої особистості та один із ефективних засобів розвитку мовлення дошкільника [2].

Висновки. Театралізована діяльність є перспективним й ефективним напрямом, одним із важливих засобів розвитку мовленнєвих здібностей дітей. Беручи участь у театральній діяльності, діти знайомляться з навколишнім світом у всьому його різноманітті – через образи, фарби, звуки, музику, а вміло поставлені педагогом запитання спонукають думати, аналізувати, робити висновки і узагальнення. Роль, яку виконує дитина, особливо діалог з іншим персонажем, ставить маленького актора перед необхідністю артикуляційно, чітко і змістовно висловлюватися.

Список використаних джерел

1. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.
2. Єнгалічева І. Креативний розвиток дітей дошкільного віку засобами театралізованих ігор. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2015. Випуск 36. С. 59-61.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ТЕМАТИЧНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ КАРТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО

Анастасія Білінська, студентка 2 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Бей Ірина Юрїївна**, доктор філософії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. В умовах сьогодення у вихователів ЗДО виникає потреба не тільки здійснювати пошук необхідної інформації, але й якісно її узагальнювати, систематизувати та використовувати в роботі зі своїми вихованцями. Відомо, що сучасні діти все більше зацікавлюються інноваційними технологіями навчання, які сприяють легшому засвоєнню освітнього матеріалу, викликають зацікавленість та інтерес [1]. Одним із ефективних у педагогічній науці і практиці вважається «метод тематичних інтелектуальних карт». Він отримав схвалення педагогів, адже після його застосування на заняттях у ЗДО діти демонструють кращі результати: швидше запам'ятовують інформацію, вітворюють її, виявляють здібності до творчості.

Мета. Здійснити аналіз теоретичних аспектів проблеми застосування тематичних інтелектуальних карт в освітньому процесі ЗДО.

Виклад основного матеріалу. Mind Maps – в перекладі з англійської мови – «розумові карти» чи «карти розуму» – були розроблені британським ученим Тоні Бьюзенем. Англійський психолог, відомий дослідник із проблем інтелекту, психології навчання і проблем мислення, Тоні Бьюзен значно спростив техніку побудови інтелект-карт для дітей, а також зробив їх такими, що будуються навколо центральної думки або проблеми та спрямовані на більш глибоке розкриття того чи іншого поняття.

У педагогічній літературі інтелектуальна карта тлумачиться як потужний візуальний метод, що надає універсальний ключ до розкриття потенціалу, наявного в мозку кожного. Це графічне вираження процесів багатовимірного мислення. Інтелект-карта відображає зв'язки (сміслові, асоціативні, причинно-наслідкові та інші) між поняттями, частинами, складовими проблеми, яку ми розглядаємо [2].

Метою створення таких карт є: опанування, запам'ятовування складного матеріалу, передача інформації, прояснення будь-якого поняття. Складання ІК відбувається у процесі обговорення, полілогу, в якому діти як співрозмовники обмінюються думками, міркуваннями, висловлюють пропозиції, варіанти відповідей. Під час колективного обговорення ІК дошкільники залучаються до різних видів діяльності (малювання, розігрування ситуацій, виконання завдань за предметними картинками, створення рухливих образів тощо).

Власний досвід виконання інтелектуальних карт в процесі вивчення дисципліни «Мистецтво (Культурологія)» засвідчує, що цей метод дійсно допомагає узагальнити та систематизувати знання з теми та набути досвіду виконання цієї роботи з дошкільниками.

Висновки. Метод тематичних інтелектуальних карт має універсальний характер і може бути застосований в процесі викладання різних навчальних дисциплін. У воєнний час, який зараз переживає Україна, доцільним для дошкільників є створення інтелектуальних карт національно-патріотичного спрямування. Така робота сприяє вихованню національної самосвідомості, прищепленню моральних ідеалів та ціннісних орієнтирів, адже суверенній Україні потрібні громадяни, які мають глибоко усвідомлену життєву позицію та налаштовані патріотично.

Список використаних джерел

1. Крутій К. Л., Зданевич Л. В. Механізм практичної реалізації створення полікультурного мовленнєвого середовища в закладі дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні*. 2018. № 7. С. 41-51.
2. Терещенко Н. В. Інтелект-карти – сучасні інноваційні соціальні технології навчання в системі освіти. *Вчені записки*. 2012. № 14 С. 139-145.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ СЮЖЕТНО- РОЛЬОВИХ ІГОР

Уляна ШУЛИК, студентка 3 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Бей Ірина Юрївна**, доктор філософії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Мовлення дітей дошкільного віку є головним інструментом, за допомогою якого вони встановлюють контакт із довкіллям і завдяки якому відбувається їхня соціалізація. Сучасне трактування мовленнєвого спілкування здійснюється у контексті теорії комунікативної діяльності. У педагогічній науці стверджується, що одним із засобів формування комунікативної компетентності дошкільників виступає ігрова діяльність як середовище, де діти мають змогу активно розвиватися та проявляти свою творчість.

Мета. Висвітлити теоретичні аспекти процесу формування комунікативної компетентності старших дошкільників засобами сюжетно-рольових ігор.

Виклад основного матеріалу. У Державному стандарті дошкільної освіти комунікативна компетентність визначається як – здатність дитини до спілкування з однолітками та дорослими у різних формах конструктивної взаємодії; здатність підтримувати партнерські стосунки, заявляти про свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися; за потреби, аргументовано відстоювати свою позицію.

Результати дослідження наукових джерел засвідчили, що у дітей дошкільного віку існують паралельно дві сфери мовленнєвого спілкування: спілкування з дорослими – педагогами, членами сім'ї, знайомими та

незнайомими людьми; спілкування з дітьми – однолітками, меншими за віком, старшими за віком дошкільниками та дітьми шкільного віку, як знайомими, так і незнайомими [1]. Потреба в означеному спілкуванні розвивається впродовж усього періоду дошкільного віку. Успіх цієї діяльності залежить від того, наскільки в дітей сформовані комунікативні навички.

Означена компетентність розглядається вченими як комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, виявлення ініціативи у діалозі.

Комунікативну компетентність, як і інші види мовленнєвої компетентності, потрібно формувати в дітей вже з раннього віку.

Одним із засобів її формування виступає сюжетно-рольова гра. Це різновид творчої гри, що передбачає розігрування певного сюжету в ролях. Залучення дітей до сюжетної гри сприяє соціалізації та розвитку комунікативних умінь та навичок дітей. Застосування сюжетно-рольової гри передбачає попередню підготовку дошкільників, яка потребує організації, відповідного сприятливого середовища та створення умов для розігрування ролей.

Висновки. Сюжетно-рольова гра – особливий вид діяльності, який посідає значне місце в розвитку дітей дошкільного віку. Важливу роль гра відіграє у формуванні комунікативних умінь і навичок дошкільників, що найяскравіше виявляються під час доведення дитиною власної думки, роз'яснення правил гри, виконання певних ролей. Саме у грі відбувається засвоєння соціальних зав'язків та стосунків, добре розвиваються всі психічні процеси дошкільника.

Список використаних джерел

1. Богуш А., Луцан Н. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи : навчальний посібник. 3-тє вид., доп. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 304 с.
2. Луценко І. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитиноцентризму. *Дошкільне виховання*. 2015. № 1. С. 5-10.

МЕДІАОСВІТА ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО

Катерина ФІГОЛЬ, студентка 2 курсу
спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Селепій Оксана Дмитрівна**, спеціаліст вищої категорії, педагогічне звання «викладач-методист», викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність. Сьогодні кіно і телебачення, комп'ютерні технології, радіо та інтернет активно впливають на розвиток дитини з перших днів її життя. Вона пізнає світ за допомогою всіх органів чуття. Дітям дошкільного віку ще складно сприймати значний потік інформації, аналізувати та критично оцінювати її. Обмеження рухової активності сучасних дошкільників і щільний потік інформації, що надходить з різних джерел масмедіа, часто формує у них поверхневий образ навколишнього світу. Тож педагоги мають готувати дітей до освоєння світу за допомогою медіаресурсів.

Мета статті. У статті розкрито важливість та необхідність використання медіаресурсів в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, вказані форми роботи з дошкільниками, розкрито необхідність співпраці з сім'ями вихованців.

Аналіз досліджень та публікацій. На важливості вмілої взаємодії дитини з новітньою технікою, цифровій компетенції акцентується увага у варіативному складнику Державного стандарту дошкільної освіти. Зокрема, в освітньому напрямі «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота» зазначається, що дитина має бути обізнаною з комп'ютером, володіти елементарними прийоми роботи з ним, свідомо

використовувати медіапродукцію, дотримуватися правил безпечної поведінки під час роботи з комп'ютерною технікою [2].

Формування основ медіакомпетентності дітей дошкільного віку ґрунтується на дослідженнях медіаосвітніх теорій: проблемі формування комунікативної культури дошкільників засобами медіаосвіти (А. Немирич, А. Богуш, Н. Гавриш та інших); теорії розвитку особистості в діяльності та спілкуванні (Л. Виготський, В. Давидов, А. Ельконін);); теорії становлення інформаційного суспільства (Д. Белл, К. Колін). Про важливе значення здійснення медіаосвітнього процесу в закладах дошкільної освіти наголошують багато сучасних дослідників (Л. Баженова, Е.А. Бондаренко, А.В. Федоров, І.В. Челишева Е. Мурюкіна та інші).

Виклад основного матеріалу. Сьогодні прийняття світу дитиною значною мірою залежить від того, як його подають медіаресурси. Вони надають різнобічну інформацію про навколишній світ та формують життєві цінності дитини дошкільного віку. Тож особливим аспектом формування медіаграмотної особистості дитини стає медіаосвіта.

Дошкільник у сучасному медіасередовищі спілкується зі світом і пізнає його, ще не застосовуючи вербальних засобів в спілкуванні. І це створює певні труднощі в безпосередньому спілкуванні з іншими людьми у реальному світі: дитина не може сформулювати свою думку, виникають труднощі в побудові зв'язного повідомлення в усній формі; спостерігається фізична «скутість» в процесі спілкування. Здолати ці бар'єри можна тільки через формування у дошкільнят медійних навичок та розвиток творчості шляхом залучення їх до медіадіяльності. Таким чином, медіаосвіта стає логічним фрагментом сучасного освітнього середовища.

До складників медіаосвітнього середовища належать: медіаосвітні ресурси; психолого-педагогічні умови; сучасні технології навчання; програмно-методичне забезпечення; особистісно-орієнтована взаємодія педагогів, дітей, батьків одне з одним та з медіаосвітніми ресурсами.

Специфіка медіаосвіти з точки зору педагогіки полягає в тому, що усі

учасники педагогічного процесу рівноправні перед отримуваною інформацією. Педагог не вчить дітей, а допомагає досягнути світ, пропонуючи аналізувати отриману інформацію на різних рівнях осмислення.

Процес здобування знань через медіа стане більш плідним і ефективним, якщо здійснювати його не спонтанно, а цілеспрямовано, відповідно до певної програми. Саме тому робота з інформацією та медіа стала важливим змістом освітнього процесу у закладах дошкільної освіти.

У процесі виконання ряду ігрових та творчих завдань, у ході яких використовують елементи медіапродуктів, успішно вирішуються основні завдання медіаосвіти дітей дошкільного віку, а саме: залучення дітей до даного виду діяльності, поповнення їх комунікативного досвіду в процесі формування медіаграмотності; розвиток естетичного сприйняття як творчого процесу; розвиток комунікативних здібностей старших дошкільників;

оволодіння навичками спілкування та колективної творчості; виховання духовної культури особистості та створення умов для вільного формування власної світоглядної позиції.

Працюючи з дітьми, доцільно використовувати різноманітні форми роботи в даному напрямку: інтерактивні, дидактичні, сюжетно-рольові, творчі ігри, ігри-драматизації, організовувати слухання музики, відгадування аудіозагадок, віртуальні екскурсії, екскурсії на радіостанції, телестудії, бесіди за переглядом дитячих мультфільмів, виготовлення різних малюнків та пластилінових героїв для створення й обігрування анімаційних сюжетів.

Висновки. Отже, медіа стають комплексним засобом ознайомлення дітьми з навколишнім світом, а медіаосвіта — основою формування нового типу культури особистості. Медіазаняття вигідно відрізняються від традиційних форм освітнього процесу атмосферою самодіяльності й творчості, наочністю результатів виконуваної діяльності та можливістю

реалізовувати творчі потреби. Важливо, щоб задум кожного конкретного ігрового медіаосвітнього заняття чи інтеграція медіаосвітніх завдань у традиційний освітній процес відповідали інтересам та віковим можливостям дітей, сприяли розширенню знань, активізації пізнавальної активності й розвитку творчого потенціалу. І, звичайно ж, важливою умовою організації ігрових форм медіаосвітньої роботи є створення доброзичливої атмосфери на заняттях та щира зацікавленість педагога у спілкуванні з дитячим колективом і світом медіаресурсів.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти , 2021р.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/>
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Дошкільна лінгводидактика : Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : [підручник] / За ред. А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім "Слово", 2011. – 704 с.
3. Коченгіна М.В., Замазій Ю.О. та ін. Створення безпечного інформаційного середовища для дитини дошкільного віку : науково-методичний посібник. – Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2011. – 96 с.
4. Кузьма І. І. Формування медіаграмотності дітей старшого дошкільного віку: теорія і технологія: монографія / за наук. ред. проф. Чайки В. М. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019. - 188 с.

МЕДІАОСВІТА ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ МУЛЬТИПЛІКАЦІЇ

Софія Соловей, студентка 4 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Данів Тетяна Юрївна**, спеціаліст другої категорії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Медіаосвіта – новий педагогічний напрямок, який не розроблений для дошкільної освіти. Саме тому організація практичної медіаосвітньої роботи, вивчення форм і методів медіа-занять має величезне значення.

Мета. Теоретично обґрунтувати використання мультфільмів як складової медіа, як засобу всебічного розвитку дошкільників.

Виклад основного матеріалу. Відомі медіапедагоги і вчені (О. А. Бондаренко, А. В. Федоров, А. Ю. Дєйкіна, Л. М. Баженова, З. А. Тидикієне та інші) рекомендують починати процес виховання медіакультури з молодшого віку. «У дошкільників є свої переваги: емоційність, пластичність сприйняття, здатність надзвичайно інтенсивно засвоювати і переробляти інформацію» [2, с.26]. Якщо враховувати, що формування багатьох універсальних пізнавальних дій дитини відбувається в дошкільному віці, то актуальним стає навчання основам медіаграмотності дітей з дошкільного віку.

Проте «в дошкільному віці (в силу вікових особливостей) неможливе повноцінне сприйняття медіатекстів». Стихійний досвід взаємодії дітей з медіа щось їм дає, учить їх сприймати екранну мову якимсь чином, але в той же час у дітей існує нерозуміння, пов'язане з переглядом медіатексту, і вони не завжди намагаються вирішити ці питання за допомогою дорослого. Цю особливість дитячого типу сприйняття добре описав психолог А. А. Леонт'єв: «Сприйняття не завжди пов'язане з власною свідомістю» [2, с.15].

На думку К. Л. Крутій, навчання дітей дошкільного віку на матеріалі мультфільмів буде корисне для етичного і естетичного виховання, а також надалі послужить основою для розвитку медіакомпетентної особистості школяра.

Основними видами медіаосвітньої роботи, яка проводиться із дітьми старшого дошкільного віку, є: розробка методики обговорення мультфільму або іншого медіатексту (діяльність педагога з медіа); робота із сприйняття і аналізу мультфільмів (дії дітей з медіа); малювання за мотивами медіатекстів; пошук мультиплікаційних героїв або героїв казок переглянутого медіатексту в книжках; прослуховування казок в режимі аудіо-запис та відтворення подій аудіо-казки за фотографіями або книжковими ілюстраціями (операції з медіа).

Найбільш прийнятний вид медіа для розвитку мовлення дошкільнят, розвитку сприйняття і формування навичок аналізу медіатексту – мультиплікація.

Висновки. В дошкільній освіті можна використовувати медіаосвіту в якості «підтримувального» засобу у рамках традиційних методів освіти, враховуючи загальні дидактичні вимоги, дотримуючись педагогічної мети використання медіа та завдань розвитку.

Дошкільна освіта може бути представлена як процес всебічного розвитку дитини дошкільного віку, творчості та мовлення з метою формування у старших дошкільнят основ медіаграмотності за допомогою медіа засобів.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти. К., 2021
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/>
2. Крутій К. Л. Медіадидактичні особливості використання мультфільмів як засобу навчання мови і розвитку зв'язного мовлення дошкільників. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2013. № 3. С. 63-78.

ДИТЯЧА АРТ-ТЕРАПІЯ: ТВОРЧІСТЬ ПРОТИ НЕВИДИМИХ ТРАВМ

Король Романа, студентка 3 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Гурей Ольга Іванівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. В умовах війни, в яких перебуває наша країна, діти є найвразливішою категорією населення. Психологи наголошують на тому, що навіть надання інформації дітям про муки і смерть, тобто травмуючої інформації, потребує ретельного аналізу і виваженості.

Одним з найважливіших завдань дошкілля сьогодення є - допомогти дитині відчувати підтримку, безпеку та спокій, радість у спілкуванні з однолітками та вихователями, формувати національно свідому здорову особистість маленького українця. Арт-терапія є одним з дієвих методів у подоланні психотравмуючих симптомів. Творчістю дитина “лікує” свої страхи й переживання, свої невидимі травми.

Мета. Висвітлити та обґрунтувати важливість арт-терапії у роботі з дітьми та у подоланні невидимих травм.

Виклад основного матеріалу. Під арт-терапією, в широкому сенсі, розуміють використання всіх видів мистецтв з лікувальною, корекційною та розвиваючою метою. До основних напрямків арт-терапії відносять: образотворчу терапію, ігротерапію, піскову терапію, глинотерапію та тістотерапію, казкотерапію, драматерапію, музикотерапію, мультитерапію. Це найбільш розроблений напрямок із величезною кількістю технік, прийомів, методик.

Н. В. Маркова вказує на те, що невербальні засоби часто є єдино

можливими для вираження і прояснення травмуючого емоційного стану. А лікувально-корекційні ефекти арт-терапії можуть проявлятися завдяки образотворчій діяльності навіть при відсутності подальшої вербалізації переживань.

Н. Калька, З. Ковальчук пропонують арт-терапевтичні техніки роботи з емоціями та почуттями, техніки групової арт-терапії. Цю проблему репрезентують вчені А. Копитін, М. Кисельов, Е. Крамер, М. Наумбург та інші.

Дитяча арт-терапія - це простий та ефективний спосіб психологічної допомоги, який базується на творчості та грі. Він використовує можливості мистецтва для досягнення позитивних змін в інтелектуальному, соціальному, емоційному й особистому розвитку дитини. Іншими словами, це - лікування творчістю. На думку Олени Вознесенської, «Мистецтво – це чудова можливість для малюка відкритися, поділитися своїми емоціями та страхами, віднайти душевну гармонію».

Метою арт-терапії є не навчити дітей малювати чи ліпити, а допомогти кожній дитині пізнавати власні почуття, виражати як позитивні, так і негативні емоції засобами мистецтва, долати невидимі травми - психологічні травми, які серйозно перешкоджають ментальному, емоційному, психологічному та соціальному розвитку дитини. Передумовою цих «невидимих ран» можуть стати травматичні події з життя – стрес, посттравматичний синдром, вікові кризи, внутрішньоособистісні чи міжособистісні конфлікти тощо. Стрес – це захисна реакція організму на зовнішні подразники, вона проявляється психічно, фізично, емоційно та дає змогу адаптуватися до змін. А от посттравматичний синдром виявляється після пережитого стресу. Травматичний досвід, отриманий в дитинстві, впливає на загальний розвиток дитини. Психологічна травма руйнує уявлення дитини про життя, його цінності. В результаті травми в особистості змінюється звична картина світу, зникає довіра до нього (втрата відчуття що світ безпечний та справедливий), деформується система

відносин з оточуючими людьми, зникає довіра до дорослих, втрачається позитивна перспектива на майбутнє. Найчастіше серед симптомів психотравми ми спостерігаємо несподівані спогади, порушення сну, відмова від їжі, зниження пам'яті, уваги, нав'язливі думки, втрату життєвих перспектив, дратівливість, депресію, загальну тривожність, страхи, порушення спілкування, емоційні сплески, пригніченість, істерики, напади паніки, загострення емоційних чи поведінкових порушень. Тому варто одразу звернути увагу та допомогти дитині відчувати підтримку, безпеку та спокій. В цьому чудово допоможе творчість, вона не тільки всебічно розвиває дитину, але і відволікає від тривожних думок.

Арт-терапія відрізняється від заняття з образотворчої в ЗДО. На занятті важливим є результат, дитина виконує певне завдання, яке їй дає вихователь. Натомість, в арт-терапії важливий сам процес, з допомогою гри та творчості дитина проявляє те, що турбує її всередині: через тип фарби, кольори, сюжет, який вона хоче зобразити, тощо.

Найпростіший метод арт-терапії – пальчикове малювання. Тактильні відчуття впливають на нервову систему людини. Крім того, заняття з фарбами виконують хороший рефлекторний масаж. На долонях є певні точки, пов'язані з органами тіла. Масажуючи їх, ми позитивно впливаємо на стан організму в цілому. Малювати може сама дитина, а дорослі будуть супроводжувати процес, або можуть малювати дорослі з дитиною. Кожен малюнок буде неповторним, а час проведений з дитиною принесе задоволення обом.

Створення колажу. Техніка створення колажу полягає в приклеюванні чи прикріпленні будь-яким іншим способом на основу різноманітних вирізків на обрану тему. Це можуть бути частини листівок, фотографій, газет чи журналів. Колажування сприяє розвитку прогностичного мислення. Візуалізація бажань сприяє розвитку уяви, підключаючи підсвідомість. Теми для колажу можуть бути різноманітні, наприклад, «Коли закінчиться війна», «Моя мрія», «Подарунок воїну».

Ще одна методика — малювання наосліп або її ще називають «сліпе малювання». Це метод який викликає у дітей зацікавленість та сприяє хорошему настрою. Він полягає в тому, що на папір наноситься якийсь малюнок свічкою, потім увесь аркуш тонується фарбою і на кольоровому тлі проявляється зображення.

Можна ще виокремити мандалотерапію – це метод, який передбачає створення спонтанного малюнку в колі, що виражає внутрішню стани, емоції, потреби, приховані страхи, а також можливі ресурси.

Однозначно, арт-терапія - це корисний інструмент для роботи з дітьми під час війни. Складно зараз назвати більш ефективний інструмент, ніж арт-терапія, бо вона допомагає дитині самостійно зцілитися, створивши ту історію, яку треба прожити, прожити внутрішню конфліктну ситуацію, досягти балансу.

Висновки. Отже, арт-терапія є ефективним методом у роботі з людьми, що пережили травматичні події чи перебувають в ситуації невизначеності та напруги. Арт-терапевтична робота з дітьми є природною формою корекції емоційного стану, що м'яко зцілює психіку дитини, шляхом налагодження відносин із собою та світом.

Список використаних джерел

1. Шелковеев І. В. Простір арт-терапії для зцілення дітей в умовах війни; <https://orcid.org/0000-0003-3171-1078>
2. Маркова Н. В. Можливості арт-терапії у системі комплексної допомоги дітям, які постраждали від локального військового конфлікту, 2016. С. 110-112. <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3627>

ПІДСЕКЦІЯ «ЛОГОПЕДІЯ. ІНКЛЮЗІЯ»

НЕЙРОІГРИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ АРТИКУЛЯЦІЇ

Тетяна ХОМИН, студентка 4 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Балкова Ольга Василівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність. Головне завдання дошкільної освіти — виховати особистість, у якої сформовано дитячий світогляд, упевненість у собі, почуття власної гідності, емоційну сприйнятливість та вольові риси характеру. Останнім часом у закладах дошкільної освіти спостерігається збільшення кількості дітей з різними порушеннями в розвитку, труднощами в навчанні та в адаптації, із затримкою мовленнєвого розвитку та загальним недорозвиненням мовлення. Для подолання мовленнєвих порушень у дошкільників слід проводити комплексну корекційну роботу. Використання нейроігор на логопедичних заняттях вважаємо досить ефективним прийомом.

Мета. систематизувати, теоретично обґрунтувати важливість проведення нейроігор у комплексній корекційній роботі з дітьми з порушеннями артикуляції, обумовити доцільність їх використання на логопедичних заняттях.

Основний виклад. Нейроігри – це комплекс багатофункціональних вправ, спрямованих на різностороннє тренування та розвиток мозку.

Основною метою проведення нейроігор для дітей дошкільного віку із порушеннями артикуляції є: розвиток міжпівкульних зв'язків; синхронізація роботи обох півкуль головного мозку; координація рухів;

покращення розумової діяльності; розвиток дрібної та загальної моторики; зниження втомлюваності і поліпшення працездатності; покращення уваги, пам'яті, зняття стресу, напруження; попередження порушень, пов'язаних із сприйняттям простору та часу.

Важливо під час логопедичного заняття не перетворювати нейроігри в ціль заняття, слід пам'ятати, що це є лише засіб для досягнення корекційної мети.

Чому ж виникають труднощі у дітей з порушеннями мовлення у засвоєнні нових умінь та навичок? Тому що досить часто у дошкільників клітини головного мозку не встигають дозрівати відповідно до віку дитини. Дисфункція, або незрілість різних ділянок головного мозку призводить до відповідних розладів вищих психічних функцій.

Дозрівання головного мозку – це процес тривалий і нерівномірний. Розвиток головного мозку йде шляхом нашаровувань і надбудов нових рівнів над старими.

Загальну структурно-функціональну модель мозку як основи психіки розробив один із засновників нейропсихології Олександр Романович Лурія.

Відповідно до цієї моделі головний мозок поділений на три основні блоки, кожен з яких характеризується конкретними особливостями побудови та певними ролями у виконанні різних психічних функцій.

Розглянемо детальніше, що відбувається на кожному етапі і які нейроігри можна використовувати у корекційній роботі.

Першим етапом розвитку головного мозку є розвиток I функціонального блоку мозку – енергетичного центру, який починає формуватися ще від внутрішньоутробного періоду і триває до 2-3 років. Метафорично його називають «Я хочу», тому що цей блок забезпечує регуляцію тонуусу і бадьорості, інстинкти та рефлексії, афекти (вроджені емоційні відповіді на певні ситуації: задоволення і незадоволення).

Труднощі, які виникають у дитини з порушенням діяльності I функціонального блоку: швидка втомлюваність; сповільненість чи

гіперактивність; різкі зміни настрою; часті застуди.

Наступний етап розвитку головного мозку – розвиток II функціонального блоку – це період від 3 до 7-8 років. Даний блок відповідає за сприймання, обробку і зберігання інформації. Ще його називають накопичувальним блоком, він забезпечує діяльність, метафорично називається «Я можу».

Через порушення функціонування II блоку у дітей спостерігається: порушення пам'яті; труднощі орієнтування у просторі.

Третій етап розвитку головного мозку відбувається з 7 до 12-15 років. У цей період активно визріває III функціональний блок мозку «Я повинен» – забезпечує програмування, регуляцію і контроль за перебігом психічної діяльності (свідомості). III блок формується останнім, на основі I та II.

У дітей, в яких наявні порушення діяльності III блоку, спостерігаються труднощі самоконтролю, вони не враховують загальноприйнятих норм поведінки та правил.

Розглянемо нейровправи, які варто використовувати у корекційній роботі з дітьми дошкільного віку, у яких наявні тяжкі мовленнєві порушення.

Не можна зловживати дихальними вправами. Варто виконувати одну вправу на занятті в положенні сидячи. Вправи «Позіхання», «Надуємо м'ячик» (покласти одну ручку дитини на груди, а другу на животик, вчити надувати животик, як м'яч),

Масаж та самомасаж – самомасаж волосистої частини голови, пальців рук і вушних раковин. Самомасаж носика. Діти дошкільного віку можуть зробити самомасаж вушних раковин Вправи «Кільце» (по черзі з'єднувати великий палець з вказівним, із середнім, із безіменним, із мізинцем. Решта пальців вільно розставлені, поза фіксується на кожній руці. Спочатку вправу дитина виконує однією рукою, потім другою, а тоді обома руками) тощо.

Окорухові вправи застосовуються з ціллю розширення поля зору.

Односпрямовані і різноспрямовані рухи очей і язика розвивають міжпівкульну взаємодію і підвищують енергетизацію організму. Вправа «Стежимо за предметом» (на відстані витягнутої руки дорослий показує дитині іграшку, починає рухати вліво, тоді вправо, вгору, вниз. Вправу можна виконувати 5-7 разів, але предмет слід утримувати в крайньому положенні 3-4 секунди. Дитина сидить, голова і шия не рухається, стежить за предметом лише очима).

Розтяжки застосовуються для нормалізації тону. «Тягнемось до сонечка» (дитина стоїть, долоні притискає одну до одної і в такому положенні піднімає ручки догори, тягнеться якомога вище), вправа «Напружилися – розслабилися» (міцно стискати кулачки і розслабляти).

Активізація роботи II функціонального блоку

«Впізнай аромат» (діти із закритими очима намагаються впізнати знайомі фрукти, овочі за запахом), «Впізнай звук» (дошкільникам педагог пропонує послухати записи різних звуків і відгадати їх: побутових приладів, звучання музичних інструментів тощо), Знайди скарб» (за вказівкою логопеда дитина шукає скарб: «Зроби два кроки прямо, один крок вправо, один крок назад і т. д.)

Ігри та вправи на розвиток III функціонального блоку

Вправа «Повтори» (педагог показує дитині серію рухів рук (2 – 4), дитина повинна відтворити у такому ж порядку). Вправа «Нісенітниця» (дитина на малюнку повинна знайти помилки, які допустив художник).

Оскільки ведучою діяльністю у дошкільному віці є гра, то і заняття мають проходити в ігровій формі. Саме у грі діти проявляють свій характер, переживають емоції, можуть скинути напругу, проявити себе повністю, навіть взяти ініціативу в свої руки. Дуже важливо створити на занятті доброзичливу атмосферу, виключити з поля зору відволікаючі предмети (телевізор, телефон тощо).

Як проводити вправи?

- ✓ Вправи можна проводити у будь-який час як динамічні паузи чи як частину заняття.
- ✓ Час проведення — 3–5 хвилин, у цілому це може становити до 25–30 хвилин на день.
- ✓ Вправи проводять у доброзичливій обстановці стоячи або сидячи за столом.
- ✓ Всі завдання повинні мати чіткі правила.
- ✓ Чим молодша дитина, тим більш детальною і чіткою має бути інструкція, а найкраще – наочна демонстрація.
- ✓ Діти мають точно виконувати рухи і прийоми.
- ✓ Вправа виконується разом із ведучим спочатку обома руками.
- ✓ Самостійне виконання вправи дитиною правою рукою, лівою, обома.

Висновок. Таким чином, використання *нейроігор та нейроприйомів* сприяє подоланню й корекції наявних в дітей порушень: мовленнєвих, інтелектуальних, поведінкових, а також слугує створенню бази в подоланні мовних порушень.

Дошкільний період дитинства – найкращий час для нейропсихологічних занять, оскільки всі системи мозку й організму ще дуже пластичні. Тому і результати не заставляють себе чекати, якщо заняття будуть регулярні. А нагородою всім зацікавленим дорослим буде сяюче радістю від власних успіхів обличчя дитини.

Список використаних джерел:

1. Єрошкіна С.Т. Пальчиковий ігротренінг. *Логопед.* 2007. №4.
2. С.П.Миронова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва Основи корекційної педагогіки. Навчальний посібник. 2010

ВИКОРИСТАННЯ ПІСОЧНОЇ ТЕРАПІЇ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Лілія КОЙЛЯК, студентка 4 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Скавінська Людмила Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Сьогодення педагогічної науки і практики характеризується пошуком нових підходів до організації навчально-виховного процесу, оскільки суспільний розвиток країни вимагає нової, активної, ініціативної і творчої особистості. Це ставить перед сучасним педагогом завдання вдосконалення дидактичних прийомів, методів освітньої роботи.

У дітей-логопатів спостерігаються порушення емоційно-вольової сфери та координації рухів, низький рівень розвитку дрібної моторики, чуття ритму, пам'яті, уваги, словеснологічного мислення. Сучасні умови дають поштовх до пошуку інноваційних, цікавих і розвиваючих засобів корекційно-логопедичного впливу, які б позитивно впливали на мовленнєвий розвиток дітей старшого дошкільного віку. Одним із таких напрямів у логопедичній роботі є використання піскотерапії.

Виклад основного матеріалу. Формуванням концепції «пісочної терапії» здебільшого займалися представники юнгіанської школи. Т. Грабенко, Н. Дикань, Т. Зінкевич-Євстигнєєва, Н. Маковецька, А. Коваленко досліджували питання впровадження ідей юнгіанської пісочної терапії та запропонували систему пісочних ігор, назвавши їх корекційно-розвивальними [1, с. 86]. Автори науково довели, що під час гри з піском розвивається мовлення дітей і оптимізується процес корекції порушень.

К.Д. Ушинський писав – «Найкраща для малюка та іграшка, яку він

може примусити по-різному змінюватися; для маленьких дітей найкраща іграшка – купа піску». Взаємодія з піском стабілізує емоційний стан дитини. Поряд з розвитком тактильно-кінестетичної чутливості та дрібної моторики, дитина вчиться прислуховуватися до себе та промовляти про свої відчуття. А це, у свою чергу, сприяє розвитку мовлення, довільної уваги, пам'яті. Але головне – дитина із порушеннями мовлення отримує перший досвід рефлексії (самоаналізу). Вчиться розуміти себе та інших. Так закладається база для подальшого формування навичок позитивної комунікації [2, с. 27].

Як психорозвивальний і психокорекційний метод піскотерапія дає змогу розв'язати широкий спектр завдань щодо розвитку особистості. Її можуть застосовувати тільки фахівці. Окремі її елементи можуть використовувати і батьки для збагачення внутрішнього світу й активізації пізнавального розвитку дітей. Найменші частинки піску активізують нервові закінчення на кінчиках пальців, долонях, тим самим стимулюючи мовленнєві зони в корі головного мозку. Діти не лише вчаться зорovo запам'ятовувати матеріал, а й, графічно відображаючи його на піску, залучають тілесну пам'ять.

Часткове перенесення логопедичних занять в пісочницю, дає більший виховний і освітній ефект, ніж стандартні форми навчання. Ігри з піском розвивають тактильно-кінестетичну чутливість і дрібну моторику; знімають м'язове напруження; допомагають дитині відчувати себе захищеною, в комфортному для неї середовищі; розвивають активність, розширюють життєвий досвід; стабілізують емоційні стани, поглинаючи негативну енергію; вдосконалюють візуально-просторове орієнтування; сприяють розширенню словникового запасу; допомагають засвоїти навички звуко - складового аналізу і синтезу слів; розвитку фонематичного слуху й сприймання; розвитку зв'язного мовлення, лексико-граматичних уявлень; допомагають у вивченні букв, засвоєнні навичок читання і письма.

Висновок. Отже, використання піскотерапії є ефективним і сучасним рішенням у корекційно-логопедичній роботі. Логопед, використовуючи

прийоми роботи в пісочниці, може зробити традиційну методику з формування звуковимови і фонематичних процесів, розвитку лексико-граматичних категорій і зв'язного мовлення цікавою, захоплюючою, більш продуктивною.

Список використаних джерел

1. Грабенко Т. М. Практикум з пісочної терапії / Т. М. Грабенко, Т. Д. Зинкевич - Евстигнеева - СПб: Речь, 2002. – 224 с.
2. Дикань Н. І. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / (упоряд. Л. А. Шик, О. М. Гладченко, Ю. М. Черкасова). – Харків : Основа, 2010. – 127 с.

ПІДСЕКЦІЯ «АНГЛІЙСЬКА МОВА. ІНКЛЮЗІЯ»

ФОРМУЄМО ПОЗИТИВНУ МОТИВАЦІЮ ТА РЕЗИЛЕНТНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НАВЧАЮЧИ ДОШКІЛЬНИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мирослава ТОРКО, студентка 4 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – **Сидорів Сергій Мирославович**, спеціаліст вищої категорії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Українська дошкільна лінгводидактика зіткнулася з викликами, спричиненими збройною агресією РФ, і майбутнім педагогам важливо знати і вміти ефективно застосовувати інструменти формування резилентності і позитивної мотивації під час професійної підготовки та діяльності. Класик вітчизняної педагогіки Василь Олександрович Сухомлинський писав: “Праця з дітьми не раз переконувала мене, що найтонші джерельця, з яких наповнюється ріка єдності навчання, виховання, – це бажання дитини вчитися. Але як відкривати оті джерельця, як зробити, щоб вони не замулилися?” [3, 427]. Як і для будь-якої іншої справи, щоб вивчати англійську, дитині потрібне зацікавлення, бажання та життєва енергія.

Мета роботи. Охарактеризувати умови для формування позитивної мотивації та резилентності у навчанні дошкільників на заняттях з іноземної мови під час воєнної агресії Московії.

Виклад основного матеріалу. Використані в доповіді обидва терміни походять з англійської мови. Резилентність є результатом і процесом позитивної адаптації до загрозливих обставин, який необхідно

досліджувати і формувати в контексті стійкості та життєвості українського суспільства в критичних умовах війни та післявоєнного відновлення [2]. Навчальна діяльність, як активна діяльність дітей по засвоєнню знань, способів їх самостійного набуття потребує мотивації. Дослідниці О. Негневицька та С. Соколовська вважають, що у дошкільників ще не розвинута мотивація до учіння, і потрібні зусилля педагога. Д. Ельконін ж стверджує, що саме в дошкільному віці формується мотиваційна сторона навчальної діяльності. Ігрова комунікативна спрямованість вивчення англійської мови дає змогу дитині ефективно засвоювати і застосовувати іншомовний матеріал. Таким чином формування пізнавальних мотивів до вивчення англійської мови відбувається в результаті ігрової діяльності, яка у дошкільному віці є провідною. Мотивами комунікації для дитини є радість від організованої взаємодії, задоволення від усвідомлення важливості набутих знань і навичок для допомоги своїм друзям, батькам, країні [1].

Сформуємо умови формування позитивної мотивації та резилентності під час навчання дошкільників англійської мови в умовах військової агресії:

- Використання ігрових форм навчання (уникаємо Машу і Фіксиків, а зосереджуємо увагу на пошуку традиційних та новітніх позитивних та резилентних героїв англomовного українського та європейського простору);
- Усвідомлення значущості вивчення іноземних мов (щоб перемогти і відбудувати країну, українцям важливо вміти спілкуватися з міжнародними партнерами);
- Включення інших видів діяльності чи їх елементів: арт-техніки, перформанс, волонтерство та суспільна корисність, підтримка захисників та потребуючих;
- Створення ситуацій успіху, підтримка лідерства та позитивної комунікації;
- Полісенсорність у застосуванні наочності та ІКТ;
- Застосування доказових інклюзивних практик (травматизуючий вплив військової агресії на життєдіяльність та виховання дітей);

- Врахування життєвого досвіду дошкільнят та їх родин.

Висновок. Вивчення англійської мови має враховувати виклики часу та потреби суспільства. Таким чином навчання іноземної мови повинно включати формування позитивної мотивації та резилентності, які в свою чергу сприятимуть вихованню гармонійного та здорового покоління українців та українок – активних громадян світового цивілізованого співтовариства.

Список використаної літератури

1. Мокіна, А. Г. Особливості мотивації старших дошкільників у вивченні іноземних мов. *Україна і світ: діалог мов та культур* : тези доп. міжнар. наук-практ. конф. (Київ, 3-5 квітн. 2013 р). С. 551-553.
2. Навчання в різноманітності та резилентності: методичні рекомендації до виконання курсового проєкту зі спеціалізації «Англійська мова» / уклад. С. М. Сидорів. Івано-Франківськ, 2022. 41 с.
3. Сухомлинський В .О. Вибрані твори: в 5-ти томах. К.: Рад.школа, 1979.
https://chtyvo.org.ua/authors/Sukhomlinskyi_Vasyl/Vybrani_tvory_v_5_tomakh_Tom_5/

ЖЕСТОВА МОВА В НАВЧАННІ ДОШКІЛЬНИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: РОЗБУДОВА ІННОВАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ЗДО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дзьоба Сніжана, студентка 3 курсу спеціальності «Дошкільна освіта».

Науковий керівник – Сидорів Сергій Мирославович, спеціаліст вищої категорії, викладач відділення дошкільної освіти.

Актуальність проблеми. Проблема якісного навчання та соціалізації осіб з порушеннями слуху (вродженими чи набутими) особливо гостро постає під час військової агресії Московії. Жестова мова може використовуватися педагогами, батьками та учнями з особливими освітніми потребами і без них для вивчення англійської мови та набуття м'яких навичок ефективної комунікації, взаємодії і взаєморозуміння. Саме тому професійна освіта вихователів ЗДО має включати інноваційні технології організації інклюзивного освітнього простору для якісного навчання і виховання усіх дітей..

Мета роботи. Дослідити можливості використання жестової мови при навчанні англійської мови та розбудові інноваційного педагогічного процесу ЗДО в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Міжнародне та вітчизняне законодавство передбачає забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами (ООП) в тому числі й з порушеннями слуху на повноцінну якісну інклюзивну освіту, зокрема жестовою мовою [1, с. 32]. В 2017 р. в Україні розпочалася реформа, що передбачає фундаментальні зміни системи інтернатів, в яких перебувало 106 тисяч дітей. Дослідження свідчать, що постійне перебування дитини в інтернаті без постійного контакту з родиною не є сприятливим для її психічного та інтелектуального розвитку.

Деінституціалізація проводиться поетапно для створення послуг у громаді, допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах, щоб вони не віддавали своїх дітей до інституцій, а виховували в родині.

Кожного дня війни росте кількість дітей і дорослих з бароакустичними травмами, контузіїми, фізичними ушкодженнями органів слуху, які втратили можливість спілкуватися вербально. Збільшується відсоток людей, які через перевантаження і недоукомплектування медичної галузі та цивільної інфраструктури не були належно обстежені та діагновані і не отримали профілактичної чи медичної допомоги, наслідком чого був втрачений слух. Внаслідок травматичних подій воєнного стану може розвинути афазія та інші комунікативні і когнітивні розлади [2]. Для організації навчання та комунікації дітей вихователь може застосовувати жестову мову. Дослідження підтверджують, що діти, які частково чи повністю втратили слух чи не комунікують вербально, але які володіють навичками спілкуватися мовою жестів показують кращі поведінкові та академічні результати, зокрема при вивченні іноземних мов [3]. Дошкільникам, що не мають порушень зі слухом також корисно вивчати жестову мову, бо вона сприяє різнобічному розвитку мислення, координації, уваги та полегшує вивчення англійської мови. Використовуючи метод повної фізичної реакції (Total Physical Response) та кінезіологічний аспект полісенсорного підходу у комбінації з ігровим методом можна успішно навчати англійської мови. Нами було досліджено кілька онлайн ресурсів, присвячених навчанню англійської з використанням американської та української систем жестової мови. Отримані результати будуть систематизовані у курсовій роботі на четвертому курсі.

Висновок. Формування навичок організації інклюзивного освітнього простору є доречним при підготовці педагогів та розбудові інноваційного педагогічного процесу ЗДО в умовах воєнного стану.

Список використаної літератури

1. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти : Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1-3 / уклад. Л. М. Сидорів, за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2020. 235 с.
2. Norman, R., Jaramillo, C., Amuan, M. (2013). Traumatic brain injury in veterans of the wars in Iraq and Afghanistan: Communication disorders stratified by severity of brain injury, *Brain Injury*, 27:13-14, 1623-1630, DOI: 10.3109/02699052.2013.834380
3. Strong, M., Prinz, P. (1997). A Study of the Relationship Between American Sign Language and English Literacy. *The Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 2(1), 37–46. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.deafed.a014308>

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»
« МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Початкова освіта»), кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії Гоцуляк Катерина Іванівна.

СЕКРЕТАР - кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії
Стамбульська Тетяна Ігорівна.

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ
ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У
НУШ.

Пішак Юлія, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Плетеницька Лідія Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії

Актуальність проблеми. Проблема використання проєктної технології під час дистанційного навчання у НУШ є досить актуальною, оскільки в останні роки відбувається значний розвиток дистанційної освіти, особливо з урахуванням пандемії COVID-19 та зменшення можливостей для проведення навчання в присутності.

Мета. Описати сучасні практики використання проєктної технології під час дистанційного навчання у Новій українській школі (НУШ).

Виклад основного матеріалу. Проєктна технологія є однією з ключових методик в Новій українській школі (НУШ), оскільки вона дозволяє учням активно залучатись до процесу навчання та розвитку своїх компетенцій. Основна ідея проєктної технології полягає в тому, що учні працюють над реальними проєктами, що вимагають застосування знань та

навичок з різних предметів та їх інтеграції. При цьому, учні мають можливість визначати свої інтереси та потреби, встановлювати мету проекту та планувати його виконання. В рамках проєктів, учні зазвичай займаються дослідженнями, розв'язують проблеми, проєктують, створюють та демонструють свої результати. Для успішного використання проєктної технології під час дистанційного навчання, важливо забезпечити створення комунікативної середи, де учні зможуть спілкуватися між собою та з вчителем. Для цього можна використовувати різні інструменти, такі як відеозв'язок, онлайн-дошки, соціальні мережі та інші. Для організації проєктної діяльності на дистанційному навчанні можна використовувати такі кроки: 1.Визначення теми та мети проєкту.2.Створення команди учнів, які будуть працювати над проєктом.3.Планування проєкту та визначення завдань для кожного учня. 4.Використання онлайн-інструментів для спілкування та співпраці між учнями та вчителем.5.Регулярне проведення зустрічей команди, на яких учні обговорюють свій прогрес та вирішують проблеми, які виникають у процесі виконання проєкту.6.Оцінювання результатів проєкту та підготовка презентації для його демонстрації. У цьому можуть допомогти індивідуальні консультації з вчителем або з використанням онлайн-інструментів для обміну повідомленнями.Також можна використовувати різні методики та інструменти для збору та аналізу даних, які зібрали учні під час роботи над проєктом. Наприклад, можна використовувати опитування, спостереження, інтерв'ю та інші методики, щоб зрозуміти, як учні сприймають процес навчання та як можна його покращити.

Висновки. Використання проєктної технології у дистанційному навчанні у НУШ є ефективним та перспективним підходом, що може допомогти забезпечити високу якість навчання та розвитку учнів. Її використання дозволяє учням активно залучатись до навчального процесу, розвивати свої компетенції та взаємодіяти з учнями з інших міст та країн.

Список використаних джерел

1. Дистанційне навчання у вищій школі: проблеми та перспективи URL:
<https://www.elibrary.ru/item.asp?id=43413947>
2. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців. Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Вип. 42. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010.
3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ НУШ

Надія Процків, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Плетеницька Лідія Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Актуальність теми полягає в тому, що в сучасному українському суспільстві з кожним роком зростає потреба у високоінтелектуальних особистостях здатних самостійно вирішувати виникаючі труднощі, приймати нестандартні рішення і втілювати їх у життя. Відповідно необхідна школа, у якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, а й вміння застосовувати їх у житті. Все це вимагає розробки нових методів навчання підростаючого покоління.

Мета. Дослідження актуальності використання інноваційних технологій у освітньому процесі нової української школи та їх впровадження в навчально-виховний процес.

Виклад основного матеріалу. Сьогоденне життя зумовлює зміну поглядів на сучасну освіту, зокрема шкільну, адже діти ХХІ століття значно відрізняються від попередніх поколінь.

Ключовою реформою Міністерства освіти і науки є нова українська школа (далі – НУШ). Основною метою НУШ – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками. Усі діти є неповторними, наділені від природи здібностями та талантами. Дитина повинна одержувати задоволення від навчання та відчувати себе успішною. Ці обставини зумовили впровадження в освітній процес нових інноваційних технологій.

Під інноваційною освітньою діяльністю ми розуміємо розроблення й використання у сфері освіти результатів досліджень та розробок. Оскільки єдино правильним і ефективним шляхом перевірки результативності запровадження інновацій у системі освіти є експеримент, то експериментальна робота є складовою інноваційної діяльності.

О. Пометун зауважує, що «інновація означає перетворення, новизну, трансформацію; нововведення передбачає залучення чогось справді нового. Це передбачає залучення нового в мету й зміст уроку, використання сучасних методів і форм навчання й виховання, створення колективної роботи педагога й учня, поширення нових поглядів на навчання й на весь освітній процес у цілому. Інновації самі не народжуються, вони виникають як результат наукових пошуків, спроб, досліджень, передового педагогічного досвіду та експериментів»

Висновки. Інноваційні технології у освітньому процесі НУШ забезпечують та допомагають розкрити й розвинути здібності, таланти і можливості кожного. Інновація означає перетворення, новизну, нововведення. Методи та засоби інноваційного навчання допомагають формувати у учнів навички, здобуття нових знань та вміння самостійно збирати необхідну інформацію, уміння мислити, робити висновки, що є актуальним для сьогодення. У впровадженні інноваційних методів і технологій педагоги, керуються п'ятьма основними заповідями: любити рідну українську мову, українську літературу; вірити у рідний народ, історію; знати традиції, звичаї, обряди, казки, пісні, прислів'я, приказки, колискові пісні, гаївки; поважати старше покоління, його досвід; розуміти дитину як основний об'єкт і суб'єкт навчальної діяльності.

Список використаних джерел

1. <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.08.04.html>
2. <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

ТВОРЧЕ ВИКОРИСТАННЯ НАРОДОЗНАВСТВА У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ У ДРУГОМУ ЦИКЛІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НУШ

Димашок Марія, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Плетеницька Лідія Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Органічна інтеграція народознавства в освітній процес в сьогоденних умовах набуває особливо важливого значення. Завданням Нової української школи є збереження досягнень педагогічної спадщини та її взаємозв'язок із науковою педагогікою, новітніми технологіями та творчим підходом до організації навчально-виховного процесу.

Мета. Висвітлення важливості ролі народознавчого компоненту та його творчого використання у вихованні підростаючих поколінь.

Виклад основного матеріалу. Видатний педагог М. Г. Стельмахович зазначав, що вивчення народознавства в школі – це головний атрибут виховання та розвитку. Народознавство є засобом укорінення у свідомості учнів патріотичних та громадських почуттів, української національної гордості та гідності, переймання за долю самостійної Української держави, готовності стати на її захист, виявляти шанобливе ставлення до державних символів і атрибутів. Завдяки цьому ростимуть національно свідомі громадяни України, горді історією, культурою і мовою українського народу.

Учень має перебувати під безперервним виховним впливом матеріальної та духовної культури свого народу. Це необхідно для найповнішого розвитку його природних нахилів та здібностей, виявлення етнопсихологічних особливостей.

Аналізуючи шкільну програму, можна зрозуміти, що народознавство пов'язане з багатьма предметами. Наприклад, на уроках читання діти знайомляться з календарно-обрядовими піснями, вивчається література рідного краю. В курсі природознавства та навчальної дисципліни «Я у світі» відведені години для екскурсій чи досліджень власної місцевості та проекти по створенню родоводу чи пошуку цікавих фактів про предків.

Чим дорослішими стають діти, тим активнішою має бути їхня діяльність. Учитель може доручати учням 3-4 класів добирати цікавий народознавчий матеріал до теми, що буде вивчатися, і виступати з короткими повідомленнями в класі. Завдання народознавчого характеру, на думку В. Сухомлинського, розвивають творчість, активність, самостійність учнів, сприяють формуванню у них стійкого інтересу до вивчення природи, історії та культури рідного краю.

Часто в школах роблять творчі проекти в ігровій формі, що пов'язані з етносом та культурою: моделювання Андріївських вечорниць, обрядів та свят; на Покрову учні маширують, співаючи козацькі пісні. Вже стало традицією в третій четвер травня вдягати вишиванку, тим самим долучаючись до свята – Всесвітнього дня вишиванки.

Наповнення змісту навчально-виховного процесу в початковій школі народознавчим матеріалом забезпечує не лише міцне й осмислене засвоєння знань, а й сприяє розширенню кругозору та розвитку світогляду учнів.

Висновок. В процесі впровадження у навчально-виховний процес початкової школи елементів народознавства молодші школярі усвідомлюють свою самобутність і унікальність. Народознавство, яке містить у собі результат духовної праці багатьох віків, навчає дитину, розвиває і підносить все, що є доброго і гарного в її маленькій щирій душі, плекає почуття краси, підтримує національну свідомість та історичну традицію.

Список використаних джерел

1. Лозко Г. Українське народознавство. К., 1995. 364 с.
2. Нова українська школа: poradник для вчителя/Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
3. Стельмахович М. Г. Методика викладання народознавства в школі. Івано-Франківськ, 1995. 150 с.

ДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Марія Берчук, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник —
Стамбульська Тетяна Ігорівна, кандидат педагогічних наук спеціаліст вищої категорії

Актуальність проблеми. З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, повітряні тривоги у нашому соціальному житті – це те, що ми не можемо передбачити та те, що часто застає нас зненацька. Вони бувають як і короткочасними так і довготривалими. Тому в таких ситуаціях усьому населенню, зокрема учасникам освітнього процесу, потрібно не розгубитися, головне не панікувати та дотримуватися правильних дій.

Мета статті – визначення алгоритму дій та правильної поведінки педагога та здобувачів освіти під час онлайн та офлайн навчання в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Зараз більшість закладів освіти функціонує у змішаному режимі або виключно офлайн. Усі ми розуміємо, що «ковідна дистанційка» зовсім відрізняється від воєнної. Як пояснює МОН, згідно з особливостями організації нового 2022/23 навчального року освітянами має бути забезпечене безумовне переривання освітнього процесу у разі вмикання сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення [1]. Як відбувається процес переривання заняття під час повітряної тривоги:

1. Після сигналу оповіщення про початок повітряної тривоги, педагог завершує заняття і попереджає здобувачів освіти про негайне переміщення в укриття .

2. Після завершення тривоги заняття відновлюються.

Відповідно організація освітнього процесу в офлайн режимі набагато

складніша. Зі свого досвіду роботи у приватному закладі дошкільної освіти «Smartik» мій алгоритм дій як педагога полягає у наступному:

1. Після сигналу оповіщення повітряної тривоги я завершую з учнями заняття та спокійно попереджую дітей про ймовірну небезпеку .

2. Організую переміщення учнів до укриття, через брак часу швидко одягаю їх у верхній одяг.

3. Перевіряю присутність дітей в укритті.

4. Повідомляю батьків про переміщення вихованців до укриття.

5. В укритті з дітками я стараюсь проводити час цікаво, граючи в різні ігри, але не продовжуючи заняття.

6. Після оголошення про відбій сигналу я організую повернення дітей у клас та перевіряю їх присутність.

Висновок. Отже, під час оголошення повітряної тривоги всі мають йти в укриття. Для когось укриття – це правило «двох стін», для когось – підвальне приміщення. Уроки у режимі офлайн чи онлайн під час повітряної тривоги неможливі, всі учасники освітнього процесу мають перебувати в безпеці. Таким чином, можна сказати, що вчитель насамперед повинен зберігати спокій і не панікувати. Обов'язковим є ознайомлення вчителя та учнів з алгоритмом дій під час повітряної тривоги та надзвичайних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Особливості організації 2022/23 навчального року. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/osoblivosti-organizaciyi-202223-navchalnogo-roku> (дата звернення: 23.03.2023).

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вікторія Тишківська, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Стамбульська Тетяна Ігорівна**, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства суттєво змінилися освітні пріоритети і цінності. Для розбудови демократичної, правової держави, інтеграції країни у європейський простір потрібно виховувати у дітей толерантне ставлення до чужих поглядів, переконань, цінностей та культур. Поставлена проблема досить складна, адже її розв'язання суттєво залежить від відповідної організації процесу виховання школярів, а саме правильного закладання у них знання про толерантність.

Мета полягає в розкритті особливостей виховної роботи із молодшими школярами щодо формування у них толерантності.

Виклад основного матеріалу. Сучасні діти дуже сприятливі до сприйняття культурних відмінностей. Виховання толерантності важливе тому, що людина, яка навчиться бути відкритою до відмінностей, отримає більше можливостей в багатьох сферах життя.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» поняття «толерантність» характеризується як здатність переносити несприятливий вплив яких-небудь факторів, поблажливість, терпимість до чийхось думок, поглядів, вірувань тощо [1, с. 1254].

В учнів початкової школи толерантна свідомість формується у навчально-виховному процесі завдяки релігії, культурі, визнанні права на рівноцінне існування і розвиток соціальних верств населення в сучасному світі. Як зазначає дослідниця Максимова О.О. «Толерантна особистість – це

та, яка добре знає себе і розуміє інших. Толерантність передбачає повагу, яка має виявлятися на різних рівнях: між особистостями, між чоловіками та жінками, між національностями, між країнами, між цивілізаціями» [2, с.2].

У молодшому шкільному віці, коли орієнтація поведінки дітей на ровесників заміняє орієнтацію на дорослих, великого значення набуває спілкування дитини з однолітками, де засвоюються відносини дружби, лідерства.

Варто зазначити, що казка є одним із провідних джерел отримання молодшими школярами знань про соціальні норми, толерантність. Вона найбільше відповідає внутрішнім потребам дитини, а використання тематичного розмаїття позначається на поведінці та вчинках дітей. Аналізуючи казкових героїв, діти знайомляться з особливостями дотримання соціальних норм, правил толерантного ставлення до інших та вчать виділяти й оцінювати позитивні та негативні риси особистості.

Також невіддільним є виховання толерантності через гру, оскільки це природний для молодших школярів вид діяльності. Ігри допомагають виражати почуття, розв'язувати внутрішні конфлікти, набувати досвіду взаємодії, надають можливість дитині уявити себе на місці інших, розширити спектр власних думок і почуттів, сприяють кращому розумінню себе та оточуючих.

Висновок. Підсумовуючи все сказане, відзначимо, що формування толерантності учнів молодшого шкільного віку залежить від дотримання умов, що відповідають їх віковим та індивідуальним особливостям. Таким чином, взаємини в толерантному дитячому колективі мають бути організовані на основі позитивного, відкритого спілкування в доброзичливій атмосфері, оскільки це необхідні умови для взаєморозуміння між людьми.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1440 с
2. Максимова О.О. Теоретичні засади виховання толерантності в дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Підготовка фахівців у контексті становлення Нової української школи / за заг. ред. В.Є. Литнєва, Н.Є. Колесник, Т.В. Завязун. Житомир : ФОП «Н.М. Левковець», 2018. Ч. I. С.117 – 124.

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Юлія Мердак, студентка 4 курсу,
спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Гоцуляк**
Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі проблема емоційної саморегуляції набуває особливої актуальності. Нові умови організації та здійснення освітнього процесу у час війни, яку розпочала в Україні росія, актуалізували потребу визначити пріоритетними в освітньому процесі заходи із формування безпечного простору, надання психосоціальної підтримки, збереження та відновлення психічного здоров'я як учнів, так і педагогів.

Мета. Представити технологію розвитку емоційної саморегуляції як складової психосоціальної підтримки та збереження психічного здоров'я майбутнього педагога початкової школи в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Сучасний педагог не має сформованої у процесі професійної підготовки, яку він здобував у закладах середньої чи вищої освіти, достатньої психологічної компетентності для такої діяльності. Тривалий час заклади освіти займалися переважно інтелектуальним розвитком дітей, підлітків, і визначальним у професійному становленні педагога були його предметні знання. Концепція Нової української школи спрямована на те, щоб приділяти особливу увагу емоційній сфері здобувачів освіти, зокрема самих педагогів, а повномасштабна війна росії проти України додала педагогу емоційного напруження, яке безпосередньо впливає на професійну педагогічну діяльність.

Емоційна саморегуляція полягає у системі розумових і вольових дій,

спрямованих або на активізацію емоційних процесів, або на їх гальмування, стабілізацію. Це дає можливість людині більш ефективно управляти своїм емоційним станом та адекватно поводитися в умовах стресогенної ситуації відповідно до прийнятих в суспільстві морально-етичних норм.

Саме завдяки емоційній саморегуляції в складних умовах роботи педагог може зберегти й підвищити ефективність своєї професійної діяльності. Саме життя змусило визнати істину: для результативності освітнього процесу, емоції, переживання, почуття і учнів, і самого вчителя є настільки ж значущими, як і їх пам'ять, мислення, знання, судження.

Формування емоційної саморегуляції майбутніх педагогів має здійснюватись послідовно на основі проєктно-технологічного підходу із застосуванням стандартизованих методів і методик та мати на меті відновлення психічного здоров'я і соціального благополуччя всіх учасників освітнього процесу. Елементом цієї системи можуть бути семінари-практикуми, вебінари, тренінги особистісного зростання для педагогів.

Висновки. Отже, можемо впевнено говорити, що професійна діяльність педагога характеризується великими емоційними навантаженнями та періодично виникаючими стресовими ситуаціями. Майбутнім педагогам важливо пройти шлях від несвідомої емоційної саморегуляції до усвідомлення її цінності у збереженні власного психічного здоров'я через оволодіння базовими психологічними техніками, прийомами та свідомим їх використанням, оскільки здатність до саморегуляції розвивається у процесі життя і саме зараз, в час повномасштабної війни, її наявність є особливо важливою.

Список використаних джерел

1. Журавльова М., Шпак М. Саморегуляція в структурі емоційного інтелекту молодших школярів, 2016. С. 52–57.
2. Матійків І. М. Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 112 с.
3. Молчанова О.М. Розвиток емоційної компетентності педагога засобами тренінгу: навчально-методичний посібник. Кропивницький, 2017. 44 с.

НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Уляна Тарасевич, студентка 2 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Гоцуляк Катерина Іванівна**, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Війна в Україні має значний вплив на навчання учнів початкової школи. Наша держава знаходиться у складному періоді своєї історії, коли внаслідок війни було зруйновано багато шкіл, забрано в дітей можливість отримувати повноцінну освіту, а навчальний процес у багатьох регіонах країни порушений. Навчання учнів в умовах війни є великим викликом для вчителів та учнів. Про дану проблему потрібно не тільки говорити, й вирішувати.

Мета. Висвітлити проблему навчання учнів початкової школи в умовах війни в Україні.

Виклад основного матеріалу. Війна корінним чином впливає на якість освіти. Деякі діти почали навчатися онлайн, але через відсутність електроенергії втратили можливість навчатися системно, хтось був вимушений покинути країну в пошуках безпеки й стикнувся з мовним бар'єром. Таких проблем безліч. Останні три роки стали роками викликів для освіти в Україні. Пандемія коронавірусу, а зараз повномасштабна війна, суттєво обмежили можливість дітей фізично відвідувати школу, підштовхнули освітян до пошуку нових форматів навчання.

Новим форматом є змішане навчання — це таке навчання, за якого частина пізнавальної діяльності учнів відбувається на уроці під безпосереднім керівництвом учителя, а інша — у самостійній роботі з електронними ресурсами. Є кілька варіантів «змішування». В освітньому процесі важливо, щоб педагоги не лише враховували вікові й індивідуальні

особливості дитини, а й її психологічний стан; взаємодіяли з дитиною на рівних; вміли розпізнавати потреби дитини, проявляли до неї емпатію; забезпечували захист її прав та інтересів [2].

Дитина повинна бути в центрі уваги дорослих — посідати ключове, центральне місце. У пріоритеті має бути її добробут і безпека. Школа та освітній процес мають сприяти тому, щоб учень почувався спокійно та впевнено, міг розвиватися, успішно соціалізуватися, вчитися досягати поставлених цілей, долати труднощі, мати заслужене визнання в учнівському колективі, розвивати власну особистість і реалізовувати здібності. Гарантованість безпеки є ключовою умовою задоволення психологічних і соціальних потреб, потреб у розвитку. Відчуття безпеки залежить не лише від самої дитини, а в багатьох випадках і від дорослих, які поруч із нею, та від умов середовища, у якому вона перебуває [1].

Крім того, педагоги мають уміти аналізувати власний психоемоційний стан, звертати увагу на тривожні сигнали свого тіла, емоційні реакції, тренувати стресостійкість.

Висновки. У зв'язку зі складними умовами війни в Україні, навчання учнів початкової школи стало ще більш складною задачею. Однак, такі умови вимагають розвитку учнів не лише в академічній сфері, а й у зміцненні патріотичних цінностей та здатності думати критично про світ навколо.

Педагоги повинні взяти на себе відповідальність за створення навчального процесу, який забезпечить розвиток учнів у всіх аспектах. Робота з дітьми в умовах війни вимагає більш глибокої уваги до їх емоційного і психічного стану, а також до індивідуальних потреб кожної дитини в навчанні. Тільки колективна співпраця на різних рівнях здатна забезпечити ефективну освіту.

Список використаних джерел

1. Нова Українська школа. URL: <http://surl.li/ontd>
2. Практичний порадник для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти URL: <http://surl.li/gbzmr>

ТЕХНОЛОГІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Христина Озорович, Мирослава Гайда,
студентки 4 курсу спеціальності «Початкова
освіта».

Науковий керівник – **Сидорів Лідія
Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми: Актуальність обраної
теми обумовлена переходом до нових освітніх
стандартів та необхідністю зміни загальних підходів до
розробки системи оцінювання, приведення у
відповідність системи оцінювання навчальних
досягнень учнів з особливими освітніми потребами з
сучасними цілями освіти.

Мета. Детальніше ознайомитися з технологіями
оцінювання результатів інклюзивного навчання.

Виклад основного матеріалу.

Не можна вимагати від дитини неможливого – до певного рівня і
певного кола знань різні діти йдуть по різному

В. Сухомлинський

Оцінювання результатів навчання – це процес визначення і вираження
в умовних знаках – балах, а також оцінювальних судженнях учителя
ступеня засвоєння учнями знань, умінь і навичок відповідно до вимог
освітніх програм, рівня старанності та стану дисципліни.

Залежно від ООП діти можуть оцінюватися: за програмою закладів
загальної середньої освіти (у разі збереженого інтелекту); за спеціальною
програмою за програмою закладів загальної середньої освіти (у разі
збереженого інтелекту), але з урахуванням програми відповідно до певного
порушення психофізичного розвитку.

Портфоліо з'явилося у світовому освітньому просторі у 90-х роках

XX ст. як інноваційна форма оцінювання і накопичення інформації та вважається «аутентичним», тобто істинним, найбільш наближеним до реального оцінювання, до індивідуалізованої оцінки, зорієнтованої не лише на процес оцінювання, а й самооцінювання.

Портфоліо допомагає вчителю: розкрити індивідуальні можливості дитини; відстежувати динаміку результатів навчання учня з ООП за певний проміжок часу; здійснювати моніторинг виконання ІПР, визначати відповідність цілей ІПР потенційним можливостям дитини, вносити зміни в ІПР; стежити за набуттям соціальних навичок учнем і формуванням особистості учня; здійснювати зворотний зв'язок між дитиною, батьками, вчителем.

Організаційні форми оцінювання: фронтальне, групове, самооцінювання, взаємооцінювання, комбіноване.

Висновки. Отже, оцінювання результатів інклюзивного навчання є невід'ємною частиною освітнього процесу. Таке оцінювання повинно ґрунтуватись на: особливостях й індивідуальних досягненнях учнів з ООП; позитивному принципі, що передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач; використанні разом з традиційними методами і прийомами оцінювання нових методів (вербальне оцінювання, формувальне оцінювання, автентичне оцінювання, портфоліо тощо).

Список використаних джерел

1. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 191. 203 с.
2. Данілавічюте Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.- метод. посіб. / Е.А. Данілавічюте, С.В. Литовченко; За заг. ред. А.А. Колупасової. – Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. (Серія «Інклюзивна освіта»). 176-180 с.

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В КОРЕКЦІЙНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ООП

Ярина Дзеса, Роксолана Пліш

студентки 4 курсу спеціальності
«Початкова освіта».

Науковий керівник – **Сидорів Лідія Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Оскільки на сьогодні арт-терапія в Україні є новим методом, то ця тема є дуже актуальною. Арт-терапія не вимагає від учасника діяльності навичок малювання чи іншої творчої діяльності. Арт-терапія є прекрасною можливістю відключитися від повсякденних турбот, вивільнити емоції, отримати величезне задоволення від самого процесу, що сприяє процесам усвідомлення й адекватної оцінки своїх почуттів, спогадів, переживань.

Мета. Детальніше ознайомити про арт-терапію, арт-терапевтичні технології та їх використання в корекційній роботі з дітьми з ООП.

Виклад основного матеріалу. Арт-терапія – це один з найбільш ефективних способів роботи з клієнтами будь-якого віку і з будь-якими порушеннями, при цьому для особистості – це спосіб саморозкриття, самовираження, розвитку та шлях до власної гармонізації. [1, с. 7].

Вперше цей термін був використаний британським лікарем Андріаном Хілом у 1938 р.

Мета арт-терапії: гармонізація внутрішнього стану клієнта, відновлення його здатності знаходити оптимальний стан, що сприяє активному продовженню життя, набуттю рівноваги.

Завдання арт-терапії: лікування; зцілення; психокорекція;

реабілітація; психопрофілактика; розвиток; діагностика.

Висновок. Отже, завдяки заняттю арт-терапії людина займається цікавою справою, знаходить хобі і поступово розвивається в ньому. Заняття арт-терапією дозволяє дитині з високим рівнем тривожності та емоційними розладами швидше проходити складні етапи в житті, зцілитися та відновити втрачене здоров'я. Арт-терапія є прекрасною можливістю відключитися від повсякденних турбот, вивільнити емоції, отримати величезне задоволення від самого процесу, що сприяє процесам усвідомлення й адекватної оцінки своїх почуттів, спогадів та переживань.

Список використаних джерел.

1. Головащенко Л. М. Дитяча арт-терапія. Види арт-терапії для дітей.
URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-ditaca-art-terapia-vidi-art-terapii-dla-ditej-368890.html>
2. Деркач О. Педагогіка творчості: Казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу. Вінниця : ВДПУ, 2008. С. 48.
3. Наталія Калька та Зоряна Ковальчук. Практикум з арт-терапії. 2020. С.7-14. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream>
4. Терлецька Л. Про методи арт-терапії. Психолог. 2002. № 5. С. 26.

ПОРІВНЯННЯ СИСТЕМИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ІНШИХ КРАЇНАХ ТА УКРАЇНІ

**Христина Бойчук, Валентина
Струтинська, Христина Токарук,**

студентки 3 курсу, спеціальності
«Початкова освіта».

Науковий керівник – **Сидорів Лідія
Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі інклюзивна освіта в Україні тільки розвивається, досвід і практику позичає у інших країн. Розпочався цей процес тільки недавно, порівняно з нашими сусідами, тому їй є ще чому вчитися. Тема покаже нам, які знання набули Німеччина, Польща, та Швеція і що Україна корисного від них для себе почерпнула.

Мета. Висвітлити набутий розвиток у інклюзивному навчанні інших країн та що від них почерпнула Україна.

Виклад основного матеріалу. Україна останнім часом робить великі кроки в напрямку створення інклюзивної системи освіти для дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта - це система, яка забезпечує доступність освіти для всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, включаючи дітей з інвалідністю, затримкою психічного розвитку, дітей з аутизмом та інших форм порушення розвитку. В Україні інклюзивне навчання закріплено в законодавстві. У 2017 році була ухвалена Закон України "Про освіту", в якому передбачено, що кожна дитина має право на отримання якісної освіти, забезпечення її доступності та принцип інклюзивності в навчальних закладах. У порівнянні з багатьма іншими країнами, Україна розпочала розвиток інклюзивної системи навчання досить нещодавно, тому впровадження цієї системи в Україні може бути повільнішим, ніж у деяких інших країнах. Наприклад, країни Європейського Союзу мають досвід інклюзивної освіти вже десятиліттями, тому у них інклюзивна освіта більш широко розвинута.

Якщо говорити про законодавство, то у Польщі законодавче забезпечення інклюзивного навчання було встановлене у 1990-х роках. У

2017 році було прийнято новий Закон "Про освіту", який надає більше можливостей для розвитку інклюзивного навчання. У Швеції законодавче забезпечення інклюзивного навчання було прийняте у 1994 році та додатково узгоджувалось у 2010 році. Закони в обох країнах забезпечують права дітей з ООП на навчання в звичайних школах.

У Польщі використовуються різні підходи до інклюзивного навчання, включаючи індивідуальне навчання та навчання в малих групах. В Швеції в основному використовуються моделі колективного навчання, але можуть бути надані індивідуальні підходи. У загальному, система інклюзивного навчання в кожній країні є унікальною, але головною метою є забезпечення навчання всіх дітей, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей та розвитку.

У Німеччині інклюзивна освіта була впроваджена вже в 1970-х роках, і з тих пір пройшла довгий шлях розвитку. Система німецької освіти передбачає, що всі діти мають право на індивідуальне навчання, яке відповідає їхнім потребам. До шкіл надходять діти з різними потребами: від дітей з вадами зору, слуху та руху до дітей зі спеціальними потребами та дітей-мігрантів. Інклюзія в Німеччині заснована на принципах доступності, рівності та гуманності, що дозволяє забезпечувати якісну освіту для всіх учнів.

Висновок. Інклюзивна система навчання є дуже важливою для суспільства, оскільки вона забезпечує рівні можливості для всіх дітей, включаючи дітей з особливими потребами. . Діти з особливими потребами мають можливість спілкуватися зі своїми однолітками, навчатися разом з ними і відчувати себе частиною колективу. Порівнюючи систему інклюзивного навчання, ми побачили і зрозуміли, що Україні є в кого черпати досвід впровадження і розвитку інклюзивного навчання.

Список використаних джерел

1. Навчальний посібник «Інклюзивна освіта» благодійний фонд Порошенка. С. 34-37.
2. Олійник Р. Інклюзивна освіта в Польщі. С. 1-8.
3. Terra інклюзія 2018 Олена Осмоловская, Ганна Коназюк, Ольга Гой, Маряна Лелик, Оксана Драчковська. Видавництво: Видавничий центр «12». 2018.

ДИСТАНЦІЙНА ПІДТРИМКА УЧНІВ З ООП ТА ЇХ БАТЬКІВ

Оксана Кащук, Ірина

Романів, студентки 3 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник –

Сидорів Лідія Михайлівна, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку дистанційного навчання ми можемо виділити те, що *кожній людині треба людина, незважаючи на те, чи є в неї особливі освітні потреби. Діти тягнуться одне за одним, вони хочуть спілкуватись і радіють обличчям, які бачать на екранах моніторів.*

Мета. Висвітлити роль дистанційної підтримки учнів з ООП та їх батьків.

Виклад основного матеріалу. Сьогоднішній день спонукає нас навчатися та пристосовуватися до тих умов, які диктує нам життя. Нелегко організувати дистанційне навчання з дітьми в умовах карантину та воєнного стану, а з малюками, яким необхідна найбільша увага, ще складніше.

Дистанційне навчання можна застосовувати для дітей з ООП, спираючись на чотири головні принципи дистанційного навчання, а саме: принцип інтерактивності, принцип диференціації, принцип індивідуального підходу, принцип пластичності. [1]

Під час дистанційного навчання дітям з особливими освітніми потребами почасти потрібна допомога батьків, аби проговорювати візуальну інформацію на екрані. Додаткові можливості для школярів пропонує платформа «Всеукраїнська школа онлайн» для змішаного та дистанційного навчання учнів 5-11 класів. У пригоді може стати також створений волонтерами сайту Освіта.ua Telegram-бот. До кожного уроку на платформі існує транскрипт усного мовлення вчителя з синхронним підсвіченням кожної репліки. Ним можуть скористатися учні та учениці з порушеннями слуху. А школярі з порушенням зору зможуть слухати

аудіодискрипції – детальні описи предметів та процесів на відео.

2021 року з'явився перший у світі українськомовний додаток «Digital Inclusion» з піктограмами для комунікації. Він допомагає в альтернативній і додатковій комунікації, зокрема, з дітьми з аутизмом, розвиває мовлення та творче мислення.

Виділяють такі безкоштовні платформи онлайн навчання та відеозв'язку (D-learn, Moodle, Cisco Webex, Zoom, Everytale, Edmodo, Google suite тощо). Можливе використання сервісів Padlet, Plickers. До найкращих платформ онлайн-освіти в Україні можна віднести EdEra та Prometheus. Найбільш відомою платформою у світі є Coursera, однак, далеко не всі курси тут є доступними українською мовою. [2]

Насамперед під час дистанційного навчання має бути врахована безпека та здоров'я дитини з ООП. Діти з порушеннями зору, не можуть довго сидіти за онлайн-уроками й навчатися за комп'ютером. На це потрібно звертати увагу.

Рекомендації батькам дітей з ООП: спокійний емоційний стан. Батьки є каналом комунікації між учителем і дитиною з ООП та між дитиною з ООП і іншими дітьми в класі. Важливо, щоби батьки стали партнерами в навчанні. Вчителям потрібно витратити більше часу, щоби налагодити співпрацю з батьками.

Командна робота з учителем під час підготовки до занять - запис офлайн-занять (відеозанять) для всіх дітей. Підтримати й допомогти можуть ті дорослі, які поруч із дитиною, тобто батьки. [1]

Висновки. Треба враховувати, що кожна дитина з ооп потребує часу для адаптації: хтось адаптується одразу, а хтось ціле заняття може бігати кімнатою з увімкненим відеозв'язком, слухати звуки, шуми, знайомі голоси, але не розуміти, що відбувається навколо. Вчителі повинні підтримувати батьків і бути з ними постійно на зв'язку.

Список використаних джерел

1. <http://12.school-info.te.ua/blog/84-formi-zdobuttja-osviti/osoblivosti-distancijnogo-navchannja-dlja-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami>
2. Сидорів Л.М., Сидорів С. М.. Теорія та методика інклюзивного навчання - 2020. С. 80

ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Марія Вуйда, Кароліна Ковальчук,
студентки 4 курсу спеціальності «Початкова
освіта».

Науковий керівник – **Кравченко Ірина
Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-
методист.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства першочерговим завданням освітян в галузі іншомовної освіти є формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності. Процес навчання англійської мови ґрунтується на комунікативному підході, що включає і ігрові технології, зокрема, використання дидактичних ігор.

Мета. Висвітлити необхідність застосування дидактичних ігор для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів у початкової школі на уроці англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Видатний педагог В. Сухомлинський промовив таку фразу: «Навчайте граючись, а граючись навчайте».

Гра – це діяльність, яка робить із звичайного навчання цікавий процес, а також сприяє засвоєнню школярами мовного матеріалу, формуванню вмінь і навичок іншомовного спілкування.

Дидактична гра – це різновид ігор з правилами, що спеціально створюються з метою навчання і виховання дітей. Вони спрямовані на вирішення конкретних задач у навчанні дітей, але водночас у них виявляється виховний та розвивальний вплив ігрової діяльності.

Виокремлюються такі структурні складові дидактичної гри:

1) дидактична задача; 2) ігрові дії; 3) правила гри; 4) результат.

Під час використання дидактичних ігор на уроках англійської мови необхідно пам'ятати, що гра – це лише оболонка, змістом якої повинне бути навчання.

Класифікація Ю. І. Федусенка. Він виділяє три види таких ігор:

1. Дидактичні ігри, що готують до комунікативної діяльності;
2. Дидактичні ігри, котрі забезпечують комунікативну діяльність;
3. Дидактичні ігри, що сприяють формуванню загально навчальної компетентності.

Ще одним українським фахівцем, є Т. Полонська. Вона вивчала проблему застосування ігрової діяльності, як засобу формування ключових компетентностей здобувачів освіти на уроках англійської мови. Використовувала ігри у навчанні іноземних мов учнів молодшого шкільного віку.

Результативність дидактичних ігор і цікавих завдань у початкових класах залежить від методики їх застосування. Тому у навчанні іноземної мови доцільно використовувати три етапи:

- 1) Підготовчий етап; 2) Виконавчий етап; 3) Аналітико-коригувальний етап.

Висновки. Дидактична гра – засіб навчання та виховання. На відміну від ігор узагалі, дидактична гра має істотну ознаку – наявність чітко поставленої мети навчання та відповідного їй педагогічного результату. Тому застосування дидактичних ігор у навчанні англійської мови учнів початкової школи відіграє важливу роль у сучасній освіті, оскільки за допомогою гри засвоєння і запам'ятовування навчального матеріалу відбувається ефективніше, в учнів розвивається інтерес, підвищується мотивація до вивчення англійської мови.

Список використаних джерел

1. Т. К. Полонська. Проблеми сучасного підручника. 2018. С. 334-346.
2. Державний стандарт початкової освіти 2019. № 688 URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>

ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Богусевич Марія, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Кравченко Ірина Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Гра, як відомо, підвищує якість навчання. Часто вона несе в собі елемент раптовості, з яким інколи учні стикаються в процесі реального спілкування. Під час гри учні повинні уважно слухати один одного, тому що вони здебільшого не знають заздалегідь, що скажуть їхні партнери. Таким чином гра ще й розвиває навички комунікації.

Мета. Висвітлити важливість та значення використання рухливих ігор на уроках англійської мови у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Гра - це одна з форм навчання, коли в процесі гри діти (і дорослі) отримують ті знання та удосконалюють ті уміння і навички, які в майбутньому будуть задіяні в житті. Рухлива гра – це активна рухлива діяльність дітей, для якої характерні творчі рухливі дії, мотивовані її сюжетом. Зміст рухливої гри складає її сюжет (тема, ціль, завдання), правила і рухливі дії [2, с. 26].

Одним із найвеселіших видів рухливих ігор є музичні рухливі ігри. Пісня – це яскрава образна форма поглибленої уяви про навколишню дійсність. Виконання пісні викликає у дитини позитивне відношення до всього прекрасного, доброго. До розряду музичних і рухливих ігор відносять так звані пісні – вправи або пісні-ігри, які можуть бути граматично чи лексично направленими. Пісні-ігри в основному не великі, тим самим вони економічні при плануванні уроків, вони легко запам'ятовуються учнями [1, с. 43-46].

Не менш цікавим методом, за допомогою якого діти можуть

погратись, відволіктись та ще й вивчити новий матеріал є метод TPR (Total Physical Response) – метод повної фізичної реакції. Суть методу полягає у запам'ятовуванні нових слів, фраз та лексичних конструкцій за допомогою жестів, виконання команд, пантоміми та гри. [6].

А що ж робити з учнями під час тривоги? У цьому питанні теж можуть допомогти рухливі ігри з англійської мови. Вони будуть слугувати не лише елементом виховання чи навчання, а й заспокоєння і відволікання дітей. Для початку можна виконати дихальні вправи, вони допоможуть заспокоїти дітей, налагодити дихання [4]. Далі – трохи відпочити і спробувати пограти ігри, які відволічуть і розслаблять дітей [5] [6].

Висновки. Рухливі ігри є важливими в житті дитини. За допомогою таких ігор дитина не лише засвоює нові знання чи виховує в собі певні якості, але інколи і відпочиває під час уроку. Гра дозволяє трішки відволіктись, заспокоїтись, погратись і відпочити. Тому потрібно старатись якнайчастіше впроваджувати такі ігри не лише на уроках, але і на перервах чи навіть під час повітряних тривог.

Список використаних джерел

1. Кувшинов В.І. Ігри на уроках англійської мови. Іноземні мови. 1995. с. 26.
2. Черниш В.В. Пісенні ігри англійською мовою. Іноземні мови. 2000 с. 43-44.
3. Стійкість для стійких. Ресурсна зустріч Світлани Ройз з учителями. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8jNQizhAmTg>
4. UNICEF. Порадник для вчителів. Активності для учнів та учениць у бомбосховищах шкіл.[Електронний ресурс]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ixraCWz6gvtTsmfJTGTfy3QqyNeBgTwt/view>
5. Освіторія. Чим зайняти дитину у сховищі? [Електронний ресурс]. URL: <https://osvitoria.media/opinions/chym-zajnyaty-dytynu-u-shovyshhi/>
6. Додаємо більше рухів: як навчати за методом повного фізичного реагування або TPR. [Електронний ресурс]. URL: <https://grade.ua/uk/blog/add-more-action/>

ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ У НАВЧАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Щербанюк Лілія-Валентина, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Кравченко Ірина Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Формування мотивації навчання є важливим чинником вирішення завдань, які поставлені перед учителем. Сьогодні педагоги відмічають значне зниження інтересу і низьку мотивацію учнів до навчання. Перед сучасним викладачем стоїть завдання задіяння в навчанні таких ресурсів, які пробуджуватимуть і підтримуватимуть в учнів інтерес до вивчення іноземної мови.

Мета. Визначити суть терміну «мотивація», обґрунтувати її роль у початковій школі. Розробити методи формування позитивної мотивації до навчання молодших школярів іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Мотивація у вивченні іноземних мов за своєю природою являє собою сукупність дій, які застосовує викладач, з метою зацікавлення та досягнення ефективності у навчанні. Мотивацію учнів підтримує вмотивований учитель. Як каже Концепція НУШ: «Школа українська буде успішна, якщо до неї прийде успішний учитель. До дітей має прийти людина-лідер, яка може вести за собою, яка любить свій предмет, яка його фахово викладає.» [1, с. 16].

Поради, як підвищити мотивацію дітей до вивчення іноземної мови: Робіть те, що відповідає рівню розвитку дітей, залучайте своїх учнів, дайте учням можливість сяяти, зробіть навчання веселим, відійдіть від підручників, поясніть, чому ви робите якусь вправу або завдання певним чином, дайте дуже чіткі інструкції, ставте чіткі, досяжні цілі для кожного уроку тощо. [3, 5]

Проте, активними учасниками мотивації ваших дітей до вивчення англійської мови є також їхні батьки. Діти найбільш мотивовані, коли: вони вважають навчальну діяльність цікавою та змістовною, вони вважають, що навчальну діяльність можна успішно завершити, вони мають певний контроль над тим, як виконувати діяльність, вони отримують схвалення від того, хто їм небайдужий [4].

Формування позитивної мотивації залежить від вчителя та батьків. Проте, також воно залежить і від учня безпосередньо. Тому на уроці іноземної мови вчитель повинен формувати мотивацію до навчання різними цікавинками. А це можна зробити за допомогою: спеціальної валюти, наприклад «діснейки», нагороди кольоровими наклейками, «виконання місій», лідербордів.

Висновки. Позитивна мотивація – це одна з найважливіших умов, що забезпечує успішне формування в учнів знань іноземної мови. Включення в навчальний процес того, що діти люблять у звичному житті дозволяє зацікавлювати дітей до вивчення іноземного матеріалу. На позитивну мотивацію дітей впливає зацікавлений та вмотивований вчитель і батьки.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Усе про мотивацію. Уклад А. Г. Дербеньова. Х.: У 74. Вид. група «Основа», 2012.
3. Sheona Gilmour. Five essential tips for teaching very young children English. [Електронний ресурс] URL: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/five-essential-tips-teaching-very-young-children-english>
4. Cambridge University Press & Assessment. How to increase motivation to learn English.[Електронний ресурс] URL: <https://www.cambridgeenglish.org/learning-english/parents-and-children/how-to-support-your-child/how-to-increase-motivation-to-learn-english/>
5. Cristina Cabal. How to keep your students motivated. [Електронний ресурс] URL: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-keep-your-students-motivated>

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Лукинюк Марія, студентка 4 курсу
спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Кравченко Ірина
Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-
методист.

Актуальність дослідження. Сучасного школяра надзвичайно важко мотивувати до пізнавальної діяльності. Це відбувається тому, що діти мають труднощі під час сприйняття навчального матеріалу. Причина цього полягає в недостатньо високому рівні розвитку мислення і, перш за все, критичного. Тому модель сучасного освітнього процесу спрямована на перехід від «школи знань» до «школи мислення», що потребує освоєння стратегій пізнавальної діяльності. Дослідження показують, що необхідні такі форми навчання англійської мови, які б сприяли більш продуктивному мисленню.

Мета. Теоретично обґрунтувати ефективні методи та прийоми розвитку критичного мислення молодших школярів на уроках англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні кожен учитель англійської мови прагне, щоб урок був цікавим та корисним для учнів. Тому необхідно, щоб вчитель завжди звертав увагу на те, як налаштувати навчальний процес так, щоб школярі мали змогу проявити свою фантазію, уяву, проводили аналіз, порівняння та конкретизацію.

Розвивати у дітей мислення – завдання кожного педагога. Учитель початкових класів повинен впроваджувати нові, нестандартні методи навчання, прищеплювати дітям жадобу до знань. *Мислення* – це процес опосередкованого й узагальненого відображення людиною предметів та явищ об'єктивної дійсності в їх істотних зв'язках і відношеннях. Критичне мислення входить до загальної структури мислення в процесі пізнання та є

мисленням вищого порядку.

Техніка формування критичного мислення може застосовуватися вчителем щодня. Її впровадження на уроках англійської мови реалізується через три фази уроку – виклик, осмислення, рефлексію (*«актуалізація – усвідомлення – рефлексія»*). Для кожного з етапів формування критичного мислення використовуються свої інструменти. [1, с. 285]

На щастя, вчителі можуть використовувати низку прийомів, які можуть допомогти учням навчитися критичного мислення, навіть для дітей, які відвідують дитячий садок.

Які методи розвитку критичного мислення найдієвіші? Перелік методів розвитку критичного мислення достатньо великий. Добирати їх учителю слід з огляду на мету, завдання та зміст уроку. Крім того, слід зважати на особливості цих методів, адже на певних етапах уроку вони є ефективнішими, а отже, доречнішими. Учитель має опанувати якомога більше методів розвитку критичного мислення й бути обізнаним з особливостями їх ефективного застосування.

Висновки. Результатом проведеного нами дослідження став аналіз розвитку критичного мислення учнів на уроках іноземної мови. Інструментів/завдань для розвитку критичного мислення на сьогодні відомо набагато більше. Важливо при цьому пам'ятати, що розвивати критичне мислення – це значить учити дітей не тому, що вони повинні думати, а як вони мають думати. І чим більше поле для самостійних думок та дій отримають ваші учні – тим ефективнішим буде навчання. Адже критичне мислення є складовою частиною практично всіх видів діяльності учня, як в навчальному процесі, так і в позанавчальній діяльності.

Список використаних джерел

1. Тягло А. В. Критичне мислення, проблема світової освіти XXI століття. Ін-т внутр. справ, 1999. С. 194–285.
2. Формування навичок критичного мислення на уроках іноземної мови: навчально-практичний посібник / О. С. Нікітченко, О. А. Тарасова. Харків: “Друкарня Мадрид”, 2017. С. 7-20.

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ BOARD GAMES ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ

Інна Мазяк, студентка 4 курсу спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Кравченко Ірина Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Ще з раннього дитинства дитина спілкується зі світом через гру. Гра для неї – спосіб пізнання дійсності, спосіб випробувати та показати себе. Під час гри більшість учасників гри змушені спілкуватися один з одним. Потреби в спілкуванні під час деяких невимушених ігор і в той же час конфігураційних ігор заохочують учнів не боятися говорити, що розвиває в свою чергу комунікативні навички.

Мета. Дослідити, як настільні ігри сприяють розвитку соціальних та емоційних навичок, а також зміцненню командного духу та співпраці; розглянути важливість та ефективність використання настільних ігор на уроках англійської.

Виклад основного матеріалу. Настільна гра — термін, застосовуваний щодо ігор, в яких здійснюються маніпуляції з ігровими предметами на плоскій поверхні [1, с.7].

Найпростішою настільною грою є певне ігрове поле із завданнями, кубіком та фішками.

Настільні ігри можна класифікувати на змагальні і кооперативні.

Переваги використання настільних ігор: мовна практика; комунікація та спілкування; працюють як підкріплення змісту, опрацьованого в класі, іншими видами діяльності; різноманітність; пропонують інструкції та допомагають учителю, який керує класом;

сприяють здоровій конкуренції, водночас працюючи проти розчарування та програшу [2, с.9].

Недоліки використання настільних ігор: низький рівень виклику; обмеження кількості учасників; іноді існує вікове обмеження; вартість. [2, с.12].

ТОП 3 настільні гри.

1) Класична **board game**, що сприяє розвитку словникового запасу, відпрацюванню граматичних навичок та зосередженості.

2) **«Bingo»**. Актуальність використання цієї гри полягає в тому, що вона добре розвиває пам'ять, увагу, поповнює активний і пасивний словниковий запас, підвищується інтерес до вивчення предмета.

3) **«Domino»**, під час якої дитина знайомиться з новими англійськими словами, або ж закріплює раніше вивчені, розвиває логічне мислення, дрібну моторику рук і спостережливість. Крім того, гра сприяє поповненню словникового запасу і покращенню сприйняття англійської мови на слух.

Висновки. Підсумовуючи все мною сказане, можна дійти до висновку, що настільні ігри є чудовим інструментом для навчання та вивчення англійської мови на початковому етапі. Вони можуть допомогти в опануванні всіх аспектів мови (граматики, лексики, фонетики) та розвивати мовленнєві навички (аудіювання, читання, письмо та говоріння).

Список використаних джерел

1. TKT Teaching Knowledge Test Glossary [Електронний ресурс].
URL: <https://www.cambridgeenglish.org/images/22184-tkt-glossary-document.pdf>.
2. Gerard Casas Faig. The role of board games in EFL teaching to Young learners. 2020. С. 7-11.
3. ESL Board Games for Teaching Kids [Електронний ресурс].
URL: <https://www.english4kids.com/boardgames.html>.

ІНФОРМАЦІЙНО - КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Олеся Панчишак, студентка 3 курсу
спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник – **Сороколита Ольга
Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист

Актуальність проблеми. Одночасно з розвитком системи освіти ХХІ століття, роль й значення інформаційних технологій зростає з кожним днем. Використання сучасних технологій є невід’ємною частиною при навчанні математики школярів початкової школи.

Мета. Дослідити роль засобів інформаційних технологій та різноманітних ресурсів у початковій школі, їх застосування для навчання математики молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Проблема обґрунтування впровадження інформаційних технологій у педагогічну практику є дуже актуальною.

Аналіз наукових праць та спостереження за освітньою практикою початкової школи, з точки зору дидактики, використання інформаційних технологій надає учителю низку можливостей. А саме ІТ дозволяють учителям: 1) зробити навчання інтенсивнішим та ефективнішим завдяки унаочненню навчального матеріалу засобами мультимедіа; 2) здійснювати диференціацію навчання із врахуванням можливостей сприйняття, особливостей характеру тощо; 3) створити сприятливу атмосферу для спілкування, співпраці як окремих учнів, так і груп дітей між собою та з учителем.

Використання інформаційних технологій у процесі вивчення

математики відкриває цілий ряд можливостей для різнобічного, наочного осмислення учнями предметного матеріалу.

Однією з умов ефективного застосування ІКТ на уроках математики є використання у навчально-виховному процесі такої комп'ютерно-орієнтованої методичної системи навчання математики, яка б сприяла активізації їх пошуково-дослідницької діяльності, унаочненню складного для сприйняття абстрактного матеріалу, проведенню обчислювальних експериментів зі створеними моделями.

До найбільш істотних переваг використання інформаційних технологій на уроках відносимо надання учням можливості самостійно ставити і розв'язувати за допомогою комп'ютера різноманітні навчальні задачі.

Застосунки, які допомагають педагогу подати новий, або закріпити вже вивчений матеріал з дітьми. Серед таких можна виділити:

- “Вивчаю - не чекаю”. Це інтерактивний освітній застосунок для вивчення математики та української мови, створений педагогами. Тут є безліч цікавих ігор, відео та завдань, які можна виконувати як в класі, так і в дистанційному режимі.
- “Kahoot”. Онлайн-платформа, завдяки якій вчитель здатний створювати власні тестування та вирішувати їх під час вивчення з дітьми матеріалу та для самостійного опрацювання.
- “LearningApps”. Онлайн-платформа, яка має безліч вправ та ігор для будь-якого класу та предмету. Також, педагог може розробити власні завдання, завдяки вже створеним шаблонам.

Висновки. Використання ІТ у навчальному процесі передбачає підвищення якості освіти. У даному контексті застосування ІКТ на уроках математики дозволяє учителю значно скоротити час на вивчення матеріалу за рахунок наочності і швидкості виконання роботи, перевірити знання учнів в інтерактивному режимі, що підвищує ефективність навчання.

Список використаних джерел

1. Караменко Т.Г., Корольський В.В., Семеріков С.О., Шокалюк С.В. Інноваційні інформаційно-комунікаційні технології навчання математики - Кривий Ріг, 2019. С. 11.
2. Остапйовська Свистун Н., Теслюк С. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Л. Українки. С. 36-38.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ НА УРОКАХ МУЗИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Оксана Кашук, Вікторія Зорійчук,

студентки 3 курсу спеціальності «Початкова освіта»

Науковий керівник – **Гой Наталія Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Актуальність проблеми. Дослідити

використання ментальних карт як одного зі шляхів покращення якості знань і розвитку критичного мислення учнів закладів загальної середньої освіти на уроках мистецтва.

Мета. Висвітлити досвід використання ментальних карт як інноваційного засобу при підготовці до уроків мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Ментальні карти – це графічні зображення ідей, концепцій, інформації та зв'язків між ними. Вони складаються з центральної теми, яка зображується в центрі картинки, та зі зв'язаних з нею підтем, які зображуються в вигляді гілок, що виходять з центральної теми. Кожна підтема може мати свої власні підтеми, які також зображуються у вигляді гілок. Ментальні карти можна створювати вручну або за допомогою спеціальних програм для створення ментальних карт.

Методика інтелект-карт (Mind-Maps) була розроблена у 70-х рр. ХХ ст. англійськими науковцями Т. Бьюзеном та Б. Бьюзеном. В основу концепції покладено уявлення про принципи роботи людського мозку: асоціативне мислення, візуалізація уявних образів, цілісне сприйняття.

Ментальні карти сприяють поліпшенню пам'яті учнів, розвитку вміння формулювати та висловлювати власну думку, творчих здібностей і допомагають організувати успішну взаємодію викладача й учнів на уроках.[3] Метод інтелектуальних карт сприяє інтелектуальному пошуку і

розвитку, виробленню нових систем поглядів, забезпечує реалізацію засад інтегрованої освіти, відображаючи системність і цілісність знань, у середньому на 10-15% покращує запам'ятовування і обробку інформації.

Особливості використання ментальних карт на уроках музики – це можливість створення візуальних зображень, які допомагають учням краще розуміти та запам'ятовувати інформацію про мистецтво.

Ментальні карти доцільно використовувати під час таких етапів уроку:

1. Пояснення теми – при використанні ментальної карти складні поняття можуть бути пояснені і представлені в систематичному вигляді.

2. Закріплення матеріалу – використання ментальних карт допомагає закріпити формування нових понять в учнів.

3. Перевірка знань – за допомогою ментальних карт перевіряються знання, і можна виявити, який матеріал був неправильно засвоєний учнями. Використання ментальних карт також забезпечує величезну економію часу.[1]

Найкращими сучасними платформами для створення ментальних карт, які стануть у пригоді для розробки цікавих уроків є: [2]
<https://www.canva.com/>, <https://coggle.it/>, <https://www.mindnode.com/>,
<https://xmind.app/>, <https://gitmind.com/app/templates?lang=en>

Ментальна карта допоможе покращити розвиток критичного і творчого мислення учнів шляхом упровадження її в освітній процес.[3]

Висновки. Ментальна карта – це незамінна маршрутна карта-пам'ятка, яка дозволяє від початку організовувати інформацію так, щоб мозку було легко працювати з нею. За допомогою такої карти кожен зможе швидше та легше запам'ятовувати та згадувати потрібні факти.

Список використаних джерел

1. <http://isp.poipppo.pl.ua/article/view/266887>
2. <https://vseosvita.ua/news/try-servisy-dlia-stvorennia-intelekt-kart-38149.html>
3. <http://isp.poipppo.pl.ua/article/view/266887>

МАЙНДМЕППІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Оксана Монастирецька, студентка 2 курсу
спеціальності «Початкова освіта».

Науковий керівник –
Гавадзин Оксана Ярославівна, кандидат
філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Актуальність проблеми. Модернізація освіти у світі зумовлюють стрімкий розвиток педагогіки та методики викладання. Актуальним є застосування технології майндмеппінгу (або технологія «mind map»), яка дає змогу систематизувати, узагальнювати та перетворювати великі обсяги інформації, сприяє розвитку логічного мислення та творчої уяви учнів.

Мета. Окреслити можливості використання інтелектуальних карт на уроках української мови в початковій школі

Виклад основного матеріалу. Сьогодні якісна освіта – це шлях до інтеграції в сучасне суспільство та успішне майбутнє. Сучасні школярі зростають у середовищі, що є технічно насиченим, тому й у вчителів актуалізується необхідність оволодіння новим високотехнічним інструментарієм.

Використання карт пам'яті у навчальному процесі досліджують такі науковці, як Н. Оксентюк, І. Радченко, О. Романовський, Н. Терещенко, Д. Безуглий, О. Литвиненко, Т. Позднякова, М. Чорній, С. Доценко, М. Лавренова, О. Мукосєєнко та інші.

За визначенням творця техніки Т. Бьюзена, майндмеппінг – це техніка зручного запису та систематизації інформації у вигляді схеми, що візуалізує певну інформацію при її обробці людиною за допомогою структурно-логічних схем.

Використання інтелектуальних карт на уроках української мови

дозволяє створити мотивацію до вивчення, організовувати діяльність на уроці у групах або індивідуально з будь-якої теми, конструювати навчальний зміст, враховуючи вікові та психологічні особливості учнів; здійснювати диференційований підхід до учнів; організовувати проєктну та самостійну діяльність учнів; навчити користуватись довідниками, словниками та іншими джерелами з метою пошуку необхідної інформації або ж розшифрування словникових значень, розвивати інтелектуальні та творчі здібності, пам'ять.

Карти думок можна успішно застосовувати для навчання учнів з різними типами сприймання інформації (візуальним, кінестетичним, аудіальним). І для усіх них є посилюючим процес створення інтелектуальних карт, як зазначає С. Доценко [1, с. 34]. Спочатку учні складають карти думок під керівництвом учителя колективно, потім створюють карти у групах, парах та індивідуально.

Інтелектуальні карти можуть утворюватися фізичними засобами (олівцями, ручками тощо на папері) та онлайн за допомогою інтернет-технологій MindMeister, Bubbl.us, Mindomo, MindManager, XMind, Scapple, IMindMap, NovaMind, Mindly, Ayoa, Mindmup, Creately, TheBrain, Goggle, Drakonhub, Vengage, Padlet, SmartDraw, Stormboard та ін.

Висновки. Можемо зробити висновки, що застосування інтелектуальних карт на уроках української мови в початковій школі є можливим, доцільним, ефективним. Напрямами наукових розвідок з розглянутої проблеми вважаємо аналіз ефективності ментальних карт у навчанні учнів початкової школи, що навчаються дистанційно.

Список використаних джерел

1. Доценко С. О. Розвиток творчої активності учнів початкових класів: використання інтелект-карт. International Scientific and Practical Conference WORLD SCIENCE: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (United Arab Emirates, Ajman № 8 (24), Vol. 4, August 2017). United Arab Emirates, 2017. С.30-36.
2. Тоні Б'юзен. Мапа думок. Докладний посібник із вивчення і застосування найпотужнішого інструмента мислення у світі: Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.

ТЕХНОЛОГІЇ З ЕЛЕМЕНТАМИ STEM-ОСВІТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анастасія Плавюк, студентка 2 курсу,
спеціальності «Початкова освіта»

Науковий керівник —
Гавадзин Оксана Ярославівна, кандидат
філологічних наук, спеціаліст вищої категорії

Актуальність проблеми. Інноваційні напрямки освіти, зокрема STEM, з кожним днем стають все популярнішими. Такий підхід дозволяє зацікавити учнів та зробити сам процес навчання більш жвавим та оригінальним. Не дивлячись на те, що STEM є достатньо новим явищем для української освіти, вчителі активно використовують його у навчальному процесі.

Мета. Розкриття особливостей використання та висвітлення практичних питань реалізації елементів STEM-освіти на уроках української мови у початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Упровадження інноваційних технологій в початковій ланці школи передбачає стимулювання допитливості, підтримку інтересу до навчання, пошук знань, мотивацію до самостійних досліджень, створення простих конструкцій. [2]

Чи можна поєднати STEM із гуманітарними дисциплінами? Так! Навіть якщо вам здавалося, що українська мова безмежно далека від фізики, а література ніяк не поєднується з хімією, то ви не праві. Насправді інтегрувати та поєднувати можна будь-які предмети, головне — дійсно хотіти цього!

В Україні вже робляться перші кроки з упровадження системи навчання STEM. У початковій школі здійснюється формування навичок дослідницької

діяльності у формі, доступній для даного віку дітей, їх психічного і ментального розвитку; закладаються основи обізнаності зі STEM-галузями і професіями; відбувається стимулювання інтересу учнів до подальшого опанування курсів, пов'язаних зі STEM.

Основне завдання – стимулювання допитливості і підтримки інтересу до навчання і пошуку знань, мотивація до самостійних досліджень тощо. Шляхом проведення навчальних екскурсій, днів науки, творчості, винахідництва, впровадження проектного навчання має здійснюватися формування навичок дослідницької діяльності, закладання основ обізнаності зі STEAM-галузями професіями.[1, ст. 163]

Розвиток STEM-освіти в Україні є важливим і пріоритетним завданням. Як невід'ємна складова змісту Нової української школи STEM-освіта потребує спеціального науково-методичного забезпечення та підготовки науково-педагогічних працівників до втілення STEM у практику освітньої діяльності [1, ст. 157].

На уроках української мови stem-технології допомагають розвивати креативну, мислячу особистість, покращувати мовлення, швидко адаптуватися до нормативного мовного середовища.

Важливим є застосування цифрових технологій таких, як LearningApps.org, КАНООТ, QR-коди та інші.

Висновки. У процесі дослідження доведено, що раннє залучення в STEM може підтримати не лише розвиток креативного мислення та формування компетентності дослідника, а й сприяти кращій соціалізації особистості, тому що розвиває такі навички, як співробітництво, комунікативність і творчість. Stem допомагає покращувати знання словотвору, швидко створювати словотвірні моделі та ланцюжки.

Список використаних джерел

1. Впровадження SMART – технологій в освітній процес: опис зарубіжного досвіду (О. Гузенко). Режим доступу: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14608/1/monpaluch.pdf>
2. Корнієнко О.Р. Про актуальність запровадження STEM-навчання в Україні. [Електронний ресурс]. О.Р.Корнієнко. Режим доступу: <http://elenakornienko.blogspot.com/2016/02/stem.html> - Назва з екрана.

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДИЗАЙН»

Проблема: «НЕОБХІДНІСТЬ НАВЧАННЯ ВИСОКО ПРОФЕСІЙНИХ ДИЗАЙНЕРІВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії професійної та практичної підготовки (спеціальності “Дизайн”), спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, член Спілки дизайнерів України, член Національної Спілки Художників України **Стребкова Ірина Веніамінівна**.

СЕКРЕТАР – спеціаліст другої категорії, член Спілки дизайнерів України **Сорока Оксана Василівна**.

ОЗЕЛЕНЕННЯ ДАХУ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ НА ПРИКЛАДІ КОНЦЕПЦІЙ СУЧАСНИХ ЗАБУДОВНИКІВ М. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Новицька Мар’яна, студентка 3 курс, спеціальність «Дизайн».

Науковий керівник – Стребкова Ірина Веніамінівна, спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, Член спілки дизайнерів України, Член Національної спілки художників України, голова циклової комісії професійної та практичної підготовки спеціальність «Дизайн».

Актуальність проблеми. Озеленення даху-концепція, яка з роками набула популярності через рішення міських екологічних проблем. Зелені дахи

передбачають встановлення рослинності та інших елементів на даху будівлі.

Останніми роками вплив зміни клімату стає все більш очевидним, і міста вважаються основними джерелами викидів парникових газів. Міські території також стикаються з низкою інших екологічних проблем, включаючи ефект теплового острова, забруднення повітря та втрату природних середовищ існування. Зелені дахи стали потенційним рішенням багатьох із цих проблем, і їхня популярність швидко зростає.

Мета – висвітлити переваги та недоліки озеленення даху на прикладі концепцій сучасних забудовників м. Івано-Франківськ.

Виклад основного матеріалу Озеленений дах – це озеленений простір, який створюється за допомогою додавання додаткових шарів ґрунту і різних рослин поверх традиційної покрівлі.

Типи зелених покрівель.

- Екстенсивні покрівлі – це досить простий спосіб створення автономної екосистеми і захисту даху. Як правило, застосовується для пристрою зеленого даху на різних будівлях господарського типу, дачах, приватних будинках і гаражах. В даному випадку не передбачається створення зон відпочинку. Таке рішення навряд чи можна віднести до повноцінного саду.

- Інтенсивні зелені покрівлі даний варіант передбачає розбивку повноцінного саду на даху, створення доріжок. Можлива установка альтанок, а також оформлення зони, де можна буде влаштовувати пікнік. Часто на таких дахах знаходяться басейни і інші водойми. Як правило, їх формують на торгово-розважальних центрах і багатоповерхових будівлях. Озеленення дахів уже давно використовується в дорогих готелях [2].

Основні переваги озеленого даху. Слід зазначити, що озеленення даху надає можливість істотної економії під час опалювального сезону. Найчастіше цього достатньо для підтримки температури, адже шар ґрунту і покрівельний

пиріг відмінно зберігають тепло у внутрішньому приміщенні

Естетичні переваги: зелені дахи можуть підвищити естетичну привабливість будівель. Рослини на даху створюють зелений простір у міських районах, що може бути візуально привабливим. Зелені дахи також можна використовувати для створення садів на дахах або інших відкритих просторів, які можна використовувати для відпочинку.

Покращена якість повітря: Рослини на зелених дахах можуть допомогти покращити якість повітря, поглинаючи забруднювачі та інші шкідливі речовини. Це може бути особливо корисним у міських районах, де забруднення повітря є основною проблемою.

Недоліки:

- монтаж зеленого даху процес трудомісткий і фінансово затратний процес;
- дах з рослин значно важчий від іншого типу покрівель, тому й фундамент має бути посиленням та укріпленням;
- побудувати зелений дах самостійно не можливо. Для цього потрібно наймати спеціалістів, які мають досвід монтажу таких покрівель;
- зелений дах потребує постійного догляду [4].

Щодо м. Івано-Франківськ – то вже скоро будуть озеленені дахи багатоповерхівок, адже будівельна компанія "Мельник" запроваджує нову технологію облаштування дахів всіх своїх новобудов. Технологію експлуатованих мембранних дахів на яких можна створювати різноманітний ландшафтний дизайн: садити газон, дерева, декоративні рослини, в той час дахи високонадійні та мають необмежений термін експлуатації. Незабаром «зелені дахи» стануть прикрасою житлових комплексів «River Park», «Європейський city», «Sky Центр», елітного будинку «Діамантхол» та будинків клубного типу «Статус» і «Shevchenko». Будівельна компанія Blago Development планує побудувати в Івано-Франківську 19-поверховий ЖК SkyGarden Проєкт

передбачає вертикальне озеленення фасадів, а також зелені тераси у квартирах на перших поверхах і в пентхаусах [3].

Висновки. Проведене дослідження дозволило дійти висновків про те, що озеленення даху має ряд переваг і недоліків, які розробники повинні ретельно розглянути, перш ніж прийняти цю концепцію. Загалом зелені дахи мають потенціал трансформувати міські ландшафти, створюючи стійке природне середовище, яке принесе користь як людям, так і планеті. Оскільки переваги зелених дахів стають все ширше визнаними, цілком імовірно, що в найближчі роки вони стануть більш популярним варіантом покрівлі в міських районах.

Список використаних джерел

1. Озеленення даху. Ландшафтний дизайн "Під ключ" Студія ландшафтного дизайну-Рenesans-Style м. Львів. Режим доступу: <https://www.renesans-style.lviv.ua/ozelenennia-dakhu/>
2. В Івано-Франківську побудують найвищу багатоповерхівку з вертикальним озелененням фасадів. Інтернет-видання «КУРС». Режим доступу: <https://bzh.life/ua/gorod/v-ivano-frankivsku-pobuduyut-najvishhu-bagatopoverhivku-z-vertikalnim-ozelenennyam-fasadiv-vizualizacziyi/>
3. Родзинкою Івано-Франківська стануть зелені дахи багатоповерхівок. «firtka.if.ua». Режим доступу: <https://firtka.if.ua/blog/view/rodzinkou-ivanofrankivska-stanut-zeleni-dahi-bagatopoverhivok-foto93884>
4. Недоліки зелених дахів. Ogorodniki.com. Режим доступу: <https://ogorodniki.com/uk/terms>

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІГРОВИХ ТА МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ НА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ДИЗАЙНЕРА

Чуйко Соломія, Соронович Наталя, студентки 3 курсу спеціальності «Дизайн».

Науковий керівник – **Сорока Оксана Василівна**, викладач першої категорії, Член спілки дизайнерів України.

Актуальність теми. Ігри мають велике значення для графічних дизайнерів, оскільки вони можуть надати ідеї та натхнення для створення унікального й цікавого дизайну.

Виклад основного матеріалу. Нижче наведено кілька прикладів, як ігри впливають на графічний дизайн. Відеоігри є ідеальним прикладом використання у графічному дизайні. Від дизайну персонажів та ворожих сил до фонів та інтерфейсів, відеоігри вимагають детального розроблення графіки, щоб створити захоплюючий та реалістичний світ гри. Графічний дизайн мобільних додатків робить їх привабливими та простими у використанні для користувача.

Маркетингові матеріали. Графічний дизайн застосовують щоб створити привабливі маркетингові матеріали, такі як логотипи, постери, брошури та рекламні банери. Також використовують для створення того чи іншого бренду та ідентифікації компанії.

Анімація. Графічний дизайн широко застосовується і для створення анімації, яка може бути включена в рекламні ролики, відеоігри та фільми. Наприклад, анімаційні персонажі розробляються для допомоги у викладі

інформації та залученні уваги глядача.

Нище наводимо к-ка мобільних додатків, які застосовуються у дизайні.

Kern Type. Користувачеві представлено десять послідовних слів із помилками кернінгу. Мета гри полягає в тому, щоб отримати лаконічний і читабельний текст, переміщуючи літери в кожному слові, доки простір між літерами не буде поділено розумно. Це можна зробити за допомогою курсору або кнопок зі стрілками ліворуч і праворуч, але веб-сайт також можна відкрити на iPad для використання мультитач. Щоразу рішення порівнюється з рішенням типографа. Оцінка залежить від того, наскільки близько ви його досягли. Кожне з десяти слів написано іншим шрифтом, і кожен дизайн створює для користувача специфічні проблеми [1].

Shape Type. За допомогою цієї гри ви отримаєте представлення про будову букв та типографії в цілому. У ній проводяться редагування напрямних та зміна форми букв доти, поки не повернете їх до початкового виду (назва шрифта вказується [2].

Color game. Отримання бажаного кольору залежить від того, наскільки точно ваші очі розпізнають відтінки. Гра пропонує відбір відтінків, насиченості, поєднання додаткових кольорів, тріад тощо [3].

Can't Unsee — це гра, розроблена, щоб загострити вашу увагу на деталях і творчості. Мета гри — визначити, які елементи дизайну двох майже однакових об'єктів відрізняються. Заохочує до креативності, коли гравці просуюються через Can't Unsee, їм пропонується придумати творчі рішення. Can't Unsee допомагає покращити гостроту сприйняття гравцями візерунків і кольорів, оскільки вони повинні визначити тонкі відмінності між двома дизайнами, щоб прогресувати в грі. Здатність точно оцінювати кольори та їх відтінки допомагає, та дозволяє дизайнерам створювати привабливі візуальні ефекти [4].

Значення ігор та застосунків для дизайнера інтер'єру не менш важливе,

оскільки дають можливість отримати ідею та натхнення для незвичайного дизайну. Нижче наведено кілька прикладів того, як ігри можуть покращити роботу у дизайні інтер'єру.

Рольові ігри. У рольових іграх гравці бачать віртуальний світ, який включає різні типи інтер'єрів - від темних печер до розкішних замків. Ці інтер'єри можуть надихнути дизайнера інтер'єру на створення унікальних та цікавих елементів дизайну, що включають декоративні замки, муровані стіни та рельєфні стелі.

Симулятори. Симулятори дозволяють гравцям створювати та керувати своїми власними віртуальними будинками та квартирами. Це дає дизайнеру інтер'єру можливість вдало закомпонувати меблі в приміщенні, а також допомагає в плануванні функціонального та ергономічного інтер'єру.

Ігри з елементами дизайну. Деякі ігри включають частини дизайну: колір, шрифти та форми. Ці ігри можуть надихнути дизайнера на використання неординарних кольорових комбінацій (кислотних, темно чи яскраво контрастних) та форм у своєму дизайні.

Висновок. Отже, мобільні додатки можуть бути корисним джерелом натхнення для дизайнерів усіх напрямків, оскільки вони надають безліч ідей та варіантів для створення унікального та цікавого дизайну. Залежно від конкретної гри, використовуються різні елементи та техніки, які користувач обирає для втілення своїх задумів.

Список використаних джерел

1. Fun Web Games to Test Your Designing Skills. URL: <https://www.hongkiat.com/blog/games-to-test-design-skills/>.
2. Graphic Design Games to Test and Build Graphic Design Skills. URL: <https://www.vandelaydesign.com/graphic-design-games/>.
3. Creative online games for designers to test their designing skills. URL: <https://www.sorryonmute.com/online-games-for-designers/>.
4. Games that will teach you Graphic Design. URL: <https://yesimadesigner.com/graphic-games/>.

ПРОБЛЕМАТИКА СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ТА АРТ-РИНКУ В УКРАЇНІ

Лиско Владислав, студент 4 курсу, спеціальності «Дизайн».

Науковий керівник – **Сорока Оксана Василівна**, викладач I категорії, Член спілки дизайнерів України.

Аналізуючи вітчизняний арт ринок та попит на предмети мистецтва можна з упевненістю сказати, що в усіх країнах є ті, хто більшою чи меншою мірою цікавиться мистецтвом, ті, хто його творить або ж причетний до його розвитку та ті, хто від нього дуже далекий. Питання полягає тільки в тому яке співвідношення тих чи інших груп людей функціонує в певному просторі, та чим зумовлено цей відсоток.

Актуальність проблеми. Аналізуючи український та європейські арт ринки неможливо не замінити колосальний розрив між ними та їхньою розвиненістю, або у випадку з українським досить частою деградацію. Чому ж так відбувається? Першочергово в цьому можна звинуватити період практично всього ХХ століття, коли Україна була під радянською окупацією. На жаль це відірвало нас практично на ціле століття від такої сфери як продаж мистецтва - "мистецтва продажу мистецтва". Після 90-х років ситуація мало змінилась через політично-економічну ситуацією, яка погано сприяла арт ринку, або ж це вже був сформований комплекс "совецького чєловєка", якому до мистецтва не було діла [1].

На сьогоднішній день в Україні функціонує незначна кількість галерей. Всього понад 200, які співпрацюють трохи більше як із 2000 художників [2]. Насправді, це мізерна цифра, порівнюючи навіть з вдвічі меншою Польщею, де в

самій столиці близько сотні галерей. Зумовлено це все попитом, у нашому випадку з його відсутністю та культурою.

Детальніше б хотілось зачепити момент відсутності закладання розвитку, зацікавлення та освіти в галузі мистецтва з дитячих років. Мається на увазі відсутність предметів мистецтва у навчальних закладах початкової школи і вище, що є дуже великим мінусом для Міністерства Освіти України. Адже такі дисципліни були б досить доречні, особливо зараз. Українська культура – це одна із ланок нашого суспільства, за яку ми боремося та захищаємо.

Український колекціонер мистецтва, арт менеджер та засновник «Я Галерея» Павло Гудімов говорить: «Українські аукціони як іграшки для бізнес-тусовки, не більше» [3]. І ці слова доречні в даній ситуації, оскільки, значної кількості мистецьких аукціонів не проводиться, натомість досить поширеним є явище арт-дилерів. Публічний ринок не вибудовує перед митцем стіну та не унеможлиблює його ріст, тому що вартість митця не визначається за одним продажем, а за поступовим збільшенням цін на аукціонах, які підтверджуються документально.

Висновок. Підсумувати можна тим, що в Україні арт-ринок перебуває на початковій стадії розвитку, і на жаль не встигає розвиватись з тими темпами з якими розвиваються митці, оскільки кількість досить зрілих та хороших митців значно перевищує попит. Але попри все вище сказане дуже малими кроками він починає з'являтися. Відкриваються нові галереї, створюються інтернет платформи для продажу, які набувають значної популярності серед митців початкового та середнього рівня.

Список використаних джерел

1. Павліченко Н. Інтерв'ю зі Стеллою Беньяміновою. URL: <http://blog.i.ua/user/7427693/>
2. Феномен арт-ринку як проблема сучасної культурології. Культурологічна думка. URL: <https://www.culturology.academy/fenomen-art-rinku-yak-problema-suchasnoi-kulturologii.html/amp>
3. Пароваткина А. Арт-ринок під час війни: погляд Павла Гудімова. *Дзеркало тижня*. 2014. 29 листопада. (N 45).

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ДВЕРЕЙ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ПОЧ. XX СТ. У СТИЛІ МОДЕРН

Горникевич Валерія, студентка 4 курсу спеціальності «Дизайн».

Науковий керівник – **Сорока Оксана Василівна**, викладач I категорії, Член спілки дизайнерів України.

Актуальність теми. Двері – це вхід в інший світ, або один із безлічі і є унікальним твором, щоб похизуватись майстру витонченим смаком у мистецтві, ствердити свій статус, як людини або певної спільноти, що пильно слідкує за світовими модними тенденціями, «іде в ногу з часом». Як елемент екстер'єру вони завжди на видному місці та першими цікаво «підморгуватимуть» своїми барвистими скельцями, знайомлячи із духом тамтешніх вулиць.

У користуванні людей двері, як предмет побуту, вже досить довго. Окремі історичні дані із Центрального Єгипту, Стародавнього Риму та Греції, підтверджують їх, щонайменше – чотирьохтисячну історію [1]. Захист від оточуючого світу, забезпечення приватним простором, збереження відповідної температурної сталої, незалежно від погодних умов – усе це незамінні функції дверей.

Існування рукотворного елементу середовища людини передбачене історичним та соціокультурним станом певного суспільства; потреба, ідея про красу, технологічні, наукові та матеріальні ресурси диктують майбутню форму створюваного об'єкта.

З метою чіткого усвідомлення історії міста Івано-Франківська та його

культурної орієнтації нас зацікавило дослідження особливостей дизайну дверей означеної території поч. ХХ ст. у стилі модерн.

Виклад основного матеріалу. Діапазон у датуванні архітектурної спадщини сучасного Івано-Франківська становить – друга половина ХVІІ століття та аж дотепер. Раніше вузькі смуги вуличок, наповнені дерев'яними будинками були замінені новітніми взірцями як житлової, так і культової та громадської архітектури у стилі класицизму, бароко, сецесії (як різновид стилю модерну) [2].

Модерн (фр. *moderne*— сучасний) – це стиль кінця ХІХ – поч. ХХ ст., характерними особливостями якого є пластичні, асиметричні, незвично цікаві для того часу мотиви, що часто наслідували флору [4].

Досліджуваний матеріал охоплює 4 зразки дерев'яних дверей двоє з яких (№1, №4) були відреставровані відповідно до існуючих архівних даних за ініціативи «ФранківськЯкийТребаБерегти» на чолі з Марією Козакевич та командою майстрів [3].

Екземпляр №1 знаходиться по вулиці В. Чорновола 26 і слугує порталом до триповерхового житлового будинку 1906 р. Висока овальна дубова перепона із мальованими вітражами, кованими квітами-гратками та часом строгою, а часом дуже пластичною роботою по дереву, що об'єднує усі інші елементи – є чудовим прикладом стилю модерну у дизайні дверей Івано-Франківська. Дуже помітним являється поєднання правильних рельєфних фігур та строгих прямих у загальній композиції форм, які складають даний дизайн. Рослинні мотиви зображені на вітражах у верхній частині, а в нижній тільки доповнюють та підкреслюють початкову форму. Використання зеленого кольору у цих композиціях виокремлюють та підкреслюють стиль сецесію, якому характерна природність.

Екземпляр №2 знаходиться по вулиці Грушевського 9 та прикрашає вхід до триповерхового будинку 1902 р. Спрямована догори, міцна, але елегантна статура із добротного дерева, вивищується понад людиною. Прямокутники, трапеції і

дуги з овалами, як формотворчі об'єкти дизайну дверей, створюють гармонійний, але цікавий зовнішній вигляд. Симетрично розміщені засклення характеризуються витонченим малюнком із квітів та завитків, підтримуючи той самий мотив, що є в дерев'яному обрамленні.

Двері №3 знаходяться у невисокому триповерховому будинку поч. XX ст. за адресою вул. Гетьмана Мазепи 23. Цей зразок висвітлює дуже цікавий прийом у дизайні модернових дверей – відокремлення світлика (горішнього елемента, що має на меті пропускати світло ззовні всередину) та основної функціональної частини зі стулками дверей. Попри подібний перерозподіл маси дверей, вони не припиняють створювати потрібного враження, тонкого але дужого, відповідно до форм живого динамічного входу. Основа із дерева червоного відтінку тримає дещо тоновані засклені віконця, які захищені решітчастим куванням.

Екземпляр №4 знаходиться по вулиці Гетьмана Мазепи 9 та 7, що є зовсім поряд, адже це двері – брати. Першим чином можна відмітити їх лаконічність і доцільний, у певних аспектах текстурний мінімалізм, порівняно з іншими досліджуваними зразками. Формотворення цих дверей відбувається шляхом поєднання рельєфних ліній та спрямованих догори прямих, що можна прослідкувати й у інших варіантах, але різнорівневе використання дерев'яних площинних частин та скла неначе створює оригінальний малюнок.

Висновок. Отож, розгляд та аналіз не великої кількості дверей м. Івано-Франківська, створених у стилі сецесії, показує різноманітність та унікальність архітектури цього періоду. І наше основне завдання полягає у збереженні творів мистецтва, зокрема архітектури та її частин.

Список використаних джерел

1. Коротка історія дверей. URL: <https://dooranddoor.com/a-brief-history-of-doors/>
2. Архітектура XIX-XX століть на Україні. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/arhitektura/22556/>

3. 12 дверей Івано-Франківська, що стали insta-локаціями. URL: <https://dovkola.media/12-dverey-ivano-frankivs-ka-shcho-staly-insta-lokatsiiamy/>

4. Історія стилю модерн. URL: <https://studfile.net/preview/2010488/page:3/>

Екземпляр №1

Екземпляр №2

Екземпляр №3

Екземпляр №4

РОЛЬ ЗОНУВАННЯ В ОФОРМЛЕННІ ДИТЯЧОЇ КІМНАТИ

Дидик Наталія, студентка 4 курсу спеціальності «Дизайн».

Науковий керівник – **Пазинюк Марія Василівна**, спеціаліст вищої категорії, Член спілки дизайнерів України.

Актуальність проблеми. Організація простору допомагає забезпечити максимальний комфорт та безпеку для дитини. Крім того, зонування може стимулювати розвиток дитини, сприяти збереженню порядку і позитивному настрою.

Мета. Детально проаналізувати проблему зонування дитячої кімнати, проілюструвати її важливість та вплив на розвиток дитини. Ознайомитись з тенденціями щодо оформлення кімнати з урахуванням різних функціональних зон.

Виклад основного матеріалу. Зонування в дитячій кімнаті може бути використане для розділення простору на різні функціональні зони: зона для ігор, зона відпочинку, зона навчання та інші. Це дозволяє створити організоване середовище, яке допомагає дитині зосередитися на певних діях та дозволяє їй легше розуміти, що очікується від неї в кожній зоні.

Зонування також може стимулювати розвиток дитини. Наприклад, грайлива зона може бути обладнана іграшками та ігровими елементами, що допомагають розвивати творчість та соціальні навички. При облаштуванні цієї зони бажано дослухатись до побажань дитини. Але не забувайте, що діти швидко ростуть і їхні вподобання з часом змінюються. Тому варто завжди бути готовим до змін у дитячій кімнаті.

Зона навчання може бути обладнана письмовим столом та книжковою

полицею, що допомагає створити сприятливе середовище для навчання та розвитку навичок.

Якщо говорити про меблі для дитини, то тут таке ж правило, як і при оформленні самої кімнати - це забезпечити повну безпеку для дитини. Високе ліжко має бути обладнане обмежувачами, або мати бортики. Металеві ручки та кути замінити на пластмасові, щоби уникнути травмування.

Зонування також допомагає зберігати порядок в кімнаті та позитивний настрій дитини. Кожна зона має свою функцію, тому дитина легше розуміє, що робити в кожній зоні та куди повинна покласти свої речі.

Рекомендації щодо оформлення дитячої кімнати з урахуванням зонування включають в себе:

- визначення функціональних зон та відведення їм відповідних ділянок у кімнаті. Відділити зони можна за допомогою шпалер, меблів, мобільної чи фіксованої перегородки.
- використання меблів та інтер'єрних елементів, що підкреслюють функціональність кожної зони.
- оптимальним варіантом для невеликого приміщення є зонування за допомогою світла або кольору. Використання різних кольорів та візуальних елементів, що привертають увагу дитини та допомагають їй розуміти, де починається та закінчується кожна зона [1].

Висновок. Зонування в дитячій кімнаті є дуже важливим елементом під час її оформлення. Дитяча кімната для кожного малюка стає особливим місцем, де йому належить пізнавати навколишній світ. Це неабияк впливає на розвиток дитини. Тому варто уважно поставитись до підготовки дитячої кімнати, не шкодуючи ні сил, ні фантазії. Створення функціональних зон, врахування вікових та індивідуальних потреб дитини, правильно підібрані меблі та колірна гама допоможе створити затишний та безпечний простір.

Список використаних джерел

1. Instamebli «Як облаштувати дитячу кімнату?» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://instamebli.com.ua/yak-oblashtuvati-dityachu-kimnatu>

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРИКЛАДНА МАТЕМАТИКА»
«ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ПРИКЛАДНОЇ
МАТЕМАТИКИ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»), спеціаліст вищої категорії Солонець Дмитро Михайлович.

СЕКРЕТАР – викладач циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»), спеціаліст вищої категорії Ковбас Людмила Петрівна.

МЕТОДИ ІНТЕГРУВАННЯ – СПОСІБ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ
ПРОБЛЕМ

Павляк Вікторія, студентка 4 курсу,
спеціальності «Прикладна математика».

Науковий керівник – **Калина Лілія Ігорівна**,
спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Вплив російського вторгнення на екологію України складний і різноманітний. Стан повітря погіршується через бойові дії у прямий та непрямий способи. Прямий вплив бойових дій – це детонування снарядів, використання артилерійської зброї та авіабомб. Непрямий вплив бойових дій – це пожежі в екосистемах, вибухи нафтобаз, атаки на промислові об'єкти та склади небезпечних відходів, як-от пінополіуретан, мінеральні добрива, лакофарбові вибори, аміачна

селітра тощо. Водночас російська армія випустила по Україні десятки тисяч ракет³. У деяких випадках ці ракети влучали в українські склади боєприпасів, які теж детонували. Від таких вибухів в атмосферне повітря викидаються свинець, сажа, вуглець й інші шкідливі речовини. А залишки снарядів містять сірку, мідь, залізо та вуглець. При потраплянні у ґрунт вони забруднюють воду, а згодом отруюють людей і тварин. Проблема забруднення атмосфери свинцем, сажею та іншими речовинами є важливою з точки зору охорони здоров'я населення та збереження довкілля і в мирний час. Дорожній транспорт, промислові викиди є основними джерелами викидів шкідливих елементів в атмосферу, який потім осідає на поверхні ґрунту та водойми. Свинець може накопичуватися в організмі людини та викликати серйозні захворювання, такі як неврологічні порушення, проблеми зі здоров'ям серцево-судинної системи, навіть розлади розумової діяльності. Тому виникає потреба в пришвидшенні вирішення цієї проблеми шляхом тестування та дослідження екологічною службою і аналітичним способом - шляхом обчислень, зокрема, написанням програм на мові програмування C#, які дозволять обчислювати викиди шкідливих речовин в навколишнє середовище та контролювати їх вміст.

Мета. Застосувати метод Сімпсона для обчислення викидів шкідливих елементів в мирний і військовий час за поданою формулою за допомогою програмної реалізації об'єктно-орієнтованою мовою C#.

Виклад основного матеріалу. Для інтегрування методом Сімпсона потрібно знати значення підінтегральної функції у точках, в яких проводиться апроксимація параболою. Для цього потрібно розбити інтервал інтегрування на парну кількість відрізків та обчислити значення функції в кінцях кожної підрізки та її середині.

1. Розбиваємо інтервал $[a, b]$ на парну кількість відрізків довжиною h : $x_0 = a$, $x_1 = a + h$, $x_2 = a + 2h, \dots$, $x_n = b$.
2. Обчислюємо значення підінтегральної функції в кожній з цих точок: $f_0 = f(x_0)$, $f_1 = f(x_1)$, $f_2 = f(x_2), \dots$, $f_n = f(x_n)$.

3. Обчислюємо наближене значення інтегралу за формулою методу Сімпсона:

$$I \approx \frac{h}{3} [f_0 + 4f_1 + 2f_2 + 4f_3 + \dots + 2f_{n-2} + 4f_{n-1} + f_n].$$

4. Перевіряємо отримане значення на точність. Для цього можна порівняти значення інтегралу, отримане методом Сімпсона, зі значенням, отриманим за допомогою іншого числового методу або за допомогою аналітичних методів.

Висновки. Можливість наближено вирахувати кількість шкідливих речовин в навколишньому середовищі через військові дії на території України, а також в мирний час, дозволяє побачити, де починається безпечна зона та допустима норма забруднення. Цю можливість маємо завдяки програмній реалізації керувати процесом, змінювати масштаби, кількість викидів небезпечних речовин на певні об'єкти. Таким чином, ми можемо запобігти накопичуванню шкідливих речовин в організмі людини та виникненню серйозних захворювань. А також підтримати розвиток галузі програмування і в подальшому за допомогою неї покращити свій рівень життя.

Список використаних джерел та інтернет-ресурсів

1. Чисельні методи : навчальний посібник / В. М. Задачин, І. Г. Конюшенко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 180 с. (Укр. мов.)
2. Андруник В.А., Висоцька В.А., Пасічник В.В., Чирун Л.Б., Чирун Л.В. Чисельні методи в комп'ютерних науках: навчальний посібник – Львів: Видавництво «Новий світ – 2000», 2020. – 470 с.
3. <https://www.the-village.com.ua/village/city/eco/326103-yak-strazhdae-ekologiya-cherez-obstrili>.
4. <https://kunsht.com.ua/zapaxlo-smalenim-yak-vijna-vplivaye-na-stan-povitrya-v-ukra%D1%97ni/>.

РОЗРОБКА ДОДАТКУ КОНВЕРТАЦІЇ ВЕБ САЙТУ ДЛЯ МОДУЛЯ ESP8266 МОВОЮ ПРОГРАМУВАННЯ C#

Галицький Володимир, студент 4 курсу спеціальності «Прикладна математика».

Науковий керівник — **Солонець Дмитро Михайлович**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Модуль ESP8266 є популярним мікроконтролером, який може використовуватися для з'єднання з Інтернетом за допомогою Wi-Fi. Додаток конвертації веб-сайту для модуля ESP8266 може бути корисним у випадках, коли необхідно отримувати дані з веб-сайту або керувати пристроями на веб-сайті через ESP8266.

Наприклад, якщо у вас є датчик температури, підключений до ESP8266, ви можете використовувати додаток конвертації веб-сайту, щоб зчитати дані про температуру з вашого веб-сайту та відображати їх на ESP8266. Це може бути корисно, якщо ви хочете отримувати оновлення температури в реальному часі.

Також, якщо ви маєте деякі пристрої на веб-сайті, наприклад, світлофори, ви можете використовувати додаток конвертації веб-сайту, щоб керувати цими пристроями через ESP8266.

Мета. Метою додатку конвертації веб-сайту для модуля ESP8266 є забезпечення зв'язку між веб-сайтом та ESP8266. Цей додаток дозволяє отримувати дані з веб-сайту та керувати пристроями на веб-сайті через ESP8266.

Основна мета додатку полягає в тому, щоб дозволити ESP8266 отримувати та

відправляти дані через Інтернет. За допомогою цього додатку, ESP8266 може стати частиною Інтернету речей (IoT) та інтернет-пристроїв.

Виклад основного матеріалу.

Основним матеріалом додатку конвертації веб-сайту для модуля ESP8266 є програмний код, який дозволяє взаємодіяти з веб-сайтом та ESP8266. Нижче наведено основний код, який можна використовувати для цієї мети:

```
if (openFileDialog.ShowDialog() == DialogResult.OK)
{
    //шлях
    filePathRead = openFileDialog.FileName;

    //Read the contents of the file into a stream
    var fileStream = openFileDialog.OpenFile();

    using (StreamReader reader = new StreamReader(fileStream))
    {
        fileContent = reader.ReadToEnd();
    }
}
string[] strings = fileContent.Split("\n");
//label6.Text += fileContent.Length;
for (int i = 0; i < strings.Length; i++)
{
    listBox1.Items.Add(strings[i].ToString());
}
```

Висновки. Додаток конвертації веб-сайту для модуля ESP8266 є потужним інструментом для забезпечення зв'язку між веб-сайтом та ESP8266. Він дозволяє взаємодіяти з пристроями на веб-сайті, керувати ними та отримувати дані з них через ESP8266.

Цей додаток може бути корисним для різних застосувань, зокрема для розробки систем Інтернету речей (IoT) та моніторингу і контролю систем через Інтернет. Він дозволяє швидко та ефективно забезпечувати зв'язок між веб-сайтом та ESP8266, що дає можливість розширити можливості контролю та моніторингу великої кількості систем та пристроїв.

Усі ці фактори взяті разом дозволяють створити потужний інструмент, який може бути використаний для розробки різноманітних систем Інтернету речей та моніторингу систем через Інтернет з використанням ESP8266.

Список використаних джерел

1. "ESP8266 NodeMCU Introduction." Random Nerd Tutorials.
<https://randomnerdtutorials.com/getting-started-with-esp8266-nodemcu/>
2. "ESP8266 Web Server Tutorial (Code and Schematics)." Random Nerd Tutorials.
<https://randomnerdtutorials.com/esp8266-web-server/>
3. "ESP8266 Arduino Core Documentation." GitHub.
<https://github.com/esp8266/Arduino/blob/master/README.md>
4. "ESP8266 HTTP Client." ESP8266 Arduino Core Documentation. <https://arduino-esp8266.readthedocs.io/en/latest/esp8266wifi/http-client.html>
5. "ESP8266 WiFi Module Quick Start Guide." Adafruit Industries.
<https://learn.adafruit.com/adafruit-huzzah-esp8266-breakout/using-arduino-ide>

РОЗРОБКА ДОДАТКУ
РОЗРОБКА ANDROID ДОДАТКА TO-DO LIST
ЗА ДОПОМОГОЮ МОВИ ПРОГРАМУВАННЯ
JAVA

Рокицький Іван, студент 2 курсу спеціальності
«Прикладна математика».

Науковий керівник – **Солонець Дмитро**
Михайлович, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. У сучасному світі залишатися організованим важливо як ніколи. На допомогу приходить додаток To-Do list, покликаний впорядкувати наше життя.

Однією з переваг використання To-Do list є його доступність. Незалежно від того, де ви знаходитесь - вдома, в офісі чи в дорозі, - ваші завдання завжди знаходяться у додатку на відстані одного дотику.

Ще одним привабливим аспектом є інтерфейс. Додаток To-Do list створений в простому стилі, щоб не відволікати користувача від робочого процесу. Також підтримує світлу і темну тему, що сприяє комфортному використанню як вдень, так і вночі.

Все це поєднується з безпекою, оскільки використання SQLite бази даних, вбудованої в додаток, дозволяє зберігати інформацію тільки на вашому пристрої, що гарантує безпеку вашої інформації.

Мета. Мета створення To-Do list - надати людям простий та ефективний інструмент для організації та управління їхніх завдань.

Додаток зі списком справ дозволяє користувачам легко фіксувати свої завдання

в одному місці, що звільняє від необхідності пам'ятати про кожне завдання.

Виклад основного матеріалу.

Основним матеріалом додатку To-Do list є програмний код, створений за допомогою мови програмування Java в середовищі розробки Android Studio і призначений для мобільних пристроїв на базі операційної системи Android. Для створення інтерфейсу та бізнес-логіки використовувались бібліотека Appcompat, технології Git та встроєні в Android Studio інструменти(Maven, Gradle та інші).

Додаток створює та керує SQLite базою даних за допомогою запитів, створених за допомогою мови SQL, куди зберігає інформацію.

Також додаток підтримує створення віджета, що допомагає простіше відстежувати список незакінчених задач.

Висновки. Додаток To-Do list є зручним, доступним та безпечним інструментом, що дозволяє користувачам легко фіксувати свої завдання в одному місці, що звільняє від необхідності пам'ятати про кожне завдання.

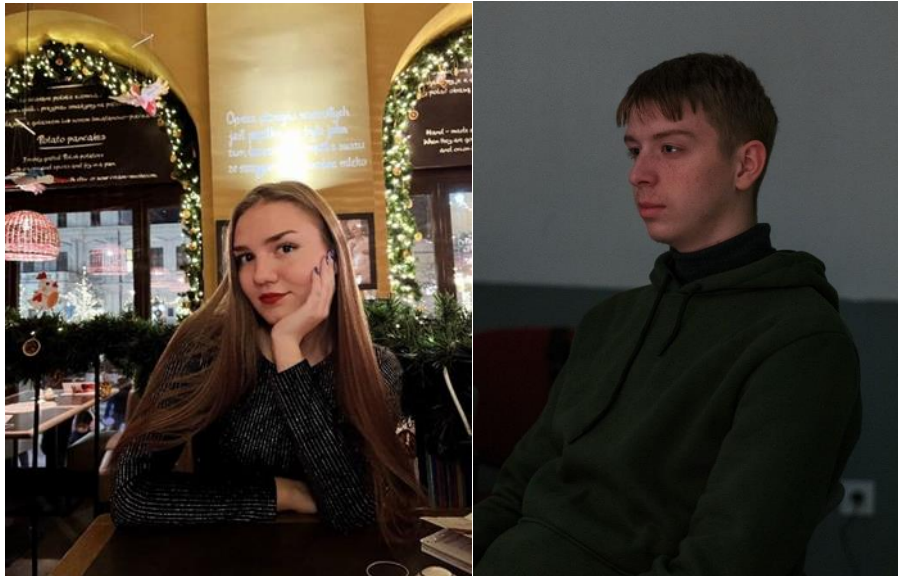
Завдяки його простому інтерфейсу та підтримці світлої і темної теми, користувачі можуть швидко та з комфортом додавати нові, а також відмічати виконані завдання.

Загалом, додаток представляє суміш сучасних технологій та простоти дизайну, що дозволяє ефективно організовувати робочий час та підвищує продуктивність користувачів.

Список використаних джерел

1. “SQLite Database in Android Studio.” Android Developers. <https://developer.android.com/reference/android/database/sqlite/SQLiteDatabase>
2. “Introduction to activities.” Android Developers. <https://developer.android.com/guide/components/activities/intro-activities>
3. “Intents and intent filters.” Android Developers. <https://developer.android.com/guide/components/activities/intro-activities>
4. “Develop UI for Android.” Android Developers. <https://developer.android.com/develop/ui>
5. “Android SQLite Tutorial.” Java-T-Point. <https://www.javatpoint.com/android-sqlite-tutorial>
6. “Android RecyclerView List Example” Java-T-Point. <https://www.javatpoint.com/android-recyclerview-list-example>

РОЗРОБКА ТА СТВОРЕННЯ САЙТУ НА ТЕМУ: "SYNTAX STATION: КОРИСНІ СТАТТІ ТА СЕРВІСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ІТ СФЕРИ" ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЙ HTML, CSS ТА PHP.

Поп'юк Денис та Опар Юлія, студенти 3 курсу спеціальності «Прикладна математика».

Науковий керівник – **Солонець Дмитро Михайлович**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. У сучасному світі веб-розробка є надзвичайно важливою і популярною галуззю. Вона поєднує в собі багато галузей, таких як дизайн, маркетинг, програмування та інші. Після створення дизайнером макету, перед верстальником постає важливе питання: якими методами та технологіями реалізовувати даний проєкт? Хорошим та сучасним рішенням є використання технологій Flexbox та Grid. Корисність цих технологій полягає в тому, що вони дозволяють створювати динамічні та адаптивні веб-сторінки, які забезпечують зручну та легку навігацію користувачів. Крім того, використання цих технологій дозволяє створювати веб-сайти з більш ефективним і раціональним використанням місця та ресурсів серверів, що забезпечує швидкість та

ефективність роботи сайту.

Також важливою перевагою використання технологій Flexbox та Grid є те, що вони є стандартами веб-розробки, які підтримуються браузером та розробницькими інструментами. Це забезпечує сумісність та зручність у використанні цих технологій для веб-розробників та користувачів.

Мета. Створити веб-сайт технологіями Flexbox та Grid, з актуальною для студентів тематикою.

Виклад основного матеріалу. Перед початком створення веб-сайту потрібно обрати тему (попередньо дослідивши актуальність) та вирішити за допомогою яких методів, програм та мов слід його реалізовувати.

На наш погляд, сайт з корисними матеріалами для студентів нашої та схожих спеціальностей є актуальною темою, оскільки може полегшити навчання, та допомогти у вирішенні багатьох завдань.

Не менш важливим етапом створення сайту є розробка дизайн-макету, адже візуальна привабливість – важлива складова проекту, вона визначає які емоції отримає користувач при перебуванні на сайті та чи захоче повернутися знову. Під час розробки макету особливу увагу слід приділити інтуїтивно зрозумілому розміщенню елементів, таких як кнопки, навігація тощо. Це потрібно для того, щоб користувач без проблем міг знайти потрібну сторінку, користуючись попереднім досвідом.

Для розробки макету ми використали редактор Figma. Він створений спеціально для розробки макетів сайтів, що робить роботу в ньому простою та продуктивною.

Для реалізації сайту використали мову гіпертекстової розмітки тексту HTML, каскадні таблиці стилів CSS та мову програмування PHP.

Особливу увагу приділили технологіям Flexbox та Grid, адже вони підтримуються багатьма браузерами та дозволяють швидко та точно розмістити

елементи сайту.

Flexbox – це сучасна та зручна технологія верстки, яка значно спрощує процес адаптивної верстки вебсторінок. Головною ідеєю верстки за допомогою Flexbox є надання контейнеру здатності змінювати ширину, висоту, порядок своїх елементів для найкращого та повного заповнення простору (в більшості випадків – для підтримки всіх видів дисплеїв і розмірів екранів), що дає безсумнівні переваги при вирішенні такої проблеми, як розміщення різних блоків зображень на вебсторінці.

За допомогою мови PHP ми підключили до проєкту базу даних, що дало можливість додати до сайту реєстрацію та авторизацію користувачів.

Висновки. Використовуючи усю вищезазначену інформацію, ми реалізували проєкт та отримали яскравий, креативний та корисний сайт.

Список використаних джерел

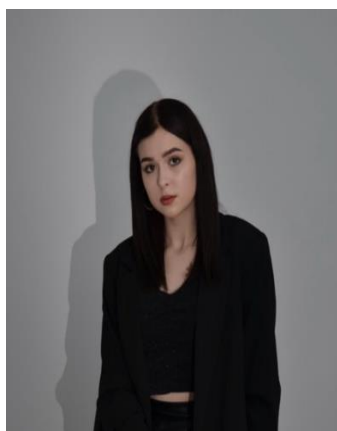
1. Захарченко М.В., Йона Л.Г., Щербина, Ю.В., Онацький О.В. (2008). Розвиток криптології та її місце в сучасному суспільстві / Одеса: Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова.
2. <https://sebweo.com/vikoristannya-flexbox-v-css3-dlya-adaptivnogo-dizajnu/>

СЕКЦІЯ ПРАВНИЧИХ НАУК
« ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРАВОВИХ НАУК ОЧИМА
ПРАВНИКІВ-ПОЧАТКІВЦІВ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії професійної та практичної підготовки (спеціальність «Право») Савчин Наталія В'ячеславівна.

СЕКРЕТАР – методист Дем'янчук Ольга Ярославівна.

ЕТАПИ, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС

Надія Гайдич, студентка 2 курсу спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Малиновська Ірина Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Питання вступу України до Європейського Союзу (далі - ЄС) не є новим. Правники, науковці, політичні діячі, саме суспільство вже давно виразили свою позицію стосовно цього. Стан опрацювання цієї проблематики був і залишається актуальним, незважаючи на те, яка кількість досліджень з цієї теми вже була опублікована.

Питання входження України до ЄС вивчалися та аналізувалися зазвичай в напрацюваннях європейських науковців, які загалом базувалися на загальних роботах у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу. Проте, час йде вперед, Україна рухається вперед, і це питання дедалі більше стає актуальнішим, а на сучасному етапі державотворення дедалі більше привертає до себе увагу.

Мета. Висвітлити тему етапів та перспектив вступу України до ЄС.

Виклад основного матеріалу. Обрання європейського напрямку інтеграційних відносин є виправданим через культурну, ментальну та географічну близькість України до цього об'єднання.

Крім того, євроінтеграція є важливим цивілізаційним вибором, що буде формувати напрям політичного, економічного та культурного розвитку нашої держави, посилить її вагу, як суб'єкта геополітичних відносин на довгу перспективу.

Слід наголосити, що Україна, через обставини, які її спіткали має шанс прискореного вступу до Євросоюзу в рамках існуючих процедур. Проте, не слід забувати, що Європейський Союз може прийняти рішення щодо розробки спеціального порядку для прискорення процедури вступу.

У будь-якому випадку, входження України до Європейського Союзу, за періоду збройного конфлікту Російської Федерації на території України, стане прецедентом в історії існування такого об'єднання держав, як Європейський Союз.

Необхідно розуміти, що вступ України до ЄС залежить від того, коли закінчиться війна та від виконання переліку поставлених перед нашою державою та суспільством вимог. Кожна вдало проведена реформа створює підґрунтя для наближення мети отримання членства у Європейському Союзі.

Висновки. Європейська інтеграція України – складний, багаторівневий процес у різних сферах суспільного життя. Інтеграція України до ЄС є стратегічним вибором українського суспільства, підтвердженим багатьма випробуваннями. Курс України на вступ до ЄС зафіксований у низці законодавчих актів України.

Цілком зрозуміло, що нашій державі потрібно зробити та прийняти ще достатню кількість змін на євроінтеграційному шляху, однак з огляду на те, як Україна захищає свою незалежність, є всі підстави

стверджувати, що Україні дійсно гідна Євросоюзу, і їй вже не потрібно це доводити.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія. Розширення Європейського Союзу-п5
2. Європейська інтеграція-п2

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА СПОСОБИ ПРИТЯГНЕННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Тетяна Лазорик, студентка 2 курсу
спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Малиновська Ірина
Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист.

Актуальність проблеми. Притягнення воєнних злочинців до кримінальної відповідальності, що має на меті забезпечення справедливості, прав людини та міжнародного гуманітарного права. Це може бути здійснено через основні напрями та способи, а саме міжнародні трибунали, національні суди та міжнародні механізми, які відповідають за здійснення правосуддя у відношенні воєнних злочинців.

Оскільки відсутність відповідальності за такі злочини може призвести до безкарності та повторення воєнних злочинів у майбутньому, що включатимуть у себе вбивства, насильство, сексуальне насильство, етнічну чи расову дискримінацію, насильство проти жінок та дітей, знищення культурних та історичних пам'яток, злочини проти миру тощо.

Мета. Висвітлити дані напрями та способи притягнення воєнних злочинців до кримінальної відповідальності.

Виклад основного матеріалу. Воєнні злочинці – це представники або очільники, як держави агресора в цілому, або ж найманці, що працюють на уряд держави агресора, що здійснюють серйозні порушення міжнародного гуманітарного права (порушення законів і звичаїв війни), за скоєння яких передбачено кримінальну відповідальність фізичних осіб на національному та

міжнародному рівнях. Однак це не варто плутати з поняттям "військовий злочин", які посягають на порядок несення військової служби і є категорією національного кримінального права.

Притягнення воєнних злочинців до кримінальної відповідальності є важливою складовою боротьби проти злочинів, що вчиняються в контексті збройних конфліктів та воєнних дій. Міжнародне переслідування за воєнні злочини. Сьогодні одночасно існує декілька механізмів притягнення РФ та її керівництва до відповідальності, зокрема засобами міжнародних судових інституцій та міжнародних воєнних трибуналів. [1]

Основні напрями та способи притягнення воєнних злочинців до кримінальної відповідальності включають:

1. Воєнні трибунали *ad hoc*. Створювались для судового переслідування осіб та держав, відповідальних за серйозні порушення МГП, здійснені на території окремих країн (всім добре відомі Нюрнберзький і Токійський трибунали).

2. Міжнародний кримінальний суд. Першим постійно діючим органом міжнародної кримінальної юстиції є Міжнародний кримінальний суд, який було засновано на основі Римського статуту, прийнятого в 1998 році, розташований у Гаазі (Нідерланди). МКС може розглядати злочини проти людства, воєнні злочини та злочини агресії, і його рішення є остаточним та безапеляційним.

3. Міжнародний суд ООН. Наступним напрямком юридичної боротьби є звернення України до МС ООН у Гаазі, Нідерланди.[2]

Висновки. Воєнні злочинці - це особи, які вчинили серйозні порушення міжнародного гуманітарного права або національного законодавства під час війни або збройного конфлікту. Це можуть бути військовослужбовці, офіцери, воєнні командири, а також цивільні особи, які причетні до злочинів, пов'язаних з військовим конфліктом. Воєнні злочини включають у себе такі порушення, як

масові вбивства, насильство, пограбування, насильство щодо жінок та дівчат, використання хімічних та біологічних збройних засобів, насильство проти полонених та цивільних осіб, насильство проти дітей тощо. Воєнні злочинці мають бути притягнуті до відповідальності за свої вчинки перед національними чи міжнародними судами.

Список використаних джерел

1. Режим доступу: jurliga.ligazakon.net
2. Режим доступу: <https://warcrimes.gov.ua/qa.html>

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Вероніка Стефанишин, студентка 3 курсу спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Наконечна Іванна Миколаївна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми: В ході війни між Україною та росією фіксується багато воєнних злочинів, також, було внесено низку змін до Кримінального Кодексу України в рамках воєнного стану, тому актуальність теми на сьогоднішній день надзвичайно висока. Захисники Вітчизни мають бути прикладом мужності, чесності та відповідальності. Однак вчинення злочинів проти встановленого порядку несення або проходження військової служби істотно підриває авторитет, породжує неповагу до військовослужбовців та державної влади загалом.

Мета: Детально вивчити та запам'ятати зміни, що були внесені до кримінального законодавства, щодо кваліфікації воєнних злочинів, а також провести паралелі з історичними подіями, що відбувалися під час Другої Світової війни.

Виклад основного матеріалу: Воєнні злочини – це свідоме, грубе, порушення законів та звичаїв війни, за який винуватці (учасники бойових дій та особи, які віддають їм накази) несуть кримінальну відповідальність, визначену рішенням міжнародних воєнних трибуналів.

Окремі склади воєнних злочинів містяться в багатьох інших документах. Вони містяться у 28 ст. Гаазької конвенції про захист культурних цінностей під

час військових конфліктів 1954 р., ст. 5 Конвенції про заборону військового або будь-якого іншого ворожого використання засобів впливу на природне середовище 1976 р.

Окремо слід зазначити установчі документи органів міжнародної кримінальної юстиції, зокрема Статути міжнародних та змішаних воєнних і кримінальних трибуналів, Римський статут Міжнародного кримінального суду тощо.

Міжнародне право встановлює не лише індивідуальну відповідальність за військові злочини, а й групову відповідальність. Командир військової частини несе відповідальність за порушення підлеглими норм міжнародного гуманітарного права, якщо він знає про можливе вчинення ним злочинів, але не докладає зусиль для їх запобігання або припинення відповідно до положень МГП (Стаття 86 I Протоколу до Женевських конвенцій 1949 року).

Термін давності не поширюється на військові злочини та злочини проти людства, як це передбачено Конвенцією ООН 1968 року.

З 7 березня 2022 року Законом № 2117-IX внесено зміни до Кримінального Кодексу України щодо посилення відповідальності за злочини, передбачені ст. 185, 186, 187, 189, 191, вчинені в умовах воєнного стану. Це основні корисливі кримінальні правопорушення, які завжди становили значну частину всієї кримінальної статистики в Україні – крадіжка, грабіж, розбій, вимагання, а також розтрата і заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Наприклад, крадіжка (ч. 1 ст. 185 КК) до цього вважалася не злочином, а кримінальним проступком, і за неї було передбачено покарання у виді штрафу 17 тис. грн. або обмеження волі строком до 5 років.

Висновок: Актуальність теми воєнних злочинів у кримінальному праві України є надзвичайно високою, але, незважаючи на це, тема залишається малодослідженою. Усі воєнні злочини, що вчиняються зараз, будуть зафіксовані,

а винуватці покарані.

Список використаної літератури:

1. Адельханян Р.А. Воєнні злочини в сучасному праві. – М.: Наукова книга, 2006 – 320с.
2. Лукашук І.І. Міжнародне Кримінальне право / І.І. Лукашук, А.В. Наумов. – М.: Спарк, 1999. – 287 с.
3. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими. [Електронний ресурс – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text].

МАРОДЕРСТВО

Мар'яна Шевчук, студентка 4 курсу
спеціальність «Право»

Науковий керівник – **Наконечна Іванна
Миколаївна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність теми. Проблема мародерства, з якою ми зіштовхнулись після повномасштабного вторгнення, на жаль, стала однією з актуальних тем сьогодення у нашому суспільстві, яку треба досліджувати. Це відбувається щодня на лінії фронту нашої країни. Коли ми прагнемо захиститись від ворога і жити вільно, інші наживаються на чужому горі. Те, що це не припиняється протягом багатьох кривавих війн, свідчить нам про те, що традиції злочинів минулих років не втратили своєї значущості і в теперішній час. Тому саме цю проблему я обрала для свого дослідження.

Мета. Метою цього дослідження є проаналізувати даний злочин. Виявити, чим він відмежовується від інших злочинів. Дослідити початки мародерства та його історію виникнення. Актуалізувати значимість мародерства в Україні на даний час.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Кримінального кодексу України (ст 432) мародерством вважається викрадення на полі бою речей, що знаходяться при вбитих чи поранених.[1] Слід першочергово зазначити, що суб'єктом тут можуть бути лише військовослужбовці. Не менш важливим є те, що злочин має місце тільки тоді, коли присутній прямий умисел. Викрадення має відбуватись на полі бою, на ділянці де ведуться або велись бойові дії. Щодо речей, які привласнюються при скоєнні цього злочину, розуміються особисті речі

убитого чи пораненого, обмундирування. Для складу цього злочину не має значення, до якої армії належать вбиті і поранені, речі яких розкрадались.

Згідно із старим законодавством злочин карався позбавленням волі на строк від трьох до десяти років, але від 7 березня 2022 року набрав чинності Закон України від 03.03.2022 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство», який зачепив низку статей, включаючи і 432 статтю. Таким чином, мінімальний термін позбавлення волі три роки змінився на п'ять років.[2]

У 1864 році на конференції, скликаній Федеральною радою Швейцарії, була ухвалена Женевська конвенція, яка мала поліпшити долю поранених і хворих у арміях. Згодом відбулась наступна конференція у Брюсселі 1874 році, на якій було приділено увагу мародерству.

Коли нацистська Німеччина окупувала великі території Східної Європи та Радянського Союзу, солдати, які входили до складу німецької армії, часто мародерили на ворожій території. Вони жили в складних умовах і в більшості випадків не отримували необхідних ресурсів, що призводило до злочинів.

Вже сотні років мародерство та інші кримінальні правопорушення визнаються воєнними злочинами, але в різних масштабах певною мірою присутні на війні і сьогодні. Мародерство залишається актуальним і зараз. Від 24 лютого 2022 року і до сьогодні, наша держава продовжує боротись за свою незалежність. Станом на 9 лютого 2023 року міністр внутрішніх справ повідомив що відкрито більше 80 тисяч проваджень за фактами мародерства.

Висновки. Мародерство є тяжким злочином, який має довгу історію. Залишаючись актуальним і в даний час, мародерство негативно впливає на наше суспільство. Протидія цьому злочину забезпечить порядок і безпеку в державі. Досить важливим є те, що з часом боротьба з мародерством вдосконалюється. Якщо в майбутньому приділяти достатньо уваги цьому злочину, можна вплинути

на свідомість та ідеологію майбутніх поколінь. Наше суспільство розвивається у правильному напрямку і вдосконалює умови для мирного і вільного життя.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України.
2. Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство».
3. Карпенко М. І. «Злочини проти встановленого порядку несення військової служби».

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Вікторія Лашта, студентка 3 курсу спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Савчин Наталія В'ячеславівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На сьогодні криптовалюта є однією з найбільш обговорюваних тем, вона стала глобальним явищем, відомим для більшості людей, яке допомагає заробляти або є способом вкласти кошти. Перед державами виникло питання, як її правильно врегулювати в законодавстві? Адже криптовалюта не регулюється Центральними банками країн, а її курс не прив'язаний до економіки будь-якої країни безпосередньо.

Мета. Розглянути криптовалюту як об'єкт цивільних правовідносин.

Виклад основного матеріалу. Криптовалюта - це різновид цифрових грошей, в основі якої лежить технологія криптографії, тобто, шифрування даних. Вона не має фізичного вигляду, а існує тільки в електронному вигляді. Її основні особливості - це анонімність, децентралізація і захищеність. Термін «криптовалюта» пішов від англійського «cryptocurrency» і позначає віртуальні гроші, які не належать жодній державі.

Криптовалюта може бути розглянута як об'єкт цивільно-правових відносин в різних аспектах:

- криптовалюта як майно: Законодавство багатьох країн визнає криптовалюту як майно, тому вона може бути об'єктом купівлі-продажу, подарунку, спадщини та інших правочинів, що відносяться до майнових прав.
- криптовалюта як засіб платежу: У деяких країнах криптовалюта визнається як законний засіб платежу, тому вона може бути використана для

оплати товарів та послуг. Однак, не всі бізнеси приймають криптовалюту як засіб оплати, і в деяких країнах це заборонено законодавством.

- криптовалюта як інвестиційний актив: Криптовалюта може бути розглянута як інвестиційний актив, тому вона може бути об'єктом купівлі та продажу з метою отримання прибутку. У багатьох країнах інвестиції в криптовалюту регулюються спеціальними правилами та обмеженнями.

- криптовалюта як об'єкт договорів: Криптовалюта може бути об'єктом договорів, таких як договори про купівлю-продаж криптовалюти, договори про виконання робіт або послуг за криптовалюту тощо.

- криптовалюта як об'єкт спадщини: Криптовалюта може бути передана у спадщину відповідно до законодавства про спадщину. Однак, це може бути складно в зв'язку з відсутністю фізичного зберігання криптовалюти та необхідністю доступу до приватного ключа [1, с.39].

Правове регулювання криптовалюти необхідне з декількох причин:

- 1) захист інвесторів;
- 2) боротьба зі злочинністю;
- 3) забезпечення державної безпеки;
- 4) можливість оподаткування.

Загалом, ставлення держав до криптовалют є різним і залежить від багатьох факторів, таких як економічний потенціал технології, рівень розвитку фінансової системи та загальної політичної ситуації. Наразі єдиного рішення щодо подальшої стратегії розвитку криптовалюти в світі не існує, а розвиток і становлення криптовалюти в різних країнах світу не стоїть на місці і з кожним днем все більше впроваджується по всьому світу [2, с.88].

Висновок. Як бачимо, Україна має таку ж проблему, що й інші цивілізовані країни – технології випереджають законодавство. Варто надати криптовалютам особливий статус, який відображатиме їхню специфіку.

У довгостроковій перспективі легалізація ринку віртуальних активів стимулюватиме цифрову економіку в Україні й допоможе інтегруватись у світову економічну спільноту, а відтак — зробити нашу країну не тільки привабливою юрисдикційно, але й конкурентоспроможною.

Список використаних джерел

1. Скрипник В. Місце крипто валюти в системі об'єктів цивільних прав // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – Вип. 8. – С. 38-43.
2. Ковальчук А, Стеценко С. Фінансово-правові засади регулювання крипто валютного ринку // Публічне право. – 2018. – Вип. 1 (29). – С. 85-92.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО ВИЗНАННЯ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ

Козак Олександра, студентка 4 курсу
спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Савчин Наталія
В'ячеславівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На даному етапі розвитку вітчизняного законодавства в правовому регулюванні інституту визнання особи безвісно відсутньою існує низка колізій, які потребують вирішення. В зв'язку з цим виникають проблеми під час практичного застосування інституту визнання особи безвісно відсутньою у питаннях майнових і шлюбних відносин, відносин усиновлення, а також в частині захисту особистих прав осіб, які були визнані безвісно відсутніми.

Мета. Висвітлити проблему процесуальних особливостей розгляду справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою.

Виклад основного матеріалу. Інститут визнання особи безвісно відсутньою існує далеко не у всіх країнах. У тих державах, де він присутній, існують матеріальні норми, які є відмінними щодо регулювання умов та строків визнання особи безвісно відсутньою, а також юридичних наслідків безвісної відсутності.

Безвісно відсутньою вважається особа, відсутність якої встановлюється в судовому порядку. Підстави визнання фізичної особи безвісно відсутньою передбачені статтею 43 ЦК України: фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання

немає відомостей про місце її перебування [1].

Для того, щоб особа набула такого статусу, заявник має подати відомості у заяві, що містять факт зникнення. Заявником може бути один з подружжя, діти, батьки, будь-які члени сім'ї, кредитори або інші зацікавлені особи.

За наслідками розгляду заяви та ухвалення судом рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою настають відповідні правові наслідки:

1) нотаріусом встановлюється опіка над майном такої особи, призначається опікун, який управляє майном в інтересах особи, яка визнана безвісно відсутньою, в тому числі надає утримання особам, яких був зобов'язаний утримувати безвісно відсутній за рахунок цього майна;

2) інший з подружжя одержує право розірвати шлюб у спрощеному порядку в органах державної реєстрації актів цивільного стану;

3) припиняються зобов'язання, нерозривно пов'язані з особою безвісно відсутнього (наприклад, представництво за довіреністю, договір доручення, трудові контракти, договори надання зниклим послуг).

Особливістю рішення у цих справах є те, що висновок суду про безвісну відсутність фізичної особи ґрунтується на юридичному припущенні знаходження особи в живих.

Та це рішення у разі зміни обставин може бути скасовано судом. Підставою для скасування рішення є одержання судом заяви про появу фізичної особи, яку було визнано безвісно відсутньою або відомостей про місце перебування цієї особи.

Відповідно, у разі скасування рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою правові наслідки такого визнання втрачають свою силу, а права такої особи мають бути поновлені в повному обсязі у встановленому законом порядку.

Висновок. З огляду на воєнний стан, численні вбивства та викрадення

громадян України російськими окупантами, встановлення юридичного факту безвісно відсутньої особи в судовому порядку та набуття статусу особи, зниклої безвісти, є важливим та актуальним для рідних такої особи, а також необхідним для ефективного захисту її прав та водночас прав і обов'язків її близьких.

Список використаних джерел

1. Цивільний Кодекс України // ВВР, 2003, №№ 40-44, ст.356.
2. Бобко В.Г., Жолондієвський Л.О. Особливості судового розгляду цивільних справ про визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою. Право і суспільство. Серія «Цивілістика». – 2018. № 1. С. 49–54.

СТАТУС БІЖЕНЦЯ ЧИ ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ

Таміла Рудак, студентка 3 курсу спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Малиновська Ірина Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Тема біженства чи тимчасового захисту не була сильно популярна до 2022. Багато людей взагалі не розуміли суть цих статусів. Наші українці й взагалі не очікували стати біженцем через війну в 21 столітті. 24 лютого 2022 року-дата яка змінила життя тисячі людей. З початком російського вторгнення в Україну багато українців звернулись по допомогу в ЄС. Європейський Союз надав громадянам України таку підтримку, як: статус біженця, тимчасовий захист та статус туриста.

Мета. Висвітлити проблему статусу біженства та тимчасового захисту. Визначити що краще.

Виклад основного матеріалу. Тимчасовий захист це не отримання статусу біженця, але особи, які отримали тимчасовий захист в ЄС, можуть у будь-коли подати заявку на отримання статусу біженця.

Також варто зауважити, що тимчасовий захист та статус біженця є різними правовими категоріями, і вони мають різні юридичні наслідки.

Тимчасовий захист та біженство відрізняються: нормативним регулюванням, різним порядком отримання, позбавленням, різним колом осіб та різними правами.

А головною різницею є те, що статус біженця - це індивідуальне, гарантоване міжнародними конвенціями право, в той момент як право на

тимчасовий захист є колективним, та не передбачає звернення з індивідуальними заявами та проходження адміністративної процедури її розгляду.

2 березня Європейська Комісія погодила активувати тимчасовий статус, який був передбачений директивою 2001/55/ЄС про тимчасовий захист.

Статус біженця, за Дублінською Конвенцією, надається у першій країні кордон якої, особа тікаючи від війни перетнула. Громадяни України мають право на законне короткотермінове перебування до 90 днів в країнах ЄС.

Наприклад, у Польщі порядок отримання статусу складається з подачі заяви на отримання дозволу на проживання та реєстрації даних особи, яка звернулася за відповідним захистом, тоді як у Німеччині – реєстрації особи в службі у справах біженців, отримання дозволу на проживання та реєстрації -в Службі соціального забезпечення різних країн ЄС щодо тимчасового захисту.

У випадку тимчасового захисту доступ до праці в країні перебування та інше забезпечення надається з моменту звернення, на відміну від особи, яка зажадала отримати статус біженця – очікування в середньому до 6 місяців, поки приймається рішення про надання такого статусу.

При тимчасовому захисті зберігається можливість безперешкодно повернутися до країни громадянства. Водночас, в період очікування рішення уповноваженого органу у наданні статусу біженця заборонено перетинати кордон країни перебування. Тимчасовий захист можна отримати в будь-якій, на думку особи, безпечній країні ЄС (враховуючи винятки), на відміну від статусу біженця, який можна отримати лише в тій країні, кордон якої особа перетнули вперше.

Висновки. Отже, кожен вибирає статус під свою мету перебування в країнах ЄС. Тимчасовий захист - швидке повернення в Україну, без намірів залишитись закордоном. А от статус біженця буде кращим для осіб, які планують і надалі проживати в ЄС, незалежно від закінчення бойових дій в Україні.

Список використаних джерел

1. ДИРЕКТИВА РАДИ 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому.
2. Дублінська конвенція 1990 р.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ МАЙНОВИХ ТА ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ

Шкіряк Василь, студент 2 курсу
спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Малиновська Ірина
Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист.

Актуальність проблеми. Внутрішньо переміщені особи зіткнулися з проблемою здійснення своїх прав, гарантованих Конституцією України, в тому числі виборчих прав, трудових та соціальних прав, захисту права власності, відновлення втрачених ідентифікуючих документів тощо.

Мета. Покращити реалізацію прав внутрішньо переміщених осіб.

Виклад основного матеріалу. З початку збройної агресії російської федерації проти України до березня 2015 року, за даними Управління з координації гуманітарних питань при ООН, число внутрішньо переміщених осіб всередині України сягнуло 1 мільйона 177 тисяч осіб.[1]

Станом на 14 грудня 2022 року стало відомо, що через повномасштабну війну в Україні зареєстрували 4,9 млн. внутрішньо переміщених осіб, з них 30% – це пенсіонери та люди з інвалідністю.

За час повномасштабного вторгнення 135,8 тис. будівель – стільки об'єктів житлового фонду зруйновано або пошкоджено за період з 24 лютого по 1 вересня 2022 р. Через це перед багатьма українцями постало питання пошуку нового житла або тимчасового притулку та забезпечення гідних умов проживання для себе і своїх родин.

Внутрішньо переміщеними особами є люди, що були змушені раптово покинути своє постійне місце проживання в результаті збройного конфлікту, внутрішньої ворожнечі, систематичних порушень прав людини або стихійних лих, але знаходяться на території власної країни. Внутрішньо переміщених осіб прийнято також називати вимушеними переселенцями або просто переселенцями. Від біженців вони відрізняються тим, що не виїжджають за межі країни, громадянами якої є.

Я вважаю, що внутрішньо переміщені особи мають ті ж права, що й інші громадяни, які проживають на території країни, однак через свій статус ВПО можуть зазнавати певних перешкод у реалізації своїх прав, наприклад.

Майнові права ВПО зазвичай пов'язані з правом на власність, на працю та на отримання соціальних послуг. Оскільки ВПО змушені залишати свої домівки через конфлікти, природні катастрофи та інші небезпеки, вони можуть втратити своє майно. У таких випадках, держава має забезпечувати ВПО право на відшкодування втрати майна та на надання житла, що є відповідним відшкодуванням. Ще одним прикладом може бути.

Особисті немайнові права ВПО пов'язані з правами на життя, здоров'я, безпеку та свободу. Вони мають право на захист від насильства, на дотримання їх культурних та релігійних переконань та на захист від дискримінації. Держава повинна забезпечувати ВПО можливість отримувати інформацію про свої права та доступ до правосуддя.[2]

Висновки. Однак, в практиці, реалізація прав ВПО може зустрічати перешкоди, такі як відсутність документів на майно, укладення договору про надання житла та інші. Крім того, на деяких територіях, де відбувається конфлікт, державні інституції можуть бути недоступні, що ускладнює реалізацію прав ВПО.

Україна в свою чергу вживає всіх можливих заходів, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами,

згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо запобігання виникненню передумов вимушеного внутрішнього переміщення осіб, захисту та дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання в Україні.

Список використаних джерел

1. УВКБ ООН
2. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ І ПРОБЛЕМ

Богдана Бундзяк, студентка 2 курсу спеціальності «Право».

Науковий керівник – **Малиновська Ірина Володимирівна**, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Актуальність проблеми. Міжнародні організації є важливим інструментом у вирішенні сучасних викликів та проблем. Для того, щоб вирішити проблему війни на території України, необхідний дієвий механізм реагування організацій, а деякі з них потребують реформування або ліквідації.

Мета. Висвітлити проблему реформування сучасних міжнародних організацій в умовах сучасних викликів та проблем.

Виклад основного матеріалу. Збройна агресія російської федерації проти України, що розпочалася з окупації Криму в лютому-березні 2014 р., а також гібридної війни на Донбасі – з квітня того ж року, та відкритого повномасштабного збройного вторгнення 24 лютого 2022 р., супроводжується знищенням українського цивільного населення, включаючи дітей, руйнуванням міст, змушує звичайний людей та керівництво країни апелювати до норм міжнародного гуманітарного права (МГП). [1].

Починаючи з 2014 року, у зв'язку з незаконною анексією Криму Росією, НАТО розширила підтримку, що надається Україні, у галузі розвитку потенціалу і розбудови спроможностей. Держави-члени Альянсу засуджують та ніколи не визнають анексію Криму Росією, а також її дестабілізуючі й агресивні дії на сході

України та у Чорноморському регіоні. Збільшено присутність НАТО у Чорному морі й активізовано співпрацю у військово-морській галузі між НАТО та Україною.[2].

Ми бачили реакцію міжнародних організацій ще на початку війни:

- Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюції, що засуджують вторгнення РФ та вимагали повного виведення військ з території України

- 07.04.2022р. Призупинене членство РФ у Раді ООН з прав людини через повномасштабну війну в Україні

- Президент Міжнародного комітету Червоного Хреста Пітер Маурер заявив, що команди в Україні продовжать роботу з відновлення життєво важливої інфраструктури, підтримають заклади охорони здоров'я медикаментами та обладнанням, а також сімей харчовими продуктами та предметами гігієни.

- Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг засудив напад і назвав його «серйозним порушенням міжнародного права».

Провідні країни світу та міжнародні інституції, зокрема, ООН, ЄС, ПАРЄ, ОБСЄ, НАТО, G7 виступили із засудженням і невизнанням псевдо референдумів. Своєю чергою, 30 вересня 50 країн-учасниць 66-ї Генеральної конференції МАГАТЕ виступили зі спільною заявою, у якій закликали росію вивести війська з території ЗАЕС і зупинити ядерний шантаж. Шантаж, який відбувається нашою ж зброєю, яку згідно Будапештського меморандуму, ми передали РФ, а вона мала забезпечити нам повну безпеку.

Висновок. Якщо не відбудуться реформи сучасних міжнародних організацій то можливий такий розвиток подій:

1. ООН і надалі розпускатиме місії щодо розслідування злочинів.
2. МКЧХ – не матиме доступу до полонених і залишатиме цивільне населення без гуманітарної допомоги на вірну смерть.

3. Генеральна конференція МЕГАТЕ – закликатиме вивести російське військо з території ЗАЕС та припинити ядерний шантаж.

4. ОБСЄ продовжить закривати моніторингові місії в Україні.

Тому , ці організації повинні прийняти міри , щоб і надалі залишатися важливим інструментом у вирішенні сучасних викликів та проблем.

Список використаних джерел

1. Національна бібліотека України. Збройна агресія російської федерації проти України в контексті міжнародного гуманітарного права.
2. Організація Північноатлантичного договору. Відносини Україна – НАТО.

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА»

Проблема: «ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ І ЇЇ ТУРИСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії дисциплін загальної, професійної та практичної підготовки (спеціальність «Готельно-ресторанна справа»), кандидат географічних наук, спеціаліст вищої категорії Павлюк Світлана Миколаївна.

СЕКРЕТАР – спеціаліст першої категорії Максим'юк Наталія Миколаївна.

ГАСТРОНОМІЯ НА ГУЦУЛЬЩИНІ, ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДАНОМУ РЕГІОНІ»

Томашевська Марта, студентка 1 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – Яцків Галина Юріївна, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Кожен народ багатий на свою національну кухню. Але гуцули – це унікальний народ. Він славиться не лише своїми традиціями, обрядами, говіркою (діалектом), своїм національним одягом, своєю музикою і співанками, устроєм життя та особливим генетичним кодом Гуцулії. Дуже розмаїтою і багатою є гуцульська кухня. Вона вирізняється простотою і, водночас, оригінальністю. Гуцульська кухня приваблює багато туристів до Карпатського регіону. А це в свою чергу сприяє розвитку закладів харчування.

Мета моєї студентсько-наукової конференції описати важливість збереження традиційної гуцульської кухні, яка допоможе розвитку туризму на Гуцульщині та сприятиме забезпеченню новими робочими місцями в даному регіоні.

«Нехай ваша медицина буде вашою їжею, а їжа вашою медициною».

(Гіппократ)

Виклад основного матеріалу. Історія. Основними харчовими продуктами гуцулів наприкінці XIX ст. були кукурудзяна крупа і борошно, картопля, молочні продукти, капуста, квасоля, горох, біб. Майже щодня використовувалося кукурудзяне борошно, з якого на воді варили кулешу у глиняних горщиках або у великих чавунних казанах, бануш на сметані, кашу на молоці і пекли коржі-малаї. З молока робили сири, бринзу, гусянку. М'ясо їли зрідка, в залежності від достатку родини і певною мірою — від пори року: влітку переважало волоче, восени бараняче, взимку свиняче. Сучасна гуцульська кухня успадкувала давні страви, поповнилася новими і стала різноманітнішою. Широко вживаними залишилися сири, бринза, бануш, кулеша, гусянка. І мало що змінилося з давніх у способах їх приготування. Традиційним залишилося використання кукурудзяних крупи та борошна.

Автентичну гуцульську кухню можна спробувати не всюди. Посмакувати справжнім баношем зі шкварками, бринзою і грибами найкраще на Івано-Франківщині (Верховина, південь Надвірнянщини та Косівщини), Буковині (Путильський район та південь Вижницького краю) та на Закарпатті (Рахівський район). Це і є терени тої частини Гуцульщини, що знаходиться в Україні. Якщо ж вирушите до Румунії, то шукайте там кулінарні цікавинки від мармароських та південно-буковинських гуцулів. Територіальне розміщення та історико-політичні зміни — також складова частина історії як народу, так і його кухні, тож тут нічому дивуватися.

До речі, гуцули сьогодні — одна з провідних етнічних груп в Європі, що справді професійно задіяна в екологічному та натуральному гірському вівчарстві.

Гуцульські страви. Серед популярних сьогодні гуцульських страв на столі часто можна побачити верховинський салат. Його «гірка», посипана зеленою

цибулею, складається з тертого твердого сиру, відвареної картоплі, яєць, солоних огірків. Все це добре солять, перчать та заправляють майонезом.

А якщо хочете приготувати холодну закуску по-верховинськи, то до однорідної густої маси перемішуйте тертий сир, яєчний білок, зелений горошок, вершкове масло, кріп, сметану, сіль, чорний перець та майонез. «Гірку» закуски прикрасьте жовтком та петрушкою.

Також цікаві традиційні гуцульські страви з м'яса, кукурудзяної крупи, квасолі. Це різні м'ясні рулети, закуски, квасолеві й грибні супи та борщі, гуцульську голубці, грибний гуцульський борщ, банош, гуцульська бринза, основні страви, наприклад...

Гуцульська гурка (гаряча закуска). Аби приготувати цю смакоту, просійте та відваріть у малій кількості води кукурудзяну крупу (290 г). Потім пропустіть через м'ясорубку свіжі шкварки (120 г). Ріпчасту цибулю (240 г) наріжте дрібно та обсмажте у смальці (100 г) до золотистого відтінку. Готові компоненти треба з'єднати, заправити чорним перцем (2 г) та сіллю (10 г) й добре перемішати. Далі за допомогою спеціального кулінарного шприца й підготовленої кишкової оболонки (60-70 см) формуємо гурку і відварюємо її в окропі 10-15 хв (так, аби не потріскалася). Перед тим, як подати до столу, гурку ще потрібно підсмажити у смальці. Таким чином у вас вийде готовий кілограм гарячої гуцульської закуски.

Кулеша гуцульська (гаряча страва з кукурудзяного борошна). Щоби приготувати 1 порцію кулеши, треба спочатку всипати у підсолону (3г) киплячу воду (220 гр) просіяне кукурудзяне борошно (100 гр.). Варити 20 хв., помішуючи дерев'яною ложкою. Загуслу кулешу вивертають на дошку й ниткою нарізають скибками, потім укладають на тарілку.

Зверху скибку кулеші прикрашають шматочком масла (20 г) і посипають розтертою бринзою (10 г). Подають кулешу гарячою зі сметаною або з кислим

МОЛОКОМ.

Міфи й легенди. Якщо солі й перцю не досить, колоритний гуцульський стіл треба приправити міфами й легендами Карпат. Адже навіть походження назви «Гуцульщина» та «гуцули» пов'язують із тими веселими танцями й співами («гуц-гуц»), з якими верховинці вимінювали своє добро на хліб. За ним бо доводилося спускатися на рівнину, адже гірська земля не звикла щедро родити пшеницю...

Більшість гуцульської міфології цілком природно пов'язана з родючістю землі та здоров'ям свійських тварин, врожаєм та надоями. Також карпатські горяни знані як травники, а Карпати – як найщедріша «зелена аптека» України. Щодо лікарських рослинам (червоної рути, чистотіли, айра, барвінка, квітки полонини або джиджури тощо) також оповідають багато казково-фантастичних історій, що регулярно штовхають мандрівників не лише збирати лікарські рослини гір, але й розшукувати, наприклад, квітку папороті.

Висновок. Гуцульська гастрономія дуже багата та цікава, яка має свою історію, свої традиції, звичаї і обряди. Це щороку приваблює багато туристів, що сприяє розвитку даного регіону, як економічно, так і соціально.

Список використаних джерел

1. https://lviv.vgorode.ua/news/dosuh_y_eda/297516-chym-lasuuit-u-karpatakh-retsepty-ta-foto-hutsulskykh-bluid
2. <http://ukraine.1001idea.info/smakolyky-gutsulskoyi-kuhni-istoriya-legendy-ta-kilka-retseptiv/>
3. <https://village-life.biz/smachna-hutsulshchyna-shcho-idiat-u-karpatakh/>

«НПП «ВЕРХОВИНСЬКИЙ», ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ НА ГУЦУЛЬЩИНІ»

Дуленчук Марина, студентка 3 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – **Максим'юк Наталія Миколаївна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Національний парк Верховинщини створений для того, щоб врятувати від цілковитого винищення, у першу чергу, тих звірів, які вже занесені до Червоної книги України (наприклад, бурого ведмеда, благородного оленя), та зберегти рекреаційні та природні ресурси для майбутніх поколінь. НПП «Верховинський» сприяє розвитку туризму на Гуцульщині, де турист має змогу відпочити, відновити духовні та фізичні сили. Тут чимало музеїв: гуцульської культури, сироваріння, ліжникарства, трембітаря... Особливу увагу привертає будинок-музей фільму “Тіні забутих предків”. І ще чимало пам’яток історії та культури, які не зайве побачити.

Мета моєї студентсько-наукової конференції описати важливість створення НПП «Верховинський», який зможе зберегти флору і фауну даного регіоту, для туристів, які хочуть доторкнутися до незайманої природи, та збереження цих природних та рекреаційних ресурсів для майбутніх поколінь.

Виклад основного матеріалу. Національний природний парк “Верховинський” – найбільш віддалена і важкодоступна частина Українських Карпат. Тому тут можна побачити природні ландшафти, які формувалися мільйони років. Це єдине місце, де на поверхню виходять найдавніші метаморфічні утворення, перекриті осадовим палеозойським та мезозойським

чохлам. На схилах хребтів трапляються виходи юрських вапнякових брил, що створюють екзотичні краєвиди. Тут зростають найцінніші праліси та субальпійські луки, знаходяться витoki річок Білого й Чорного Черемошів.

Територія: До території національного природного парку «Верховинський» погоджено в установленому порядку включення 12022,9 гектара земель державної власності, у тому числі 9131,1 гектара земель державного підприємства «Верховинське лісове господарство» та 2891,8 гектара земель державного підприємства «Гринявське лісове господарство», які вилучаються в установленому порядку та надаються національному природному парку в постійне користування.

Розташування: Національний природний парк «Верховинський» розташований на території Голошинської та Зеленської сільських рад в межах Верховинського району Івано-Франківської області.

Новостворений парк знаходиться у Чивчино-Гринявських горах (верхів'я Білого і Чорного Черемошів) — це найвіддаленіша і важкодоступна частина Українських Карпат.

Територія Парку поділена на чотири природоохоронні науково-дослідні відділення, зокрема Буркутське, Чивчинське, Прикордонне, Перкалабське.

Історія створення парку: Першим запропонував організувати в цьому регіоні заповідний об'єкт гринявський надлісничий Я. Тюркот, який у 1930 р. звернувся до Львівської дирекції державних лісів з пропозицією створити тут природний резерват. Наприкінці 30-х років минулого століття відомий польський ботанік Б. Павловський (Pawłowski, 1937) наводить перелік 18 найцінніших у ботанічному відношенні ділянок Чивчинських гір, площею від 1,0 до 933,0 га, які слід узяти під охорону. Ці пропозиції за ініціативи С. М. Стойка (1966) було реалізовано у 60-х роках минулого століття. На необхідності створення у Чивчинах заповідних об'єктів наголошували у своїх публікаціях Т. Л. Андрієнко

(1969), Є. М. Брадiс (1969), В. П. Горбик (1972), Л. І. Мiлкіна (1980). З огляду на високу природоохоронну цiннiсть цiєї територiї пропонується органiзувати тут великий за територiєю заповiдний об'єкт — заповiдник чи нацiональний парк, який став би частиною мiждержавного україно-румунського природного резервату (Загульський, Чорней, 1993; Чорней та iн., 1993; Трибун, 1995 та iн.). Першими кроками на шляху реалiзацiї цих пропозицiй можна вважати створення у 1997 р. ландшафтного заказника мiсцевого значення «Чивчино-Гринявський» площею 7243,0 га, гiдрологiчного заказника мiсцевого значення «Рiка Чорний Черемош з прибережною смугою» площею 1740,0 га. Пiсля 2000 р. — пiдкреслюється комплексна природоохоронна цiннiсть Чивчин як однієї з ключових територiй екомережi Карпат (Величко, Чорней, 2005; Попович, 2007; Брусак та iн., 2008), звертається увага на необхіднiсть надання природоохоронного статусу усій територiї рiгiону.

У сiчнi 2010 р. вiдповiдно до Указу Президента України (22 сiчня 2010 р. № 58) з метою збереження бiорiзноманiття та цiлiсностi природних комплексiв Чивчинських i Гринявських гiр, вiдтворення та рацiонального використання рослинного i тваринного свiту, унiкальних природних комплексiв, якi мають особливу природо-охоронну, iсторичну, наукову, пiзнавальну, освiтньо-виховну та рекреацiйну цiннiсть i було створено нацiональний природний парк «Верховинський».

Природні ресурси: Водні ресурси району представлені переважно рiчками (iх майже 1240), з яких великi — Бiлий та Чорний Черемош. На територiї парку є також мiнеральнi джерела.

Рослиннiсть на територiї "Верховинського" трьох типiв — лiсова, лучна та болотна. Лiсова переважає за площею, та чисельно поступається лучним та болотним угрупованням. Основною для дослiджень лiсової рослинностi парку є ялина звичайна. Луки подiляються на лiсові, субальпiйські та альпiйські. Вони

разом з болотними та водно-болотними угрупованнями мають понад 30 різновидів. На території НПП зростають понад 700 видів судинних рослин, 59 видів занесено до Червоної книги України (айстра альпійська, аконіт Жакена, баранець звичайний, анемона нарцисоцвіта, гвоздика гарна — єдине місцезростання виду в Україні тощо) — третина всіх, які зустрічаються в Українських Карпатах. Окрім цього, у парку є 32 ендемічні види рослин.

З багатого тваринного світу найбільш досліджений тип — Хордові, які представлені 5-ма класами (кісткові риби, земноводні, плазуни, птахи, ссавці). На території парку водяться: бурий ведмідь, благородний олень, козуля, дикий кабан, рись, вовк, лис, куниця, саламандра плямиста, беркут. Тут також зустрічаються тварини, які є ексклюзивними представниками Карпатської гірської системи, також реліктові види. У річках Чорний і Білий Черемош та високогірних потоках району є такі види риб, як форель струмкова (струги) та лосось дунайський (головач).

На території парку прокладено ряд еколого-пізнавальних маршрутів ("Кляуза Лостун", "Скала Баби", "Перкалаба-Пробійнівка", "Чемірне", "Стежками Лесі України", "Монастирський", "Цісаревича Рудольфа"). Їх протяжність складає від 13 до 25 км.

Висновок. НПП «Верховинський» відіграє важливу роль у розвитку туризму даної території, та збереженні природних та рекреаційних ресурсів Гуцульщини.

Список використаних джерел

1. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=58/2010>
2. <https://verkhovynskyi-park.in.ua/>
3. <https://www.karpaty.info/ua/uk/if/vh/v.yaseniv/sights/verkhovynsky/>

«ГУЦУЛЬЩИНА У ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ПРАЦЯХ МИХАЙЛА ЛОМАЦЬКОГО»

Марк Івженко, студент 2 курсу спеціальності
«Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – **Гавучак Галина
Михайлівна**, викладач української мови та літератури,
спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Досліджуючи і вивчаючи творчий доробок Михайла Ломацького Україна повертає собі несправедливо забутого колись письменника, етнографа, фольклориста, патріота. Тому ми маємо воскрешати втрачені правдиві постаті минулих часів. Окупант завжди намагався знищити передусім своїх ідейних супротивників, бо добре знав, що саме такі люди, або ж, власне їхня творчість є тією силою, яка рано чи пізно змете їх з чужої землі. Особливо це питання постає в наші дні – дні визвольної війни з московітами. Михайло Ломацький, мабуть, сказав би й нинішнім співвітчизникам те, що й українцям своєї доби: «Ми мусимов усьому витримувати свою гідну поставу, за яку склали життя національні герої впродовж кількох століть».

Метою моєї студентсько-наукової конференції вивчити та дослідити творчий доробок «народного» вчителя, етнографа-фольклориста, громадського діяча – Михайла Ломацького.

Виклад основного матеріалу. Ще на початку ХХ ст., забрівши студентом на Гуцульщину, Михайло Ломацький — уродженець Поділля — зробив висновок, це — не просто місцина, оповита неймовірно гарним краєвидом, а своєрідна Країна чарів і краси, де живуть дивовижні люди. Власне, це і спонукало стати його письменником заради них. Адже «горени», спілкуючись мов із рідним,

дарували йому надмірну людяність, яка згодом переросла у щось дуже значуще для письменника. Він перейнявся Гуцульщиною так, що вже до останніх днів свого життя не переставав думати лише про неї. Письменник, дбаючи про молоду пагінь, не раз наголошував: «Нема в світі ціннішої книги понад ту, що нам Господь дав — книгу природи... А Ти, молодий чоловіче, не знаєш тієї книги, не хочеш і не вмієш її читати так, як її читали наші гуцули». [1]

В іншій книзі «Гомін гуцульської давнини» на с.8 письменник пише: «Давнина Гуцульщини окута туманом віків — вона, загадка, досі не збагненна, не просліджена й не розв'язана. Немає про неї згадок у наших літописах, ні в історії, — єдине джерело її пізнання це повісткування столітніх гуцулів, але їх сьогодні вже немає». Коли б Михайло Ломацький тоді — якихось 60-90 років тому не записав стародавніх колядок, легенд, пісень, то хто зна, чи сьогодні ми б ще десь їх відшукали. «Гуцул, живучи в недоступних горах, у «граждах»-твердинях, затримав до останніх часів весь первовічний стиль життя в побуті й мові». [2]

Михайло Ломацький народився 22 листопада 1886р. в селянській родині в містечку Гусятині на Тернопільщині. Там і розпочав навчання, а закінчив освіту у м.Заліщиках, в учительській семінарії. Крім знання з мов і математики випускник умів грати на скрипці, співати, розумівся на садівництві, пасічництві. Після закінчення семінарії М.Ломацький деякий час учителював на Снятинщині. Його національна свідомість, а головне, що цю свідомість він намагався підносити і у своїх учнів, і у їх батьків, дуже не сподобалась керівництву. В той час таких «неблагодійних» учителів влада засилала в глухі, віддалені села, щоб таким чином зламати непокірний дух педагогів. Але сподівання влади на конфлікт учителя з селянами виявився марним. Спочатку його перевели до Криворівні, через короткий час — у ще віддаленіші Голови. Захоплення Ломацького Гуцульщиною відбулося дуже швидко. Середовище, в яке потрапив на той час Ломацький, — це славнозвісна Криворівня. У Криворівні писав свою

повість «Рубають ліс» Антін Крушельницький, а Гнат Хоткевич – «Камінну душу», героїв для якої вибирав серед гуцулів. Ломацький приятелював з Хоткевичем, блукав з ним по горах, зокрема ж по «Синицях» над Красноїлею, яка особливо припала до вподоби Хоткевичу. Коцюбинському сподобалось велике й багате село Голови, куди водив його Ломацький та помагав йому збирати матеріали до його «Тіней забутих предків»[3,4].

Головним у творчості М.Ломацького було відновлення того, що зникає, однак, заслуговує на подальше життя. Карпати — край, де люди були й є вільні духом і серцем. « Там не лише сонце над горами — воно й у грудях мешканців ясним полум'ям горить, гарячу любов до рідних гір в їх серцях підтримує і підсичує».

А хіба міг, пишучи про Гуцульщину, автор оминати тему опришківства? Йй письменник присвятив окрему книжку «Опришківське гніздо», і повість « За Довбуша молодого». Популярність опришків серед гуцулів Ломацький пояснює так: « Любили горэни опришків за їх буйність і сміливість, вони знали, що не йшли легені, ті вірні сини Карпат, в опришки для наживи й грабунків, ні! Йшли з великої любові до гір, ішли боронити їх від ворогів-зайдів» [5].

Проживаючи на Гуцульщині Ломацький зумів добре розгледіти і передати нашим дням типаж тих, хто ще не «окультурився», не втратив своєї ідентичності. Ось як письменник описує горенську тверду, а водночас, і люблячу натуру: «Душа гуцула складна, повна заглибин і нетрів. Він у житті і в коханні гордий і честолубний, темпераментний аж до безтями, в поривах не опанований , вибуховий, повний фантазій та романтики — естетичний смак у нього дуже тонкий, любов до краси велика, відраза до погані ще більша!.. Гуцули знали завжди, хто ворог волі і свободи українського народу... Не здатись і не коритись йому, а ненавидіти його всією душею та помстою платити йому за всі наруги і знущання! Боротьба була не лише змістом, але й прикрасою і радістю його життя-

буття, сталила його м'язи і волю, гартувала душу, гріла його серце» [6].

Висновки. Михайло Ломацький – людина, яка поневолі стала вигнанцем з рідної землі, усю силу віддавав на прославу тієї ж рідної землі, бо ж хіба земля винна, що по ній, замість газдів, ходять ординці. По суті жив тільки добрими спогадами, які відтворював на диво всім із фактографічною точністю в нарисах, оповіданнях, переказах...про «країну чарів і краси». А ще, як патріот України, на міграції виголосив, за його підрахунком, 1780 доповідей. Як гуцульський літописець, написав 180 нарисів (повістувань).

Список використаних джерел

1. Михайло Ломацький. «У горах Карпатах». Мюнхен, 1962. С.4.
2. Михайло Ломацький. «Заворожений світ». Нью-Йорк, 1965.С.211.
3. Роман Кобринський. Співець Гуцульщини Михайло Ломацький. *Історія Гуцульщини*. Т.І. С.477
4. Михайло Ломацький. «Бескидом зеленим, у три ряди садженим». Лондон, 1962. С.5.
5. Михайло Ломацький. «Опришківське гніздо». Мюнхен, 1964. С.55
6. Михайло Ломацький. «Країна чарів і краси». Париж, 1959. с.7.

«МАНДРУЄМО КУЛІНАРНОЮ СПАДЩИНОЮ УКРАЇНИ»

Сем'ян Дарія, студентка 2 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – **Микитин Лілія Миколаївна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність теми. Кулінарна спадщина України відображає національні традиції та культуру країни, які передаються з покоління в покоління. Крім того, українська кухня є дуже різноманітною та багатошаровою, зі своїми унікальними стравами та інгредієнтами. Вивчення кулінарної спадщини України допомагає зберегти та просунути українську культуру, а також підвищує інтерес до туризму та гастрономії країни.

Мета. Україна – це величезна мальовнича європейська країна, яка має незвичайну природу. В Україні багато самобутніх традицій, звичаїв та обрядів на різні народні та релігійні свята. Суть культурної спадщини України полягає в збереженні та просуванні унікальної культурної спадщини країни, що включає в себе історичні пам'ятки, традиції, народні звичаї, мистецтво, літературу та інші аспекти культури. Основне завдання українців полягає в тому, щоб зберегти це надбання для майбутніх поколінь та популяризувати його в Україні та за її межами. Також, культурна спадщина може стати важливим джерелом доходів для країни через розвиток туризму та культурної індустрії.

Характеристика кулінарної спадщини України

Кулінарна спадщина України багата і різноманітна. Вона формувалася протягом століть і має свої унікальні особливості, які відображають історію,

культуру та традиції народу.

Однією з головних рис української кухні є використання природних і місцевих продуктів, таких як м'ясо, риба, овочі, фрукти та ягоди. Традиційні страви виготовляються з додаванням різних спецій і смакових добавок, таких як часник, перець, квасоля, капуста, цибуля та інші[1].

Однією з найвідоміших страв української кухні є борщ - смачний і поживний суп з буряка, картоплі, м'яса та інших інгредієнтів. Також популярні вареники, зрази, галушки, ковбаса та інші м'ясні вироби.

Українська кухня має багато сезонних страв, які залежать від часу року та наявності продуктів. Наприклад, влітку популярні салати з овочів і фруктів, а взимку – різні варіанти гарячих супів та страв з квашеної капусти [2].

Українська кухня також відома своїми десертами, такими як медовик, пампушки, різні види пирогів та тортів.

В цілому, українська кулінарна спадщина – це смачні, поживні та насичені страви, які вражають своєю різноманітністю і смаковими якостями. Вона є невід'ємною частиною культурної спадщини народу і зберігається і передається з покоління в покоління [3].

Як формувалась українська кухня?

Вважається, що основу українських кулінарних традицій було покладено ще понад 7 тисяч років тому трипільцями! Саме тоді наші прашури навчилися робити хліб, який на тисячоліття став «усьому головою». Спочатку він був прісним, потім навчилися робити закваску, перші вироби були з житнього борошна, але в різних регіонах України до нього додавали різні інгредієнти, що сприяло неймовірному різноманіттю. Свідченням цьому є навіть листи Бальзака, в яких він писав: «...Як ви приїдете на Україну, в цей рай земний, де я закріпив уже 77 способів приготування хліба» [4].

Феномен української кухні в тому, що вона одночасно і цілісна, і має

регіональне різноманіття. Через те, що наші землі довгий час були частинами різних держав і перебували під впливом різних народностей, культурні особливості регіонів формувалися окремо один від одного [5].

Значну роль відігравали також географічні фактори. Наприклад, на Західній Україні більш поширеними були продукти вівчарства, а на Поліссі – страви з картоплі. Але незважаючи на це, по всій території ми маємо досить однорідний набір харчової сировини (свинина, сало, буряк, пшеничне борошно, бобові, рослинна олія) і спосіб її обробки. Традиційні українські страви переважно варені, тушковані і печені. Адже саме ці маніпуляції з їжею проводили в печі. А найпоширенішими способами зберігання продуктів було соління та квашення. Чого тільки варті ніжинські огірочки, які вагонами експортувалися в 56 країн світу, у тому числі і на стіл британської королеви! [6]

Висновок. Кулінарна спадщина України – це багата та різноманітна колекція страв, які відображають культурні, історичні та географічні особливості країни. Українська кухня має велику кількість страв з м'яса, риби, овочів, зернових та молочних продуктів, а також характеризується використанням багатьох традиційних інгредієнтів та спецій, які надають стравам унікальний смак та аромат.

Українська кухня знаходиться під впливом різних культур та традицій, що приходять зі сходу, заходу та півдня. Тому вона має різноманітність та унікальність, яка відрізняє її від інших кухонь світу.

Кулінарна спадщина України є важливою частиною культурної спадщини країни та має великий потенціал для розвитку туризму та гастрономічної індустрії. Вона може стати привабливим елементом українського брендингу та вплинути на популярність країни серед іноземних туристів.

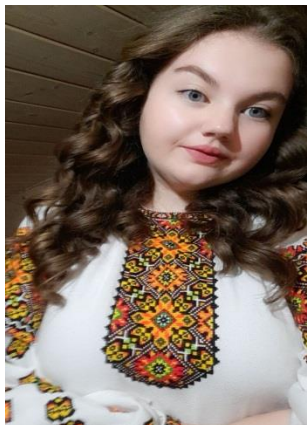
Отже, кулінарна спадщина України - це не тільки набір страв, але й важлива частина культурної спадщини країни, яка має великий потенціал для розвитку

гастрономічної індустрії та туризму.

Список використаної літератури

1. Кузьменко, О. (2016). Кулінарна спадщина України. Київ: Видавництво Старого Лева.
2. Мельник, Н. (2017). Українська кухня. Київ: Видавництво АССА.
3. Король, В. (2018). Українська кулінарна спадщина. Київ: Видавництво «К.І.С.»
4. Гриценко, О. (2020). Кулінарна спадщина Полісся. Київ: Видавництво «АртЕк».
5. Шевчук, І. (2021). Українська кухня: історія, традиції, рецепти. Київ: Видавництво «Крок-у-крок».
6. Литвин, Н. (2019). Традиційна українська кухня: рецепти та історія страв. Київ: Видавництво «Крок-у-крок».

«ВПЛИВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ РЕСУРСІВ НА РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОГО (КУЛЬТУРНОГО) ТУРИЗМУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ГУЦУЛЬЩИНИ»

Поповиченко Христина, студентка 3 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – **Павлюк Світлана Миколаївна**, кандидат географічних наук, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Туристичний комплекс певної території, а також види туризму формуються і розвиваються під впливом багатьох чинників – природно-географічних, історико-культурних, економічних, екологічних. У своєму дослідженні ми особливу увагу звернули на вплив саме історико-культурних ресурсів на розвиток пізнавального (культурного) туризму. Територію дослідження нами окреслено Центральною Гуцульщиною, що відповідає за етно-географічними межами саме Верховинському адміністративному району. В цьому і представлена актуальність даного дослідження.

Метою даного дослідження є виокремлення історико-культурних об'єктів, які найбільше вплинули на розвиток туризму та формуватимуть перспективи його майбутнього.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку різних видів туризму, ми виявили, що історико-культурна спадщина Верховинського району з роками не втрачає попит, а навпаки впливає на відвідуваність туристами даного регіону. Зважаючи на реалії, які відбуваються в наш час у світі загалом і в Україні зокрема, суспільство втомилося від щоденного перевантаження і прагне за

короткий відтинок часу “розвантажити” свій стан через занурення хоча б на певний час в інші думки. Саме для цього обирають серед інших видів туризму – пізнавальний (культурний) в більш безпечних місцях нашої країни. Верховинський район, як ми бачимо, є одним з тих, який поєднує самотність багатих історико-культурних ресурсів.

Історико-культурні ресурси Верховинського району формується завдяки багатому арсеналу історичних та архітектурних пам’ятників, пам’яток культури та мистецтва, релігійних споруд, етнічних традицій, художніх ремесел та народних промислів, пам’ятки житлового і громадського будівництва, зосередженого в історичних місцях, з таких місць часто утворюють музеї, що слугують об’єктами історико-культурних ресурсів. Гуцульщина стали улюбленими місцями відпочинку та краєзнавчих подорожей І.Франка, Л.Українки, М.Грушевського, які зробили внесок у розвиток місцевої культури.

Розвиток різноманітних народних промислів пов’язаний з етнографічним потенціалом, особливо гуцульські традиційні ремесла: ліжникарство, різьбярство, писанкарство, гончарство. Всі ці чинники мають величезний вплив на розвиток історико-культурних ресурсів [1].

Центральна Гуцульщина, особливо Верховинщина етнічно найоднорідніший район Карпатського регіону. У Верховинському районі є багато привабливих історико-культурних туристичних ресурсів, до яких належать пам’ятки історії, архітектури, художні Промисли, етнографічні пам’ятки та пам’ятки народної творчості. Всі вони мають повсюдне розташування, але у більшості випадків прив’язані до поселень як центрів суспільного життя. Вони служать передумовою для організації пізнавальних турів і певною мірою визначають локалізацію туристичних потоків і напрями екскурсійних маршрутів. Провідна роль належить об’єктам, які мають найбільшу туристичну привабливість. Всі галузі розвитку історико-культурних об’єктів є важливим для

формування пізнавальних турів, в поєднанні з відпочинком у закладах гостинності нашого району. Ресурси пізнавального туризму є дуже різноманітні, одним з основних ресурсів історико-культурних об'єктів є архітектура численні дерев'яні церкви та дзвіниці XVIII – поч. XX ст., де переплелися давні будівельні традиції Гуцульщини. Музейна спадщина Верховинщини багата на експонати, виставки, експозиції. Найголовніша особливість музеїв полягає в тому, що вони збирають, вивчають та експонують першоджерела або оригінали, тобто пам'ятки, які безпосередньо пов'язані з розвитком природи, життям людського суспільства. Майже в кожному селі Верховинщини є невеликі музеї, чи Музейні кімнати, переважно з мистецькими речами та ужитковими виробами.

Група історико-культурних ресурсів дуже широка та різноманітна саме на Гуцульщині, Верховинський район багатий на всі його види та всіх періодах історії та розвитку. Збереження традицій вдосконалення та відновлення етносу краю[2].

Кожне із сіл Верховинського району унікальне та зібрало в собі багато різних ресурсів чим розвиває культуру та зацікавлює туристів. Тут збереглися старовинні народні звичаї і обряди, легенди і казки.

Тільки у Верховині можна побачити автентичні Різдвяні і Великодні обряди, свята “Полонинське літо”, ремесел і фольклору та інші театралізовані дійства. Верховина започаткувала і проводить Гуцульські міжнародні фестивалі. Де ніколи не стихає музика. Гуцульські інструменти видають найрізноманітніші звуки. Всі ми чудово знаємо, як, приміром, відома і визнана в світі скрипка у руках майстра може раптово перейти з тужливих акордів на веселі. Звук гуцульської трембіти, під час зимових свят, або влітку, на полонинах, звучить урочисто і весело як ніде інде [3].

Висновки. Загалом вся Гуцульщина – колосально вражаючий музей духовності і культури. Верховина (колишнє Жаб'є) залишається «Гуцульською

столицею», центром традицій, які тут зароджуються, розвиваються, поширюються на території всієї Гуцульщини так і за її межами. Ми стверджуємо, що Верховинщина за своїм соціально-культурним розвитком та збереженням гуцульської самобутності, етнокультурної та історичної спадщини займає чільне місце серед інших регіонів. Що у свою чергу, є тим необхідним підґрунтям для майбутніх перспектив розвитку туристичного комплексу територій із залученням історико-культурного потенціалу.

Список використаних джерел

1. Аналітичне дослідження з вивчення стану і тенденцій розвитку туризму в сільських громадах Карпатського регіону / Матеріали програми прикордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна. – м. Івано-Франківськ, 2021 р. – 36 с.
2. <https://vidviday.ua/blog/muzei-verkhovyny/>
3. https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/388675-211-historical-architectural-verkhovynskyi-raion.htm

«НАРОДНІ РЕМЕСЛА ГУЦУЛЬЩИНИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ТУРИЗМУ»

Сухарчук Софія, студентка 2 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа».

Науковий керівник – **Николюк Сніжана Михайлівна**, спеціаліст першої категорії.

Актуальність проблеми. Гуцульщина – найбагатша історично-етнографічна область України з унікальною культурою, фольклором, декоративним і прикладним мистецтвом, яке віддзеркалює душу, побут, пристрасті, традиції та цінності народу, що становить неабиякий інтерес для вітчизняного та зарубіжного туриста. В умовах прискореного науково-технічного прогресу, активних господарських змін навколишнього середовища і процесів урбанізації, збереження цінностей автентичної культури Гуцульщини і народних ремесел цього краю, стає важливою умовою і запорукою їх збалансованого та ефективного соціально-економічного розвитку. Перспективність таких територій можлива завдяки розвитку різних видів туризму, зокрема етно- та екотуризму. Використання центрів народних ремесел Гуцульщини у туристичній галузі сприятиме як покращенню рівня життя сільського населення, яке традиційно займається народними ремеслами, так і пропаганді й пізнанню народної творчості зацікавленими громадянами України та гостями нашої країни. Тому вивчення особливостей народних ремесел Гуцульщини є особливо актуальним у наш час як важливий чинник розвитку туризму в даному регіоні.

Мета дослідження. Етнокультурний потенціал Гуцульщини виступає

важливим чинником розвитку туризму та щороку приваблює велику кількість туристів. Народні ремесла – невід’ємна складова розвитку туристичної галузі регіону, тому розкриття цього аспекту є основною метою нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Характерним для народної творчості Гуцульщини є те, що у виготовленні виробів декоративно-прикладного мистецтва кожне село має свої традиції й особливості. З історії розвитку ужиткового мистецтва бачимо, як від батька синові, від діда внукові передавались традиції народних ремесел. До цього часу збереглися такі традиційні види декоративно-прикладного мистецтва, як різьба по дереву, вишивка, ткацтво, художня обробка шкіри і металу, писанкарство, ліжникарство та ін. [1, 75].

Виготовлення ужиткових і художніх виробів було і є для багатьох народних майстрів засобом матеріального забезпечення їхніх сімей.

Народні ремесла Гуцульщини – явище унікальне і навіть феноменальне в геокультурному просторі України. З етнокультурної точки зору, Гуцульщина, зокрема такі її відомі села як Космач, Криворівня, Яворів у другій половині XIX - упродовж XX століття займають в етнічній Україні чи не центральне положення, оскільки тут живе і примножується автентична українська культура, закорінена в активну релігійність і високу національну свідомість гуцулів. Це своєрідний національно-культурний оазис [2, 138].

Формування позитивного іміджу будь-якої країни залежить від того у якій мірі держава використовує свою історико-культурну спадщину. Оригінальна самобутня культура гуцульських народних ремесел, яка формувалася протягом тисячоліть, у залежності від способу життя і природно-кліматичних особливостей, сьогодні вже є символом етнічної історії. Хоча останніми роками діапазон сучасних народних ремесел значно звузився, але ті їхні види, що збереглися до сьогодні, розкриваються як важливі складові декоративно-прикладного мистецтва [3, 37].

Гуцульська народна культура найбільше відома в Україні й світі художньою обробкою дерева, шкіри й металу, ткацтвом, ліжникарством, писанкарством, вишивкою та мальовничим гуцульським одягом.

Художня обробка дерева. Гуцульське різьблення – яскравий і самобутній феномен національної культури України, який розвинувся на території етнографічного регіону, що розташований у східних Карпатах і охоплює частину Прикарпаття, Буковини, Закарпаття.

Різьбярі завдяки таланту і працездатності досягли високої майстерності в обробці різноманітних місцевих порід дерева (явора, клена, груші, вільхи, яблуні, сливи, тиса, кедру, горіха тощо). Майстри опанували різні види деревообробних технологій: теслярства, токарства, столярства, бондарства та художнього різьблення. Саме різьблення належить до найдавніших і найвиразніших технік декорування виробів із дерева і заслуговує на особливу увагу. Різнманітні твори, від сакрального мистецтва до декоративно-ужиткових виробів, виготовлені й оздоблені цим засобом, і є предметом експонування на виставці «Мереживо гуцульського різьблення».

Бондарство. Бондарство на Гуцульщині – це давнє ремесло, яке передається з покоління в покоління. Гуцули, які живуть в Карпатах, відрізняються високою майстерністю та вмінням працювати з деревом. Основним матеріалом для виготовлення бочок, відер, діж із дерева є дуб, який має високу міцність та густу структуру.

Бондарі гуцули збирали деревину в горах, а потім обробляли її простими інструментами. Цей процес вимагає від бондаря високої майстерності, оскільки необхідно точно дотримуватися розмірів та форми виробу. Після того, як виріб був зібраний, його потрібно було обробити спеціальними розчинами, щоб зберегти його стійкість до води та інших агресивних середовищ. Сьогодні бондарство на Гуцульщині зберігається як національна традиція та культурний

багатство. Багато майстрів продовжують працювати в цьому напрямку, створюючи унікальні вироби, які вражають своєю красою та майстерністю

Ліжникарство. Яворів — відомий центр ліжникарства в Карпатах, село, яке славиться гуцульськими ремеслами та майстрами. В селі Яворів майже в кожній хаті створюють прекрасні вироби — гуцульські ліжники.

Для того, щоб поближче познайомитись з цим ремеслом ми розкажемо про приватний музей ліжникарства та старожитностей творчої сім'ї Кіщуків розташований в їхній оселі в селі Яворів. Господиня Наталка як і більшість майстринь, вміє ткати з дитинства. Стіни її творчої майстерні прикрашають неймовірні гірські пейзажі, які виткала Наталя. Це — місце, де можна познайомитися з гуцульською культурою. Сім'я Кіщуків виготовляє гуні, вовняні шапки, безрукавки. Тут можна побачити ткацький верстат, раритетну прядку, якою користувалася ще бабуся Наталі.

Ніхто з місцевих точно не скаже, коли ж почали робити ліжники. Займаються ліжникарством з давніх-давен. Зародження традиції тісно пов'язане з вівчарством. Саме в цій місцевості колись були гарні умови для утримання овець, вовна яких і є основним матеріалом для ліжників.

Вишивка. Жінки-вишивальниці є в кожному селі на Гуцульщині, адже це народне ремесло було популярне у всі часи, а сьогодні стало актуальним ще більше. Усі ми знаємо, що вишиванка - це невід'ємний символ українського роду. Гуцульська вишивка є унікальною, автентичною та наповнена величезною кількістю символів. Варто згадати чоловічу весільну сорочку, на якій обов'язково зображені дві пташки, або два зайці, які означають побажання прожити в парі до глибокої старості.

У Верховині є чудовий музей-садиба Галинки Верховинки (музей вишивки), який заснувала поетеса Галина Яцентюк. Під час інтерактивної екскурсії вона розповідає про гуцульські традиції, особливо обряд весілля,

орнаменталістику гуцульської вишивки, переодягає туристів у гуцульські строї. Особливо розчулюють гостей вірші, які від щирої душі декламує господиня із чудовим творчим псевдонімом Галинка Верховинка.

Експонати для музею господиня збирала протягом п'яти років. І зараз його колекція налічує понад 500 предметів. Основа експозиції складається з вишитих виробів, автентичних речей, інструментів і предметів побуту з усієї Гуцульщини. Серед музейних артефактів є ткацькі верстати, ткани гуцульські ковдри, килими, багато рушників, понад 40 вишиванок, головні убори, пояси, взуття, різноманітне домашнє начиння і багато іншого.

Висновки

Про народні ремесла можна говорити дуже багато, адже це є обширна тема, та ми бачимо, які чудові вироби виготовляють наші гуцули. Це є майстри на всі руки, які в ці ремесла вкладають свою душу, побут, традиції народу.

У кожне своє ремесло, у кожний свій виріб людина вкладає геніальні ідеї, потенціал та фантазії. Таємниці технологічної майстерності передаються з покоління в покоління, для того, щоб не втрачати та не забувати ці народні ремесла.

Соціально-економічні перетворення, докорінні зміни побуту, вдосконалення техніки та інструментарію дадуть широкі можливості для діяльності народних ремесел різних форм власності. Тоді інтенсивніше діятиме і туристична галузь, яка напряду залежить від наявності повноцінного ринку традиційних виробів.

Список використаних джерел

1. Від ремесла до творчості: Збірник/ Упоряд. Ю. Г. Легенький. К.: Час 1990. 152 с.
2. Клапчук В. М. Гуцульщина та гуцули: економіка і народні промисли (друга половина XIX – перша третина XX ст.): Монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2009. – 508 с.
3. Симочко Г. В. Етнотуристичні ресурси як важлива складова розвитку туристичної галузі регіону/ Г. В. Симочко. Рекреаційний потенціал Прикарпаття: історія, сучасний стан, перспективи. Івано-Франківськ: фоліант, 2011. вип.3. С.37

СЕКЦІЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ»

Проблема: «СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ І СВІТІ»

КЕРІВНИК – голова циклової комісії дисциплін професійної та практичної підготовки (спеціальність «Туризм»), спеціаліст вищої категорії Вольвин Елла Михайлівна.

СЕКРЕТАР – спеціаліст вищої категорії Рудейчук-Кобзева Мар'яна Ярославівна.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОТУРИЗМУ.

Гуцуляк Дмитро, студент 1 курсу спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – **Вольвин Елла Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку туристичної індустрії одним із пріоритетних напрямів є екотуризм. Згідно з офіційними статистичними даними Всесвітньої туристичної організації, «зелені» подорожі займають від 7% до 20% від загального обсягу туристичних поїздок.

Мета: визначити основні світові тенденції розвитку екотуризму.

Екологічний туризм – галузь світової туристичної індустрії, яка на сьогодні активно розвивається. Термін «екологічний туризм» запропонував у 1980 р. Мексиканський економіст Гектор Цебаллос Ласкурейн, як поєднання подорожі з дбайливим ставленням до природи, яке дозволяє поєднувати відпочинок з вивченням флори й фауни для їх подальшого захисту. Згідно з прогнозами ВТО (Всесвітньої туристичної організації), екологічний туризм входить до п'яти

основних стратегічних напрямків розвитку туризму. Спостерігаються високі темпи росту у XXI столітті, що дозволяє країнам, які розвиваються, одержати прибутки, зробити значні внески в економіку [1, с. 248].

Аналізуючи міжнародні декларації, прийняті в галузі туризму серед яких програма UNEP з навколишнього середовища 1995 р., «Хартія сталого туризму ЮНЕСКО», прийнята на Ланцароте в 1995 р., «Севільська стратегія для біосферних резерватів», ЮНЕСКО, 1995 р. - можна зробити наступні висновки:

1. екотуризм стимулює і задовольняє бажання спілкуватися з природою шляхом цілеспрямованих подорожей;
2. екотуризм став практично єдиним видом використання природних ресурсів у межах особливо охоронюваних природних територій;
3. екотуристська діяльність запобігає негативному впливу на природу і культуру;
4. екотуризм – це туризм, що поєднує відпочинок, розваги та екологічну освіта;
5. розвиток екотуризму має бути вигідним місцевому населенню і не суперечить його інтересам і соціально-економічного розвитку.

Аналіз розвитку екотуризму у світі проводиться на прикладі Швейцарії, Швеції, Італії, Франції. У гірських районах Швейцарії одну четверту загального доходу складають надходження із сфери туризму. У туристичних регіонах ця частка становить майже усі 90%. [2, с. 215].

Швеція має туристично-рекреаційні ресурси: вихід до моря, різноманіття ландшафтів та кліматичних умов, багатство флори й фауни, які сприяють розвитку багатьом видам туризму, зокрема екотуризму, екстремальному, гірськолижному тощо [3, с. 248].

Гірськолижні курорти Італії приваблюють любителів скелелазіння, спелеотуризму, рафтингу. Популярні центри екологічного туризму Італії –

національні парки, створені для охорони флори та фауни, найбільші серед яких Гран-парадізо, Стельвіо, Чирчео, Абрुццо [4, с. 10].

Найвідоміші курорти Франції – Аркашон, Біарріц, Молієц. У районі є можливості для заняття активними видами відпочинку: серфінгом. Маршрути пішохідних, кінних і велосипедних турів Гірські річки використовуються для занять водними видами спорту – рафтингу, сплавів на каное. Розвивається парашутизм [5, с. 14].

Розглядаючи Україну - рекреаційно-туристичний потенціал безмежний для можливостей організації екологічного туризму. Сталий розвиток екотуризму орієнтований на збереження етнокультурного середовища.

До напрямків розвитку екотуризму, що перспективні для українських умов входять тури історії природи або пізнавальний туризм, пригодницький та науковий туризм, подорожі в природні резерви.

До проблем розвитку екотуризму в Україні входить неграмотність туристів: шкода навколишньому середовищу, відсутність кваліфікованих кадрів – туристичних підприємств, що спеціалізуються на екологічному туризмі, відсутня законодавча база.

Висновки. Екологічний туризм в Україні почне розвиватись ґрунтуючись світовими тенденціями, оскільки потенціал та попит для цього є. Якщо в країнах Європи екотуризм спостерігається в таких видах як серфінг, рафтинг, скелелазіння тощо. В Україні це все може доповнюватися подорожами в природі заповідники та охоронні території.

Список використаних джерел

1. Стоян Д.Ш. Тенденції розвитку екотуризму в сучасних економічних реаліях: науковий посібник/. Харків, 2019, 300 с.
2. Левко Л.В. Історія розвитку екотуризму в Швейцарії, - Ужгород, 2011.- 250 с.
3. Туровець Л.С. Пріоритетні напрямки розвитку туризму в Швеції,- Київ.- 2022,- 300 с.
4. Щука Г.П Туристська характеристика Італії,- Київ, 2022.- 50 с.
5. Яшицька Г.Л Регіональні відмінності розвитку туризму в Франції,- Київ, 2014,- 300 с.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.

Адрусяк Анастасія, студентка 2 курсу спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – **Вольвин Елла Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. На сучасному етапі розвитку туристичної галузі одним із пріоритетних напрямів перетворення бізнесу за допомогою технологій є діджиталізація.

Мета. Висвітлити роль діджиталізації у готельному, ресторанному та інших секторах туризму.

Виклад основного матеріалу. Діджиталізація - це перетворення бізнесу за допомогою інформаційних технологій. Під визначення «діджиталізація» підпадає і створення сайту, і представництво у соціальних мережах. Сьогодні важко зустріти людину, яка не мала б у своєму розпорядженні бодай якогось пристрою, що використовує цифрові технології. Практично у кожного є смартфон або мобільний телефон, у багатьох у будинку є телевізор, комп'ютер, пральна та посудомийна машина, холодильник, пылесос та багато інших пристроїв, що все більш насичуються цифровою електронікою. На відміну від аналогової, вона працює набагато надійніше, забезпечуючи все більше можливостей, причому іноді абсолютно несподіваних.

Діджиталізація вже декілька років є головним трендом та чинником зростання бізнесу. Технології трансформували як бізнес, так і його підходи до клієнтів. Digital революція не оминула і туристичний бізнес. Навпаки, у туристичному бізнесі не залишилось сегментів, яких вона б не зачепила.

Достатньо кількох хвилин, аби спланувати мандрівку: миттєво забронювати літак, прочитати відгук про будь-який ресторан, знайти та орендувати житло у будь-якому куточку світу. Технології зробили це все можливим і піднесли на новий рівень. Розвиток цифрової економіки формує основні тенденції розвитку туристичного ринку в усьому світі, в тому числі, і в Україні.

На сьогоднішній день гостинність та, зокрема, обслуговування туристів є одними з найважливіших критеріїв при виборі українськими туристами готелю або готельного комплексу.

Розглядаючи сутність діджиталізації ресторанного бізнесу можна говорити про процес уможливлення, поліпшення та перетворення бізнес-операцій підприємств (закладів) ресторанного господарства та їхніх бізнес - функцій, або їхніх бізнес-моделей чи процесів, або ж усієї їхньої діяльності в цілому через застосування цифрових технологій та більш широке використання перетворених цифрових даних із метою одержання певних бізнес-переваг.

Висновки. Туристична галузь завдяки появі нових цифрових технологій, знаходиться на етапі чергових перетворень. Нові технології, які створюються, дозволяють туристу безпосередньо працювати з виробником туристичної послуги, що сприяє наданню споживачеві більш якісного і недорогого продукту, підвищуючи відповідальність виробника.

Таким чином, у найближчій перспективі для туристичної галузі будуть характерні істотні перетворення, пов'язані зі зміною бізнес-моделей, моделей продажу, технологій обслуговування, проривних інновацій. Беручи до уваги нові тенденції, ці зміни пов'язані із наслідком глобальної діджиталізації та інновацій у туризмі.

Список використаних джерел

1. Сидоренко Т.М. Основні поняття та сутність інформаційної грамотності /Економіка. Менеджмент. Бізнес.-2021.- № 2(36).- С.89-96.
2. Тетерятник Б.С. Тенденції діджиталізації та віртуалізації як вектор сучасного

розвитку світового господарства / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2017. - Вип. 29(2). - С. 21-23.

3.Марусей Т.В. Діджиталізація туристичного сектору як інструмент розвитку в сучасних умовах/ Ефективна економіка.- 2020.- №8.- С.45-51.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ЗБУТУ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

Пасічняк Ангеліна, студентка 2 курсу, спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – **Вольвин Елла Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Проблема просування туристичних продуктів стала дуже актуальною в останні роки, коли соціальні мережі зайняли все більше місця в повсякденному житті людей. Соціальні мережі стали потужним інструментом для просування туристичних продуктів, тому що дають змогу залучити велику кількість цільової аудиторії.

Мета. Висвітлити інструменти просування туристичного продукту через соціальні мережі.

Виклад основного матеріалу. Реклама – це певний вид маркетингової діяльності, який спрямований на поширення інформації для залучення споживачів і збільшення обсягів продажів. Реклама в туризмі є формою непрямого зв'язку між виробниками туристичного продукту і споживачем. Надаючи інформацію про туристичне підприємство та її продукт, реклама повинна переконати потенційних клієнтів зупинити свій вибір саме на даній компанії та її продукті, підсилити впевненість клієнтів у правильності їх вибору.

Стрімкий розвиток суспільства і зацікавленість в новій інформації спричиняє постійний ріст користувачів мережі інтернет. Інтернет надав приголомшливі можливості оперативної інтерактивної взаємодії з цільовою аудиторією, а тому проблема механізмів інтернет-маркетингу в соціальних

мережах залишається актуальною. В умовах жорсткої конкуренції між туристичними компаніями і їх збутовими мережами традиційні методи просування та реалізації туристичних послуг стають все менш ефективними, що підштовхує підприємства до пошуку нових інструментів.

Інформатизація суспільства призводить до потреби створення нових каналів та маркетингових стратегій для просування товарів та послуг. Таким каналом стали соціальні мережі. Доведено безумовну першість Instagram для просування туристичного продукту, завдяки актуальній мультимедійній формі подачі інформації, можливості активної комунікації з клієнтами, швидкої реакції на їх вподобання, формування позитивного іміджу компанії та лояльності клієнтів. Особливості соціальної мережі Instagram дозволяють стверджувати, що вона є одним з найбільш ефективних інструментів управління користувачами.

Другою популярною соціальною мережею у світі є Facebook, який має багато інструментів для просування туристичного продукту. Ось декілька способів, які Facebook використовує для підтримки туристичної промоакції: рекламні кампанії, створення бізнес-сторінок, використання відео та фотографій.

YouTube - це відеохостинг, на якому можна розміщувати відео про подорожі, відвідання туристичних об'єктів, розповіді про країни та міста; дозволяє зацікавленим користувачам побачити все, що презентує туристичний продукт.

TikTok –це соціальна мережа дозволяє створювати короткі відео - ролики, які можуть бути відображені під час подорожі, відвідування локацій тощо.

Pinterest- тут користувачі діляться зображеннями та ідеями на різні теми, включаючи подорожі. Даний ресурс бути корисним для туристичних підприємств, оскільки вони можуть ділитися фотографіями своїх місць розташування та ідеями для мандрівок, що привертають увагу користувачів.

Reddit - відома серед користувачів, які діляться інформацією та думками на

різні теми, включаючи туризм.

TripAdvisor – популярна платформа серед мандрівників так як дозволяє користувачам ділитися своїми відгуками та рекомендаціями щодо готелів, ресторанів та пам'яток архітектури і мистецтва.

Таким чином, виходячи із аналізу соціальних платформ визначимо позитивні і негативні сторони використання цього інструменту маркетингових комунікацій у просуванні туристичного продукту:

Позитивні сторони: збільшення інтернет - користувачів на світовому рівні; підтримка зворотнього зв'язку; висловлення думки чи скарги; підвищення іміджу бренду; заохочення споживачів через презентацію туристичних послуг; онлайн-підтримка 24/7 із споживачами ; аналіз конкурентного середовища; рекламування туристичного продукту; обмін досвідом; отримання нових знань.

Негативні сторони : шахрайство; проблеми із підтриманням конфіденційності; надмірна кількість рекламних оголошень; негативні відгуки в соціальних мережах; емоційне виснаження інформації будь-якого характеру; створення негативного корпоративного іміджу.

Висновки.

За допомогою комунікації через соціальні мережі компанії отримають більше можливостей для контактів, інструменти для побудови довгострокових відносин, зворотній зв'язок і діалог з цільовою аудиторією. При цьому, використовуючи засоби просування туристичних послуг та ґрунтуючись на виборі оптимальної стратегії збуту, туристичні підприємства можуть здобувати конкурентні переваги над іншими, збільшуючи частку на ринку та підвищуючи лояльність кінцевих споживачів.

Список використаних джерел

- 1.Полещук С. Ідеальний план просування через соціальні мережі. Як розкрутити свій бізнес, використовуючи величезний трафік, Київ: Знання, 2012.-37 с.
- 2.Шандор Ф. Ф. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : підручник/. К.: Знання, 2013.- 334 с.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.

Волочій Софія, студентка 3 курсу,
спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – **Вольвин Елла
Михайлівна**, спеціаліст вищої категорії.

Актуальність проблеми. Одним з найважливіших факторів у сучасному світі, що визначають успішність діяльності підприємства та забезпечення конкурентоспроможності є висока якість продукції та послуг, що повинні відповідати не лише національним, а й міжнародним стандартам. Адже з недавніх пір споживачі, які користуються туристичними послугами, віддають більшу перевагу тим туристичним підприємствам, які приділяють велику увагу якості послуг, що надаються. В цілому це сприяє розвитку індустрії туризму, залучаючи клієнтів з усього світу, ґрунтуючись на високоякісних послугах. Саме підвищення якості послуг є головним кроком, який дозволить нам конкурувати з європейськими туристичними підприємствами.

Мета. Вивчити системи управління туристичних підприємств та проаналізувати особливості управління, систем якості туристичних товарів та послуг.

Виклад основного матеріалу. Успіх будь-якого підприємства, у тому числі й туристичного, залежить в першу чергу , від привабливості продукту, що виробляється. Тому, чітке уявлення про особливості сприйняття туристичних послуг споживачами дозволяє підприємству перебудувати свою роботу і запропонувати набір послуг, які є конкурентоспроможними за показники якості та безпеки.

Для підтримки якості обслуговування туристичні підприємства, як правило розробляють спеціальні стандарти, комплекс обов'язкових для виконання правил обслуговування туристів, які покликані гарантувати встановлений рівень якості та безпеки.

Вирішальним резервом поліпшення якості та безпеки туристичних послуг є додаткові вимоги, які формують потреби та очікування споживачів, що змінюються під дією наведених вище факторів і мають характерні особливості відповідно до контингенту споживачів.

Серед основних принципів покращення якості надання туристичних послуг можна виділити:

- максимальна відповідність туристичних послуг вимогам споживачів і характеру споживання;
- гнучкість сервісу, його спрямованість на вимоги туристичного ринку;
- створення необхідних умов для персоналу туристичних підприємств, що забезпечує якісний сервіс
- чітке формулювання правил, обов'язкових для виконання кожним співробітником;
- чітка система оцінки якості роботи кожного співробітника; мотивація персоналу; система підвищення кваліфікації персоналу;
- оптимізація організаційної структури управління туристичного підприємства, також ефективність взаємодії всіх елементів структури;
- безперервний контроль за якістю сервісу, що передбачає участь клієнтів в оцінці якості і контроль за ним.

Таким чином, можна виділити два основних критерії системи якості: вона повинна забезпечувати високий рівень якості послуг, його відповідність стандартам і потребам туриста.

Висновки. Виходячи із вищезначеного, можна зробити висновок, що ,

виробництво та реалізація туристичних послуг потребує особливої уваги до аспектів відносин між підприємством, яке надає послуги, і споживачем, який їх отримує. Здатність туристичних підприємств досягати своїх цілей, забезпечуючи конкурентоспроможність послуг, визначається діючою системою організації й управління - системою управління якістю. Зазначені процеси розробляються як результат узгоджених дій різних складників системи управління якістю, де ключовими є туристичне підприємство та його споживачі.

Список використаних джерел

- 1.Таньков К. М., Чепурда Г. М. Концептуальні аспекти формування системи інтегрованого управління якістю туристичних послуг. Збірник наукових доповідей .- 2014. - С.269-263.
2. Михалко А. О. Принципи і підходи оцінки якості та безпечності туристичного продукту за споживчими властивостями. Економіка та управління підприємствами.- 2020.№1. – С.5-8.

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРИКАРПАТТЯ

Андрейко Вікторія, студентка 2 курсу спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – спеціаліст II категорії, **Бартків Оксана Володимирівна**.

Актуальність проблеми. Рекреаційний потенціал - це сукупність можливостей природних ресурсів, історико-культурних комплексів та об'єктів, соціально-економічні показники на певній території створювати умови для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності з дотриманням режиму її охорони. Основні складові рекреаційного потенціалу: природні ресурси, історико-культурні комплекси й об'єкти та соціально-економічні показники.

Мета. Висвітлити важливість Прикарпатського регіону в рекреації.

Виклад основного матеріалу. Прикарпаття - це неповторно-мальовничий куточок України. Край високих гір, стрімких потоків, чистого повітря, працьовитих і завзятих людей. Прикарпаття розташоване на заході країни, у межах Карпатських гір. Цей регіон має великий рекреаційний потенціал, оскільки тут є безліч природних та культурних пам'яток, а також можливості для активного відпочинку.

Один з головних рекреаційних ресурсів Прикарпаття - його природні ландшафти. Карпати мають потужний потенціал для розвитку різних видів туризму. Мальовничі ландшафти, рельєф створюють сприятливий фон для короткотривалого відпочинку. Карпати не мають альтернативи на Україні щодо розвитку гірськолижного спорту на рівні світових стандартів. Вигідне географічне положення. Регіон розташований в центрі Європи, через нього

проходять різноманітні зв'язки, а щільна мережа транспортних шляхів є сприятливим фактором залучення контингенту відпочиваючих із багатьох країн світу.

Екологічний феномен території. З одного боку, природа Карпат у порівнянні з іншими регіонами зазнала менших втрат і в багатьох місцях зберегла свій первісний стан, однак враховуючи винятково важливе клімато- і водорегулююче значення Карпат як для України, так і для сусідніх європейських держав, гостро стоїть питання збереження унікальної природи цього краю. З іншого боку, звичайно, при забезпеченні екологічної безпеки Карпат, необхідно створювати туристичну інфраструктуру, будувати дороги, мости, гірськолижні підйомники та ін., що залучить велику кількість гостей на відпочинок та лікування в регіон

Також на Прикарпатті є багато історичних та культурних пам'яток, таких як старовинні замки, церкви, музеї та інші пам'ятки архітектури та мистецтва. Це надає можливості для культурно-освітнього відпочинку.

Природно-ресурсний та історико-культурний потенціал регіону в поєднанні з вигідним географічним положенням в центрі Європи є достатньо вагомою передумовою розвитку системи санаторно-курортного лікування, туризму і відпочинку, орієнтованої як на внутрішнього споживача, так і на обслуговування іноземних туристів. У регіоні є також багато гірських курортів, які пропонують різноманітні програми з лікувального відпочинку та відновлення здоров'я. Крім того, на Прикарпатті розвинені такі види активного відпочинку, як катання на лижах, сноубординг, велотуризм, рафтинг та інші.

Висновки. Отже, рекреаційний потенціал Прикарпаття є дуже високим і задовольняє потреби різних категорій відпочиваючих, від любителів природи до тих, хто шукає більш активний відпочинок.

Список використаних джерел

1. Бейдик О.О. Рекреаційна географія: навч.-метод. комплекс дисципліни. К.: Обрії, 2007. 96 с
2. Рекреаційний потенціал Прикарпаття : історія, сучасний стан, перспективи. Вип. 4 : Збірник статей : *Матеріали міжнародної наукової конференції «Туризм і розвиток регіону»*
3. Пілько А. Карпатський рекреаційний комплекс: сучасні особливості розвитку, проблеми ефективного використання. *Матеріали звіт.-наук. студ. конф. за 1998 р.* Івано-Франківськ, 1999. С. 20-22.
4. Адаменко Я. Рекреаційні ресурси. *Там само.* С. 80-81.

ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ ГІГІЄНИ ТА САНІТАРІЇ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ.

Черевко Евеліна, студентка 2 курсу спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – **Рудейчук-Кобзєва Мар'яна Ярославівна**, спеціаліст вищої категорії

Актуальність теми: Гігієна закладів готельного та ресторанного господарства завжди була актуальною та невід'ємною частиною якісного надання послуг. Особливо роль гігієни зросла під час пандемії Ковід-19. Не менш важливими для санітарно-гігієнічної оцінки закладів у сервісному бізнесі є сучасні екологічні умови, які спричиняють техногенне забруднення сировини та готової продукції.

Мета дослідження: визначити значення гігієни та санітарії в туристичному бізнесі.

Сервісний бізнес відрізняється від усіх інших видів бізнесу специфічними особливостями, нерозривністю виробництва, надання і споживання послуг, цілковитою і безпосередньою залежністю прибутковості та рентабельності бізнесу від ефективної й прямої комунікації з гостями (споживачами). [1, с. 58].

Санітарно-гігієнічний стан закладів готельно-ресторанного господарства (ЗГРГ) має відповідати вимогам «Правил роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства» і «Правил користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг» та гарантувати епідеміологічну безпеку під час отримання послуг в ЗГРГ. Жорстке дотримання санітарного режиму, а саме: санітарних вимог до утримання приміщень різного призначення; своєчасне прибирання території; миття та знезаражування

обладнання, інвентарю, посуду; дотримання персоналом правил особистої гігієни, а також здійснення всіх виробничих процесів є необхідними умовами виготовлення доброякісної продукції та доброякісних послуг, профілактики інфекційних захворювань, харчових отруєнь та гельмінтозів [1, с. 83].

У ЗГРГ накопичуються харчові та нехарчові відходи, які слід своєчасно видаляти з території закладів, а саме територію регулярно прибирати. У разі порушення цих вимог виникає епідеміологічна небезпека спалаху інфекційних захворювань. Так харчові відходи можуть стати джерелом забруднення патогенною мікрофлорою готових страв, обладнання, інвентарю, посуду тощо та є сприятливим середовищем для розмноження мух, гризунів, які можуть переносити збудники кишкових інфекцій (холера, дизентерія та ін.), інфекційних та інвазійних захворювань (чума, трихінельоз тощо). Джерелом забруднення патогенною мікрофлорою кулінарної продукції, певних ділянок виробництва, відповідного обладнання та інвентарю можуть стати й самі працівники закладу в разі недотримання санітарних правил особистої гігієни. Для гарантування епідеміологічної безпеки в ЗГРГ необхідно проводити механічне очищення і прибирання території та приміщень, а також знезараження за допомогою фізичних та хімічних засобів. У закладах застосовують мийні та дезінфекційні засоби відповідно до органів та установ Держпродспоживслужби у встановленому порядку, які використовують у виключно за доданими інструкціями і зберігають у спеціально відведених місцях у тарі виробника [3].

Лабораторний контроль санітарного стану ЗГРГ проводять представники закладів Держпродспоживслужби. Лабораторний контроль поділяють на плановий і позаплановий, який проводять у разі харчових отруєнь та кишкових інфекцій у закладах ресторанного господарства. Якість миття і дезінфекції приміщень, обладнання, інвентарю, посуду, дотримання особистої гігієни

працівниками регулярно перевіряють за допомогою лабораторно-дослідних змивів. Знаходження у змивах кишкової палички, патогенних стафілококів, стрептококів свідчать про порушення санітарного стану [4].

Висновки. Працівники ЗРГ повинні мати певні знання із санітарії та гігієни, що дадуть їм змогу під час приготування і відпускання готової продукції не допустити спалаху кишкових інфекцій та харчових отруєнь. Усі особи, які влаштовуються на роботу, зобов'язані прослухати курс із санітарного мінімуму та скласти залік. Програма санітарного мінімуму містить запитання, що стосуються інфекційних захворювань, харчових отруєнь та їхньої профілактики; санітарного режиму на виробництві; правил особистої гігієни; санітарних вимог до харчових продуктів і кулінарних виробів; відомостей про раціональне харчування та здоровий спосіб життя.

Список використаних джерел

1. Гончар Л.О., Павлюк Д.М. Формування антикризової моделі розвитку ресторанного бізнесу в Україні. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. Випуск 2 (63) 2021. С.57-66.
2. В.Бурак, К.Скрипник Санітарно-гігієнічні вимоги щодо утримання закладів готельно-ресторанного господарства підчас карантину. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2018. Вип. 1(64). С. 81-92.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ.

Софія Пухова, студентка 2 курсу спеціальності «Туризм».

Науковий керівник – спеціаліст II категорії
Бартків Оксана Володимирівна.

Актуальність проблеми. Значення сфери туризму у світі постійно зростає. Це пов'язано із важливістю його ролі у розвитку економіки регіонів та цілих країн, у розвитку міжнародних зв'язків, а також у валютних надходженнях. Внаслідок проведення правильної культурної та економічної політики, туризм є фактором стабільності та зміцнення міждержавних зв'язків, а також має сприятливе значення у формуванні іміджу та престижу країни на світовій арені. У туристичній галузі України Івано-Франківська область має важливе місце. Це регіон, що відноситься до найбільш перспективних туристичних регіонів країни. Потужна ресурсна база є важливою передумовою розвитку туризму, що також позначається на розвитку туристичної інфраструктури. Це доводить той факт, що розвиток туризму в регіоні посідає важливе місце та є надзвичайно актуальним на сьогодні.

Мета. Дослідити сучасний стан, проблеми та перспективи туризму Івано-Франківської області.

Виклад основного матеріалу. Місто Івано-Франківськ та Карпатський регіон займає одне з провідних місць в Україні за рівнем забезпеченості цінними історико-культурними та природними ресурсами, здатними генерувати значний туристичний інтерес для вітчизняних та іноземних подорожуючих. Перспективою розвитку туризму в місті є використання

сильних його сторін, зокрема, виведення на належний рівень транспортних терміналів (аеропорт, вокзал), близькість кордонів, сприятлива екологічна ситуація велика кількість пам'яток архітектури різних епох та стилів, заповідна історична зона.

Окрім вигідного географічного положення та природних і рекреаційних ресурсів краю, в місті збережено культурні міфи контексту європейського міста, функціонують мистецькі осередки, що дає змогу активно розвивати мистецько-фестивальний туризм. Щорічно у місті проводиться близько 20 різноманітних фестивалів, привабливості місту надає феноменальне поєднання кількох літньої культури, збереження традицій та динаміки в пошуках новітніх форм. Серед перспективних напрямів розвитку туризму в області зазначимо такі:

- – гармонійне управління туристичною сферою;
- – залучення іноземних та вітчизняних фінансових інвестицій в розвиток туризму;
- – створення нової та покращення існуючої туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури вздовж автошляхів;
- – раціональне та ефективне використання туристичних ресурсів;
- – покращення якості та збільшення асортименту туристично-рекреаційних послуг;
- – утворення конкурентних туристичних та рекреаційних продуктів;
- – забезпечення туристичної сфери кваліфікованими кадрами;
- – посилення міжнародних зв'язків у сфері туризму;
- – проведення маркетингових досліджень та заходів.
- Аналіз туристичних ресурсів Івано-Франківського регіону дає можливість окреслити основні напрями їх раціонального та ефективного використання:
- – створення нових та реновація існуючих санаторно-курортних закладів та баз відпочинку;
- – покращення туристичної інфраструктури, а також загального рівня

комфортності туристичних закладів;

- – забезпечення умов для розвитку гірськолижного туризму, зокрема шляхом розбудови центру туризму міжнародного рівня поблизу м. Ворохта;

- – сприяння розвитку екологічного туризму у заповідних територіях, зокрема шляхом розробки та оснащення екологічних маршрутів і стежок, а також впровадження механізму надання платних туристичних послуг;

- – збільшення потоків туристів, особливо у зеленому туризмі по всій території регіону ;

- – сприяння розвитку екстремального туризму, а також спелеотуризму, велотуризму, кінного, водного та інших видів туризму переважно у гірській місцевості;

- – залучення традиційних ремесел до системи атрактивних туристичних об'єктів;

- – утворення природних історико-етнографічних рекреаційних зон, де реалізується комплексне використання природних та соціокультурних туристичних ресурсів.

Висновки. Беручи до уваги туристичний потенціал області, даний регіон повинен розвиватися пропульсивними темпами, тобто розширення асортименту та покращення рівня якості послуг, що повинні супроводжуватися відповідним економічним ростом. Загалом економіку області доцільно було б направити на реформування туристичного комплексу, розвитку відпочинкової та розважальної індустрії з врахуванням особливостей різних видів туризму, що вже розвиваються, та нових, ще не популяризованих видів відпочинку. Запропонований тур вихідного дня буде чудовим способом провести вікенд із сім'єю чи в компанії друзів. Можна помилуватись природою краю, оглянути цікаві історико-культурні пам'ятки, а також покататися на лижах.

Список використаних джерел

1. Маланюк Т. З. Краєзнавство і туризм [Текст]: навч. посіб. Івано - Франківськ : [б. в.], 2010. С. 19.
2. Миронов Ю.Б. Туризм як чинник економічного розвитку країни: науковий вісник НЛТУ : серія економічна. Львів : РВВ НЛТУ України. 2016. Вип. 26.6. 332 с.
3. Статистичний щорічник Івано-Франківської області. 2006р. Івано-Франківськ: Обласне управління статистики в Івано-Франківській області, 2007.602 с.